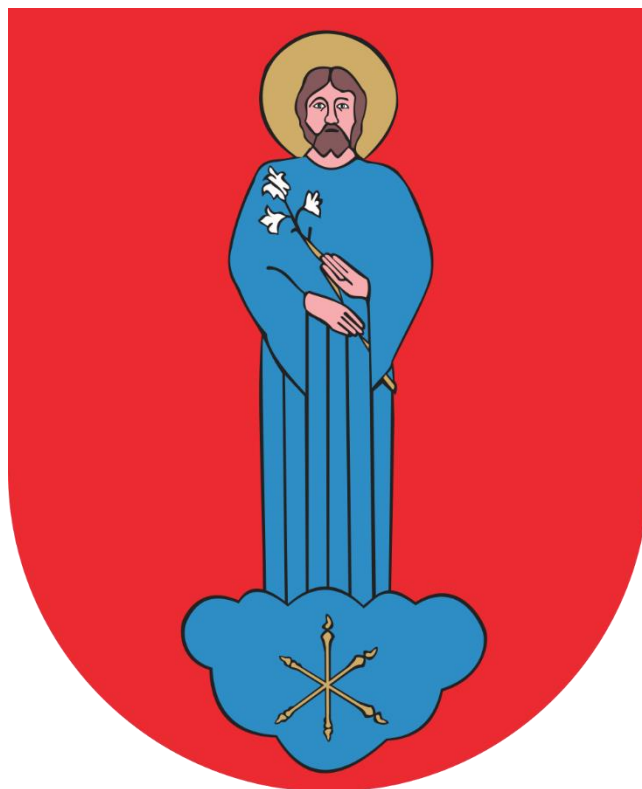

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU OGÓLNEGO GMINY JÓZEFÓW**

AUTORZY	mgr Krzysztof Parszewski <i>Krzysztof Parszewski</i>
---------	--

Łódź, 16.06.2026

SPIS TREŚCI

<u>I. WSTĘP</u>	<u>4</u>
1. UWAGI WSTĘPNE	4
2. PODSTAWA PRAWNA	4
3. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA I METODYKA PRACY	6
4. MATERIAŁY WYJŚCIOWE I ŹRÓDŁA	9
<u>II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OPRACOWANIA</u>	<u>10</u>
1. ZAWARTOŚĆ	10
2. CEL OPRACOWANIA	10
3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	10
<u>III. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....</u>	<u>11</u>
1. OBECNY STAN ŚRODOWISKA	11
2. ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	47
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	50
4. ODPORNOŚĆ NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI	50
<u>IV. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO</u>	<u>51</u>
<u>V. POTENCJALNE ZMIANY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU OGÓLNEGO</u>	<u>53</u>
<u>VI. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WYNIKAJĄCE Z PROJEKTU USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO</u>	<u>54</u>
1. EMISJA GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	54
2. HAŁAS I WIBRACJE	55
3. ODPADY	56
4. ZANIECZYSZCZENIE WÓD	57
5. EMISJA PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH	57
6. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	58
<u>VII. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO</u>	<u>58</u>

1.	ODDZIAŁYWANIE NA FORMY OCHRONY PRZYRODY ZNAJDUJĄCE SIĘ NA OBSZARZE OPRACOWANIA	58
1.1.	ROZTOCZAŃSKI PARK NARODOWY WRAZ Z OTULINĄ	59
2.	ODDZIAŁYWANIE NA FORMY OCHRONY PRZYRODY ZNAJDUJĄCE SIĘ POZA GRANICAMI GMINY	64
3.	ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA WYSTĘPOWANIA CHRONIONYCH GATUNKÓW ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW	64
4.	ODDZIAŁYWANIE NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	65
5.	ODDZIAŁYWANIE NA OTULINĘ BIOLOGICZNĄ CIEKÓW I ZBIORNIKÓW WODNYCH	66
6.	ODDZIAŁYWANIE NA STOSUNKI WODNE	66
7.	ODDZIAŁYWANIE NA POZOSTAŁE ELEMENTY ŚRODOWISKA	67
8.	ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE	76
9.	SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WRAZ Z OKREŚLENIEM ICH CHARAKTERU.	76
10.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEŃ PLANU	79
VIII.	<u>ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM USTALEŃ PLANU.....</u>	80
IX.	<u>PROPONOWANE DODATKOWE ROZWIĄZANIA MAJĄCE ZA ZADANIE OGRANICZYĆ LUB WYELIMINOWAĆ NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO</u>	82
X.	<u>ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....</u>	83
XI.	<u>ODNIESIENIE DO CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU</u>	83
XII.	<u>PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA</u>	88
XIII.	<u>PODSUMOWANIE.....</u>	89
XIV.	<u>STRESZCZENIE</u>	89
XV.	<u>SPIS ILUSTRACJI</u>	90
XVI.	<u>SPIS TABEL</u>	91
XVII.	<u>SPIS ZAŁĄCZNIKÓW</u>	91

I. Wstęp

1. Uwagi wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Józefów, zwana dalej prognozą. Prognoza jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i ma za zadanie scharakteryzować wpływ, jaki będzie wywierać na środowisko realizacja zasad zagospodarowania i polityki przestrzennej zawartych w planie ogólnym.

Zakres prognozy został uzgodniony w trybie art. 57 ust. 1 pkt. 2 i art. 58 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670). Przed rozpoczęciem sporządzania prognozy przystąpiono do zbierania wniosków na zasadach określonych w art. 39 wspomnianej ustawy.

Wszystkie informacje zawarte w prognozie opracowano stosownie do stanu współczesnej wiedzy oraz oceny przewidywanych skutków dla środowiska. Zmiany mogące wynikać z projektowanych stref funkcjonalnych odniesiono do istniejącego stanu środowiska, jego warunków i predyspozycji użytkowych rozpoznanych w najbardziej aktualnym opracowaniu ekofizjograficznym.

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono w związku z wymogiem art. 46 pkt 1 oraz 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670). Zgodnie z art. 46 ww. ustawy, projekty planu ogólnego wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. Podstawa prawna

Podstawę prawną sporządzenia niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670).

Do sporządzenia prognozy wykorzystano następujące akty prawne:

1. Prawo miejscowe:

- a. uchwała nr LIII/455/2024 Rady Miasta Miejskiej w Józefowie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Józefów;
- b. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Józefów (Uchwała Nr XLII/266/2002 Rady Miejskiej w Józefowie z dnia 30 września 2002 r., zmienione uchwałą Nr LXIX/410/2023 z dnia 28 września 2023 r.);

- c. obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Józefów.

2. Zagospodarowanie przestrzenne:

- a. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538);
- b. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 662);

3. Ochrona środowiska:

- a. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.);
- b. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13 z późn. zm.);
- c. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.);
- d. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);

4. Dziedzictwo kulturowe:

- a. ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 z późn. zm.);

5. Rolnictwo i leśnictwo:

- a. ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 663);

6. Powierzchnia ziemi i geologia:

- a. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 69);
- b. ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 82);

7. Odpady:

- a. ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 z późn. zm.);

8. Gospodarka wodno-ściekowa:

- a. ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 z późn. zm.);
- b. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148);

- c. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311);

9. Powietrze:

- a. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r., poz. 1931);

10. Hałas i pola elektromagnetyczne:

- a. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112 z późn. zm.);
- b. rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2022 r., poz. 2630).

3. Podstawowe założenia i metodyka pracy

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko planu ogólnego jest intensyfikacja i ocena potencjalnego wpływu ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w obszarze objętym granicami opracowania, wskazanie ewentualnych zagrożeń dla środowiska wynikających z wprowadzenia w życie ustaleń planu ogólnego oraz określenie metod działania pozwalających na ich zmniejszenie lub eliminację. Ważnym zadaniem prognozy jest również informowanie społeczności lokalnej o skutkach wprowadzania w życie ustaleń planu oraz aktywny udział społeczeństwa w procedurze ustalania jej oddziaływania na środowisko.

Wykonanie prognozy jest częścią przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest dokumentem informacyjnym, który ma na celu określenie skutków środowiskowych wywołanych realizacją ustaleń planu ogólnego Gminy Józefów. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu ogólnego na środowisko.

W celu określenia wpływu ustaleń planu na środowisko przyjęto metodę porównawczą przewidywanych zmian w stosunku do zastanego stanu prawnego, wynikającego z faktycznego sposobu użytkowania.

Analizę środowiska naturalnego będącą jednym z celów niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono na podstawie dostępnych materiałów i opracowań.

Sporządzony dokument spełnia wymogi zawarte w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670) tj. zgodnie z:

art. 51 ust.2 pkt 1 cyt. ustawy – prognoza zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

art. 51 ust. 2 pkt. 2 cyt. ustawy – prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot

ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

art. 51 ust. 2 pkt. 3 cyt. ustawy – prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Jej zakres i stopień szczegółowości został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Biłgoraju (pismo znak: ONS-NZ.9027.2.36.2024 z dnia 07.10.2024 r.) oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WSTIII.411.45.2024.KŁ z dnia 08.10.2024 r.).

4. Materiały wyjściowe i źródła

Opracowania planistyczne:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Józefów (Uchwała Nr XLII/266/2002 Rady Miejskiej w Józefowie z dnia 30 września 2002 r., zmienione uchwałą Nr LXIX/410/2023 z dnia 28 września 2023 r.);
2. obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Józefów.

Pozostałe opracowania:

1. Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Józefów, Łódź, 2026 r.;
2. „Geografia fizyczna Polski” J. Kondracki, PWN, Warszawa 1978 r.;
3. „Geografia regionalna Polski” J. Kondracki, PWN, Warszawa 2001 r.;
4. Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony, prof. A. S. Kleczkowski, Instytut Hydrologii i Geologii Inżynierskiej AGH, Kraków 1990 r.;
5. Raporty i oceny stanu poszczególnych elementów środowiska publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
6. P. Filonowicz, Szczegółowa mapa Geologiczna Polski w skali 1: 50 000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 1969 r.;
7. Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2024 r., Zarząd Województwa Lubelskiego, Lublin, 20254 r.;
8. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Strony internetowe:

1. <https://www.geoportal.gov.pl/> - Geoportal,
2. <https://geolog.pgi.gov.pl/> – Geoserwis Państwowego Instytutu Geologicznego;
3. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> – Geoserwis Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska;
4. <https://www.mos.gov.pl/srodowisko/przyroda/konwencje-miedzynarodowe/konwencja-o-roznorodnosci-biologicznej-cbd/>,
5. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> – dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego;
6. <https://jozefowbilgorajski.e-mapa.net/> - System Informacji Przestrzennej Gminy Józefów;
7. <https://www.ejozefow.pl/> – strona internetowa Gminy Józefów.

Pozostałe:

1. wnioski instytucji oraz osób fizycznych;

2. mapa zasadnicza w skali 1:10 000;
3. materiały udostępnione przez Urząd Gminy Józefów.

II. Charakterystyka obszaru opracowania

1. Zawartość

Projekt planu ogólnego powstał na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2026 poz. 538) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r., poz. 662), w związku z uchwałą nr LIII/455/2024 Rady Miejskiej w Józefowie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Józefów.

2. Cel opracowania

Celem planu ogólnego jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, po uprzednim rozpoznaniu uwarunkowań rozwoju gminy. Opracowanie to stanowi akt prawa miejscowego, a jego zapisy są wiążące dla organów zarządzających gminą i jako takie zobowiązują władze do prowadzenia określonej w nim polityki przestrzennej. Ustalenia planu ogólnego są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

3. Powiązania z innymi dokumentami

Przedmiotowy projekt planu ogólnego oraz niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko powiązane są w zasadniczy sposób z takimi dokumentami jak:

- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubelskiego do roku 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku;
- Program ochrony powietrza dla stref w województwie lubelski, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028.

Na obszarze gminy Józefów obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałami:

- XVII/90/2004 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 11 marca 2004 r.,
- XLV/225/10 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 21 kwietnia 2010 r.,
- VII/37/11 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 26 kwietnia 2011 r.,
- XXX/182/17 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 28 kwietnia 2017 r.,
- VI/45/2019 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 28 marca 2019 r.,
- XLVI/381/2023 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 30 czerwca 2023 r.,
- XLVI/382/2023 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 30 czerwca 2023 r.,
- II/12/2024 Rady Gminy Miejskiej w Józefowie z dnia 29 maja 2024 r.,

III. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

1. Obecny stan środowiska

1.1. Położenie i zagospodarowanie

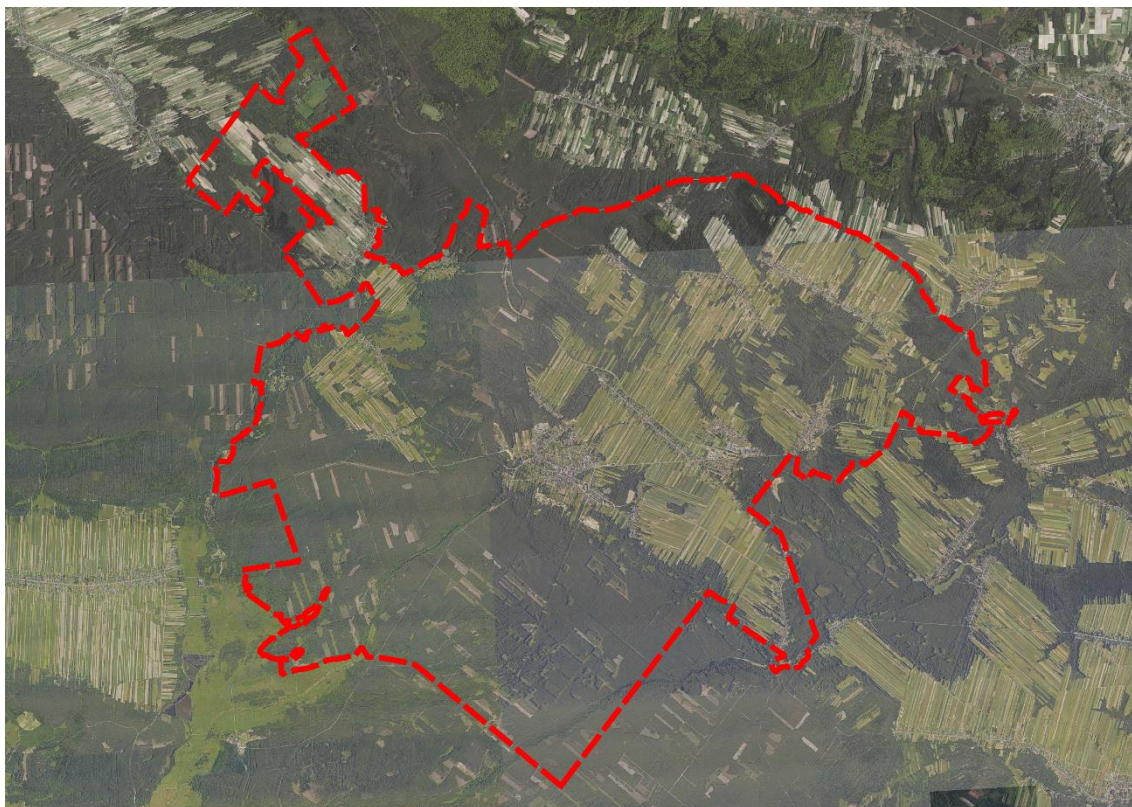
Rysunek 1 Położenie gminy Józefów na mapie powiatu biłgorajskiego

Gmina Józefów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa lubelskiego, we wschodniej części powiatu biłgorajskiego. Sąsiaduje z gminami: Terespol, Aleksandrów, Łukowa oraz Obsza, a także z gminą Susiec, należącą administracyjnie do powiatu tomaszowskiego oraz z gminami: Krasnobród i Zwierzyniec, które położone są w powiecie zamojskim. Powierzchnia gminy wynosi ok. 126,5 km², co stanowi ok. 7,4% powierzchni powiatu oraz ok. 0,48% powierzchni województwa. W 2024 r. liczba ludności wynosiła 6277 osób, natomiast gęstość zaludnienia uzyskała wartość 49,6 os./km².

Ośrodkiem administracyjno – usługowym jest miasto Józefów skupiająca funkcje mieszkaniowe, usługowe i administracyjne. Administracyjnie gmina podzielona jest na 14 obrębów ewidencyjnych: Borowina, Brzeziny, Czarny Las, Długi Kąt, Górecko Stare, Górniki, Hamernia, Majdan Kasztelański, Majdan Nepryski, Samsonówka, Siedliska, Stanisławów, Szopowe, Tarnowola. W gminie Józefów wyznaczono także trzy osiedla, które utworzono na terenie miasta Józefów: Józefów Centrum, Józefów Morgi i Józefów Pardysówka. Siedziba władz gminy znajduje się w mieście Józefów.

1.2. Krajobraz

Krajobraz gminy Józefów zaliczyć można do krajobrazu, który wyróżnia się urozmaiconą (bogatą) rzeźbą terenu. Wysokości bezwzględne wynoszą od 205,0 m n.p.m. do 346,0 m n.p.m. Istotnym elementem krajobrazu są doliny rzeczne rzeki Szum, Niepryszki i potoku Sopot oraz zbiorniki wodne, a także drogi wojewódzkie (droga nr 849 i 853) oraz linia kolejowa.

*Rysunek 2 Położenie gminy Józefów na ortofotomapie
(Źródło: Opracowanie własne; źródło mapy: geoportal.gov.pl)*

Projekt audytu krajobrazowego województwa lubelskiego przekazany do konsultacji społecznych wyróżnia na terenie gminy Józefów następujące krajobrazy priorytetowe:

- 06-343.21-03. Zalicza się go do typu krajobrazu 6. Wiejskich. Jest to podtyp 6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk.
- 06-343.21-20, 06-343.22-39, 06-343.22-82, 06-343.22-83, 06-343.22-A2, 06-512.47-51 oraz 06-512.47-60. Zalicza się je do typu krajobrazu 3. Leśnych. Jest to podtyp 3a. Z przewagą siedlisk borowych.
- Krajobraz priorytetowy 06-343.22-A0. Zalicza się go do typu krajobrazu 3. Leśnych. Jest to podtyp 3b. Z przewagą siedlisk lasowych.
- Krajobraz priorytetowy 06-343.22-21. Zalicza się go do typu krajobrazu 3. Leśnych. Jest to podtyp 3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazu priorytetowego 06-343.21-03 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji rolnej obszaru z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych gospodarstw rolnych,
- rozwój zagospodarowania, użytkowanie terenów oraz prowadzenie procesów scalania gruntów w sposób zapewniający zachowanie istniejącego wstęgowego układu pól,
- ograniczenie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- dopuszczanie lokalizacji nowej zabudowy - preferowanie lokalizacji nowych obiektów budowlanych w ramach, uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrożający wiodącej funkcji obszaru,
- stosowanie wskaźników intensywności nowej zabudowy zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- stosowanie wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni działki budowlanej zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- kształtowanie linii zabudowy zgodnie z parametrami przyjętymi dla właściwej jednostki osadniczej lub w nawiązaniu do linii posadowienia frontowych ścian budynków zlokalizowanych na działkach sąsiednich,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej nowej zabudowy z uwzględnieniem cech charakterystycznych istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanej inwestycji,
- harmonizowanie planowanej zabudowy z istniejącą zabudową w obrębie określonych stref funkcjonalnych poprzez stosowanie parametrów określających wielkość i proporcje bryły budynków, ich orientację względem linii zabudowy, a także kształt dachu oraz kolorystykę elewacji,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej oraz harmonizowanie planowanej zabudowy o funkcji niemieszkalnej (w tym przede wszystkim w odniesieniu do obiektów, które ze względu na swoją wysokość oraz gabaryty stanowią czytelne dominanty krajobrazowe) z uwzględnieniem: a) możliwości wzbogacania krajobrazu nowymi wyróżnikami kompozycji przestrzennej, które pozytywnie wpływają na utrwalanie tożsamości miejsca, b) stosowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ planowanej zabudowy na walory estetyczno-widokowe istniejącego krajobrazu,
- realizacja nowej zabudowy w nawiązaniu do przeważających form istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w obrębie określonych stref funkcjonalnych,

- stosowanie materiałów wykończeniowych, które są charakterystyczne i powszechnie wykorzystywane na obszarze realizacji inwestycji,
- lokalizowanie urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie,
- projektowanie i realizacja nowej zabudowy z uwzględnieniem charakterystycznych cech dachów obiektów (w szczególności takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi) występujących przy poszczególnych ulicach lub w kwartałach zabudowy,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,
- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- lokalizowanie nowych obiektów handlowych o dużej powierzchni sprzedaży w sposób niewpływający negatywnie na istniejące walory krajobrazowe,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,
- realizacja nowej zabudowy w sposób zapewniający zachowanie walorów i elementów ekspozycji krajobrazu.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazów priorytetowych: 06-343.21-20, 06-343.22-A2 oraz 06-512.47-51 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji przyrodniczej kompleksów leśnych z dominującym udziałem drzew iglastych,
- wykluczanie lokalizacji nowej zabudowy,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrożający wiodącej funkcji obszaru,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,
- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,

- ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z uwzględnieniem ograniczeń możliwości realizacji nowej zabudowy.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazów priorytetowych: 06-343.22-39, 06-343.22-82 oraz 06-343.22-83 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji przyrodniczej kompleksów leśnych z dominującym udziałem drzew iglastych,
- ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy - lokalizowanie nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- wykluczanie zabudowy na obszarach nieprzydatnych pod zainwestowanie, w tym na terenach występowania gruntów o słabej nośności (m.in. torfy, muły i gytie) oraz na terenach zalewowych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrożący wiodącej funkcji obszaru,
- stosowanie wskaźników intensywności nowej zabudowy zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- stosowanie wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni działki budowlanej zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- kształtowanie linii zabudowy zgodnie z parametrami przyjętymi dla właściwej jednostki osadniczej lub w nawiązaniu do linii posadowienia frontowych ścian budynków zlokalizowanych na działkach sąsiednich,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej nowej zabudowy z uwzględnieniem cech charakterystycznych istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanej inwestycji,
- harmonizowanie planowanej zabudowy z istniejącą zabudową w obrębie określonych stref funkcjonalnych poprzez stosowanie parametrów określających wielkość i proporcje bryły budynków, ich orientację względem linii zabudowy, a także kształt dachu oraz kolorystykę elewacji,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej oraz harmonizowanie planowanej zabudowy o funkcji niemieszkalnej (w tym przede wszystkim w odniesieniu do obiektów, które ze względu na swoją wysokość oraz gabaryty stanowią czytelne dominanty krajobrazowe) z uwzględnieniem: a) możliwości wzbogacania krajobrazu nowymi wyróżnikami kompozycji przestrzennej, które pozytywnie wpływają na utrwalanie tożsamości miejsca, b) stosowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ planowanej zabudowy na walory estetyczno-widokowe istniejącego krajobrazu,

- realizacja nowej zabudowy w nawiązaniu do przeważających form istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w obrębie określonych stref funkcjonalnych,
- stosowanie materiałów wykończeniowych, które są charakterystyczne i powszechnie wykorzystywane na obszarze realizacji inwestycji,
- lokalizowanie urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie,
- projektowanie i realizacja nowej zabudowy z uwzględnieniem charakterystycznych cech dachów obiektów (w szczególności takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi) występujących przy poszczególnych ulicach lub w kwartałach zabudowy,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,
- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- wykluczanie możliwości lokalizowania obiektów handlowych o dużej powierzchni sprzedaży,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,
- ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z uwzględnieniem ograniczeń możliwości realizacji nowej zabudowy.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazu priorytetowego 06-512.47-60 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji przyrodniczej kompleksów leśnych z dominującym udziałem drzew iglastych,
- dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy - lokalizowanie nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących stref osadniczych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrażający wiodącej funkcji obszaru,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,

- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,
- ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z uwzględnieniem ograniczeń możliwości realizacji nowej zabudowy.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazu priorytetowego 06-343.22-A0 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji przyrodniczej kompleksów leśnych z dominującym udziałem drzew liściastych,
- ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy - lokalizowanie nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- wykluczanie zabudowy na obszarach nieprzydatnych pod zainwestowanie, w tym na terenach występowania gruntów o słabej nośności (m.in. torfy, muły i gytie) oraz na terenach zalewowych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrażający wiodącej funkcji obszaru
- stosowanie wskaźników intensywności nowej zabudowy zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- stosowanie wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni działki budowlanej zgodnie z parametrami przeważającymi w danej strefie zainwestowania, wynikającymi z określonej funkcji i przeznaczenia terenu,
- kształtowanie linii zabudowy zgodnie z parametrami przyjętymi dla właściwej jednostki osadniczej lub w nawiązaniu do linii posadowienia frontowych ścian budynków zlokalizowanych na działkach sąsiednich,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej nowej zabudowy z uwzględnieniem cech charakterystycznych istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanej inwestycji,
- harmonizowanie planowanej zabudowy z istniejącą zabudową w obrębie określonych stref funkcjonalnych poprzez stosowanie parametrów określających wielkość i proporcje bryły budynków, ich orientację względem linii zabudowy, a także kształt dachu oraz kolorystykę elewacji,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej oraz harmonizowanie planowanej zabudowy o funkcji niemieszkalnej (w tym przede wszystkim w odniesieniu do obiektów, które ze

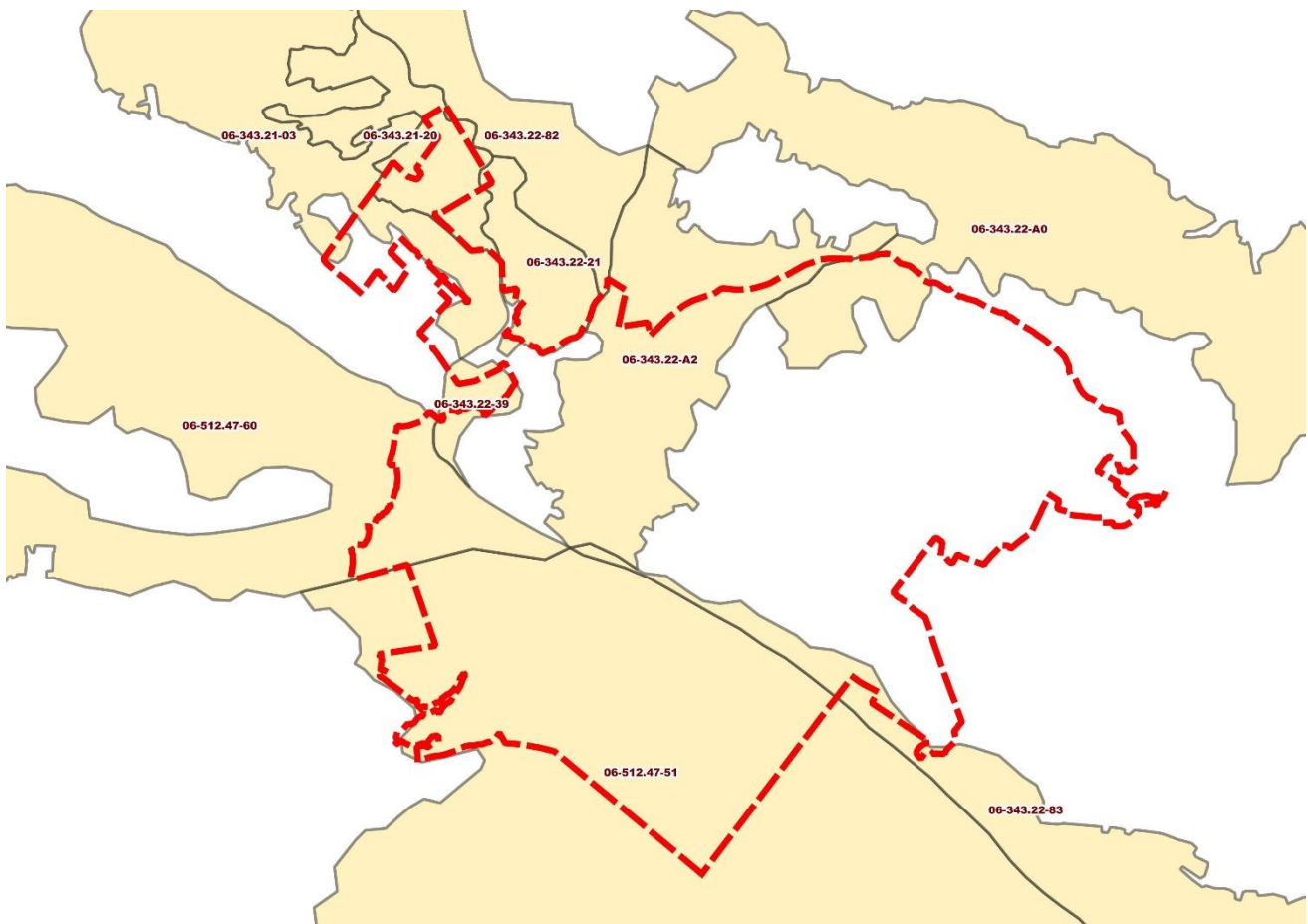
względem na swoją wysokość oraz gabaryty stanowią czytelne dominanty krajobrazowe) z uwzględnieniem: a) możliwości wzbogacania krajobrazu nowymi wyróżnikami kompozycji przestrzennej, które pozytywnie wpływają na utrwalanie tożsamości miejsca, b) stosowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ planowanej zabudowy na walory estetyczno-widokowe istniejącego krajobrazu,

- realizacja nowej zabudowy w nawiązaniu do przeważających form istniejących obiektów o tożsamej funkcji i sposobie użytkowania, zlokalizowanych w obrębie określonych stref funkcjonalnych,
- stosowanie materiałów wykończeniowych, które są charakterystyczne i powszechnie wykorzystywane na obszarze realizacji inwestycji,
- lokalizowanie urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie,
- projektowanie i realizacja nowej zabudowy z uwzględnieniem charakterystycznych cech dachów obiektów (w szczególności takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi) występujących przy poszczególnych ulicach lub w kwartałach zabudowy,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,
- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- wykluczanie możliwości lokalizowania obiektów handlowych o dużej powierzchni sprzedaży,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,
- ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z uwzględnieniem ograniczeń możliwości realizacji nowej zabudowy.

W rekomendacjach i wnioskach na poziomie lokalnym (gminnym) dla krajobrazu priorytetowego 06-343.22-21 znalazły się zapisy takie jak:

- zachowanie wiodącej funkcji przyrodniczej kompleksów leśnych występujących na obszarach stale lub okresowo podmokłych,
- zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania obszarów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną ekosystemów,
- wykluczanie lokalizacji nowej zabudowy,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,

- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrażający wiodącej funkcji obszaru,
- stosowanie gatunków rodzimych, właściwych dla danych warunków siedliskowych,
- możliwość tymczasowego wykorzystania przestrzeni dostępnych publicznie w sposób niewpływający negatywnie na trwałość walorów krajobrazowych,
- wykluczanie zagospodarowania negatywnie wpływającego na istniejące powiązania widokowe,
- stosowanie rozwiązań technicznych (np. kablowanie sieci elektroenergetycznej) i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury technicznej na krajobraz,
- ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z uwzględnieniem ograniczeń możliwości realizacji nowej zabudowy.

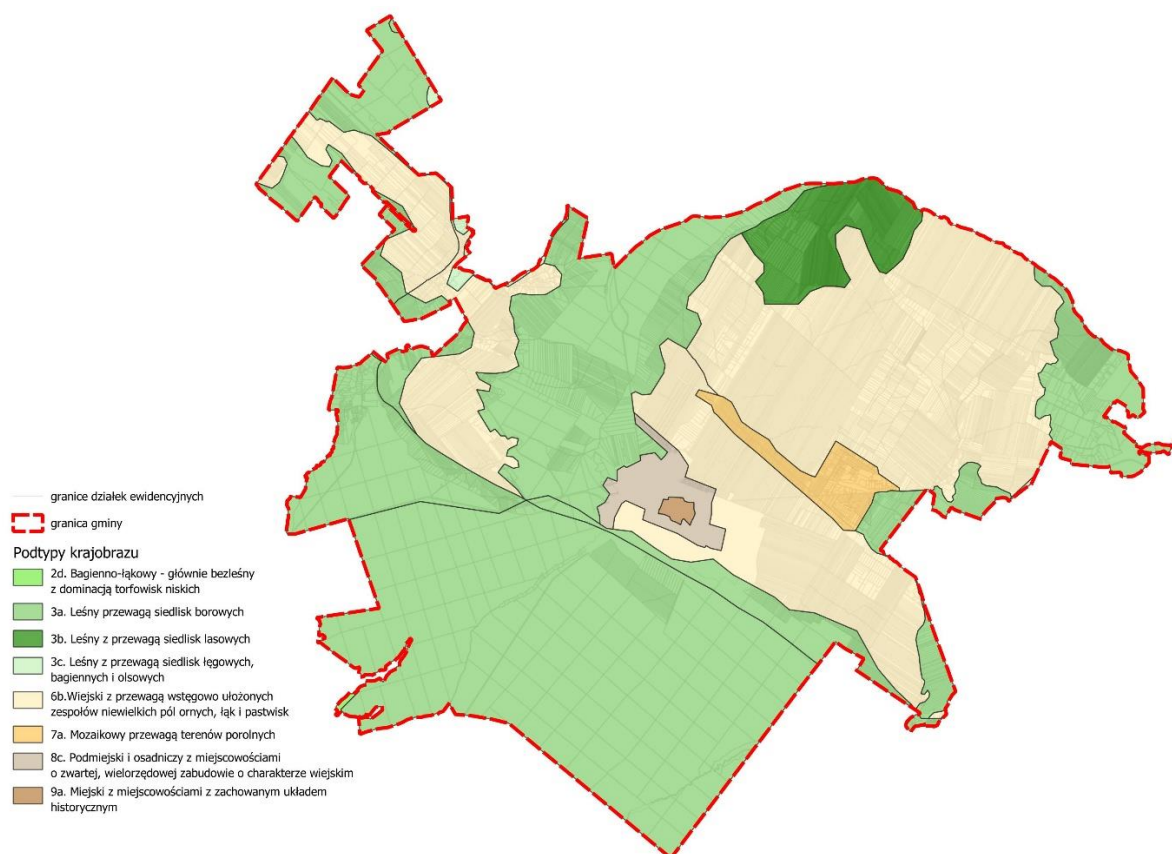

Rysunek 3 Krajobrazy priorytetowe zidentyfikowane w projekcie Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego

Poza tym audyt krajobrazowy identyfikuje na terenie gminy Józefów następujące typy krajobrazów: bagienno-łąkowy – głównie bezleśny z dominacją torfowisk niskich, leśny z przewagą siedlisk borowych, leśny z przewagą siedlisk lasowych, leśny z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych, wiejski z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól orných, łąk i pastwisk, mozaikowy z przewagą terenów porolnych, podmiejski i osadniczy z miejscowościami o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim oraz miejski z miejscowościami z zachowanym układem historycznym.

Pod względem rzeźby terenu, krajobrazy w gminie zaliczane są do krajobrazów równinnych, pagórkowatych, wzgórzowych oraz do krajobrazów dolin.

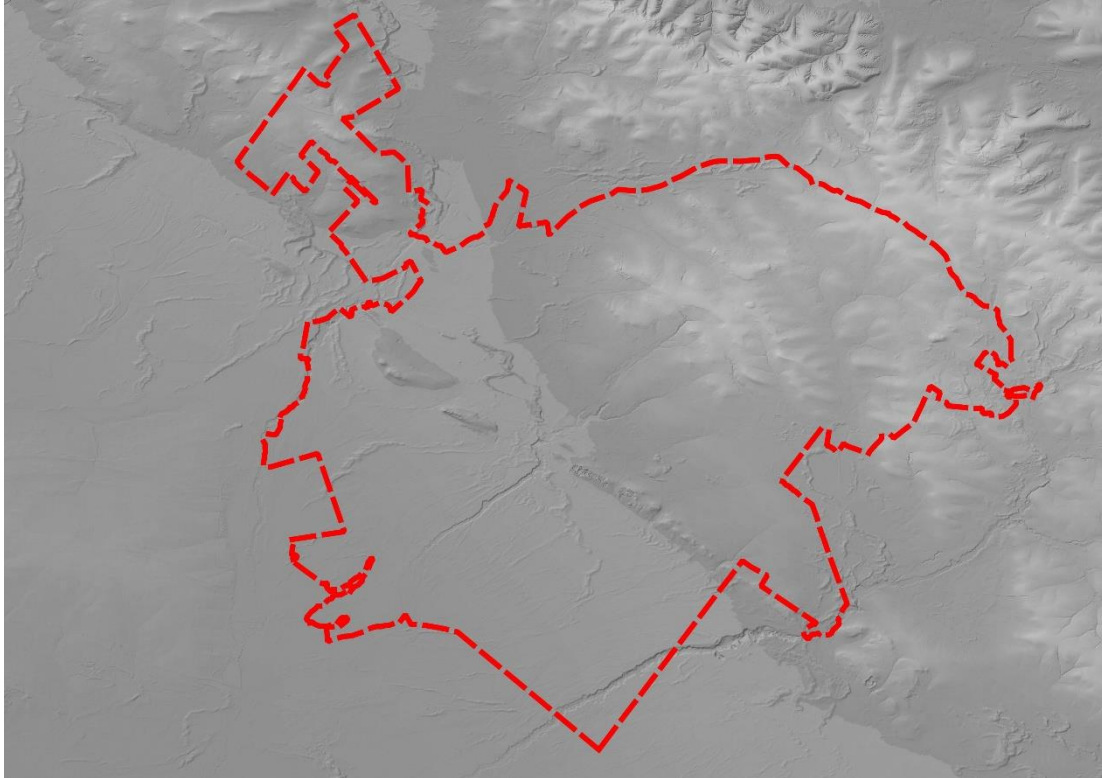
Krajobrazy leśne oraz bagienno łąkowe – głównie bezleśne są krajobrazami przyrodniczymi, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowanymi, które funkcjonują głównie w wyniku działania procesów naturalnych. Krajobrazy wiejskie, podmiejskie i osadnicze oraz mozaikowe to krajobrazy przyrodniczo-kulturowe, których ukształtowanie wynika z wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzennej przez człowieka. Krajobrazy miejskie z miejscowościami z zachowanym układem historycznym o krajobrazy kulturowe, w których struktura i funkcje są w pełni ukształtowane przez działalność ludzką.

Rysunek 4 Podtypy krajobrazów zidentyfikowane w projekcie Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego

1.3. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Rzeźba terenu gminy Józefów jest urozmaicona. Występują powierzchnie o zróżnicowanych wysokościach terenu. Rzędne terenu gminy kształtują się od 205,0 m n.p.m. do 346,0 m n.p.m.

Rysunek 5 Rzeźba terenu na obszarze gminy Józefów przedstawiona poprzez wizualizację Numerycznego Modelu Terenu w postaci cieniowania

Wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski w układzie dziesiętnym opracowanej przez J. Kondrackiego obszar gminy Józefów położony jest w obrębie podprovincji Wyżyny Lubelsko-Lwowskiej (343), makroregionu Roztocze (343.2) oraz podprovincji Podkarpacie Północne (512), makroregionu Kotlina Sandomierska (512.4). Obszar gminy Józefów leży także w obrębie trzech mezoregionów:

- Równina Biłgorajska (512.47),
- Roztocze Środkowe (343.22),
- Roztocze Zachodnie (343.21)

Kotlina Warszawska zajmuje mniejszy fragment powierzchni gminy w jej południowej oraz południowo-zachodniej części, natomiast Roztocze zajmuje zdecydowanie większą część gminy – obejmuje jej północną oraz północno-wschodnią część.

Kotlinę Sandomierską od Roztocza oddziela strefa pęknięć, liczne progi skalne. Część kotliny przylegająca do Roztocza to Równina Biłgorajska. Jest to kraina leśno-łąkowa, urozmaicona licznymi wydmy piaszczystymi oraz podmokłymi zagłębieniami z torfowiskami i bagnami.

Północna część leży natomiast na Roztoczu Środkowym oraz Roztoczu Zachodnim. Od budujących je skał zwane jest wapienno-piaszczystym. Cechuje je występowanie rozległych, spłaszczonych wierzchołków i izolowanych wzgórz ostańcowych. Charakterystyczne są suche doliny, w których często zalegają piaski, w tym rozległe wydmy piaszczyste. Największym zróżnicowaniem krajobrazu odznaczają się doliny rzek. Najwyższy punkt gminy znajduje się w jej północnej części, w okolicach wsi Górnik i wynosi 346 m n.p.m. Punkt najniższy znajduje się w zachodniej części gminy na terenie zalesionym Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej i wynosi 205 m n.p.m.

Na obszarze gminy wyróżnić można elementy charakterystyczne, takie jak: suche doliny, rozległe piaszczyste wydmy, wąwozy i jary o stromych zboczach, które charakterystyczne są dla Roztocza Środkowego. Część gminy, która znajduje się w obrębie Równiny Biłgorajskiej, cechuje się pochyleniem w kierunku zachodnim, a sama równina jest piaszczysta. Doliny rzek wypełniają osady holoceny: torfy, namuły i mady. Obie krainy geograficzne, występujące w obrębie gminy, oddziela wysoka Krawędź Roztocza. Jest to strefa licznych uskoków i progów skalnych, które wraz z systemem przepływających rzek tworzą na południu malownicze wodospady, zwane „szumami”. Ich średnia wysokość wynosi ok. 0,5 m. Z charakterystyki sieci rzecznej gminy wynika, że prawie całość rzek znajduje się w zlewni rzeki Tanwi. Sieć rzeczna i powierzchniowe zlewiska wodne są ubogie i nieliczne. Cieki gminy znajdują się w strefie krawędziowej lub w części gminy należącej do Roztocza, natomiast doliny rzeki Nepryszki, doliny rzeki Sopot i rzeki Szum, mimo że są wąskie i niezbyt rozległe stanowią jedynie ciągi ekologiczne łączące puszczańską część gminy z częścią roztoczańską.

Na terenie gminy dominują grunty o klasie Dlb do IV (Dlb to klasa pszenno-żytnia, Wa i b to klasa żytnia). W gminie występują głównie gleby słabe, zaliczane do kompleksu żytnio-buraczanego. Przydatność rolnicza gleby wynosi 41,4 punktów – w skali 30-90. Najwięcej gleb gminy należy do klasy VI. Są to gleby bardzo słabe, które kwalifikują się pod zalesienie.

W budowie geologicznej podłoża gminy można wyróżnić utwory kredowe czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Do utworów trzeciorzędowych należą utwory wapienne: wapień serpulowe, zlepieńce oraz piaskowce. Warstwa trzeciorzędowych wapieni zachowała się w gronie wapiennych czap na wzgórzach ostańcowych. Z okresu czwartorzędowego pochodzą utwory piaszczyste i pylaste. Po epoce lodowcowej pozostały głazy narzutowe, piaski lodowcowe oraz lessy eoliczne. Doliny rzek wypełniają osady holoceny, torfy, muły i mady. W części gminy, położonej w obrębie Równiny Biłgorajskiej, występują piaski czwartorzędowe. Powierzchnię jej urozmaicają liczne wydmy i powstałe zagłębienia z torfowiskami i jeziorami.

1.4. Surowce mineralne

Wg danych udostępnionych przez Państwowy Instytut Geologiczny, wg stanu na dzień 31.12.2025 r., na terenie gminy Józefów występuje 16 udokumentowanych złóż kopalin (z których 9 jest eksploatowanych) oraz obszary i tereny górnicze.

1. Złóż kopalin:

- a) „Babia Dolina” (KD 1067) – kamienie łamane i bloczne;
- b) „Borowina” (KN 21169) – piaski i żwiry;
- c) „Górniki 1” (KN 8497) – piaski i żwiry;
- d) „Górniki II” (KN 9524) – piaski i żwiry;
- e) „Górniki III-p.A” (KN 9699) – piaski i żwiry;
- f) „Górniki IV” (KN 10442) – piaski i żwiry;
- g) „Górniki V” (KN 14945) – piaski i żwiry;
- h) „Józefów” (KD 11117) - kamienie łamane i bloczne;
- i) „Józefów” (PB 2684) - piaski kwarcowe d/p betonów komórkowych;

2. Terenów i obszarów górniczych

- a) Józefów – działka 102;
- b) Babia Dolina IA;
- c) Górniki III Pole A2+A;
- d) Józefów – działka 99;
- e) Józefów 1A;
- f) Józefów – działka 44;
- g) Józefów – działka 142;
- h) Górniki IV AB;
- i) Borowina;
- j) Jozefów – działki 95 i 97;
- k) Górniki II pole B+C+D;
- l) Górniki V;
- m) Górniki III pole A1;
- n) Górniki III pole A1/2;

1.5. Wody powierzchniowe i ich jakość

Obszarem objętym opracowaniem zarządza głównie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, natomiast na niewielkim fragmencie gminy, we wschodniej części, zarządza Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie. Całość obszaru gminy leży w zasięgu Dorzecza Wisły PL2000. Przeważająca część znajduje się w regionie wodnym Górnej-Wschodniej Wisły o kodzie PL2000GWW, natomiast mniejszy obszar gminy (jej północna część) znajduje się w regionie wodnym Bugu o kodzie PL2000BU.

Na terenie gminy znajdują się zlewnie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych:

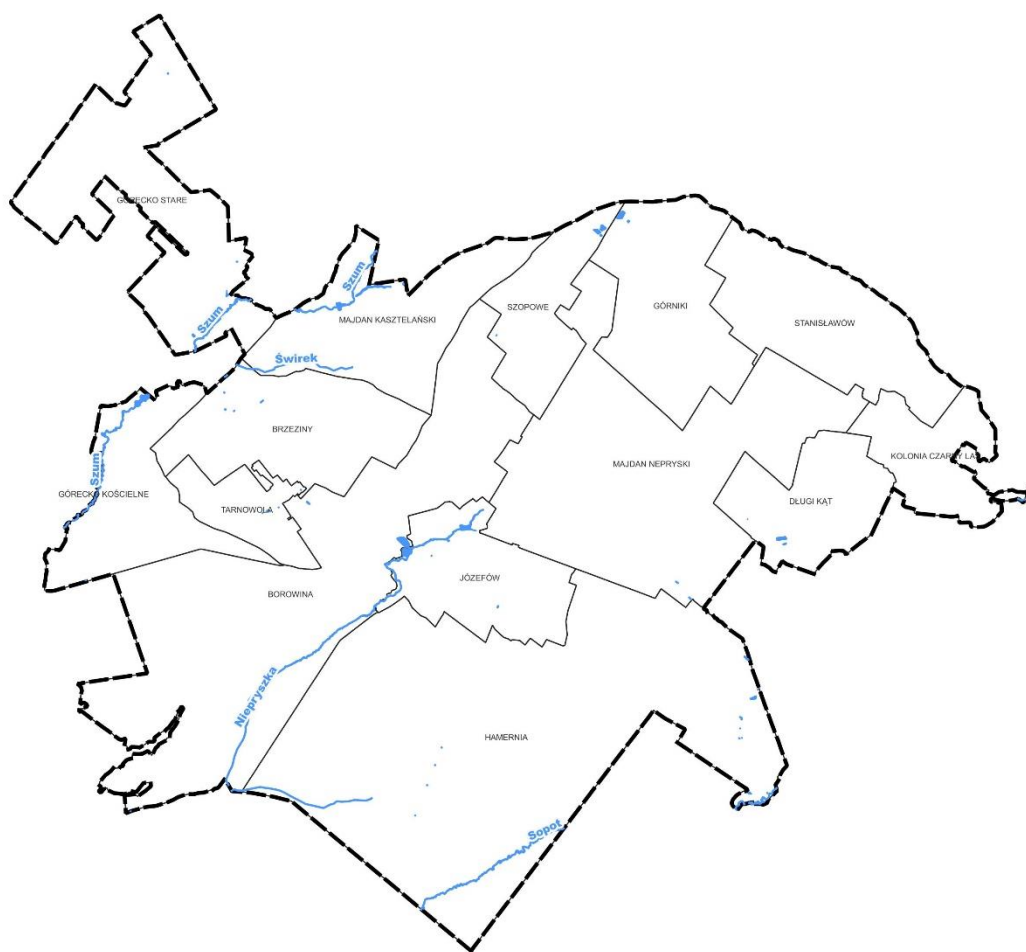
- RW20000624179 - Wieprz od Jacynki do zb. Nielisz;
- RW20001022849 – Szum;

- RW200010228389 – Sopot;
- RW2000102286279 - Czarna Łada do Braszczy;
- RW20001122899 - Tanew od Łosinieckiego Potoku do ujścia;
- RW20001524135 - Wieprz do Jacynki.

Sieć hydrograficzną gminy tworzą:

- Rzeką Szum, stanowiącą lewostronny dopływ Tanwi, jest rzeką o długości ok. 24,5 km. I obejmuje ok. 30% powierzchni gminy. Bierze ona początek z zabagnionego obszaru Doliny Zwierzynieckiej na wysokości ok. 249 m n.p.m.;
- Rzeką Sopot, wypływającą ze źródła w Husinach, położonego na wysokości 293, 5 m n.p.m. Zlewnia rzeki Sopot (IV rzędu dopływ Tanwi) obejmuje grunty trzech wsi (Hamerni, Czarne Lasu i Długiego Kątu). Rzeką ta płynie prawie na całej swojej długości przez obszary chronione, a odcinki przełomowe są objęte ochroną rezerwatową. Sopot przyjmuje pięć dopływów, wszystkie w roztoczańskiej części dorzecza. Ciek z Ciotuszy Nowej i Majdanu Sopotkiego odprowadzają wody źródlane, zaś dopływ w Nowinach - z obszaru zabagnionego.
- Niepryszka, stanowiąca najdłuższy dopływ rzeki Szum. Zlewnia rzeki Niepryszki (V rzędu dopływ Tanwi) obejmuje swoim zasięgiem grunty gminy/miasta Józefowa oraz pięciu miejscowości;

Na terenie gminy Józefów występują liczne źródła szczelinowe, które znajdują się w strefie krawędziowej Rostocza i występują głównie w okolicach Józefowa. Obecne są także sztuczne zbiorniki wodne występują w Górecku Kościelnym na rzece Szum i w Józefowie na rzece Niepryszka oraz stawy, znajdujące się jedynie w miejscowości Majdan Kasztelański. Są to dwa małe stawy rybne stanowiące własność prywatną. W miejscowości Długi Kąt zlokalizowane jest oczko wodne po byłej kopalni piasku. Te zbiorniki pełnią funkcje retencyjno-rekreacyjną, a zbiornik w Górecku Kościelnym pełni dodatkowo funkcję małej elektrowni wodnej. W północnej części gminy przepływa także ciek główny Świrek.

Rysunek 6 Lokalizacja wód powierzchniowych na obszarze gminy Józefów
(Źródło: Opracowanie własne; źródło mapy: geoportal.gov.pl)

Obszar gminy pozbawiony jest jezior. Sieć hydrograficzną uzupełniają niewielkie śródpolne oczka wodne oraz niewielkie zagłębienia bezodpływowe.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika z art. 349 a ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r., poz. 960 z późn. zm.). Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek Polski, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Monitoring realizowany jest w oparciu o wyznaczone tzw. jednolite części wód (JCW), które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych, stanowiące podstawową jednostkę gospodarowania wodami. Od 2007 roku są prowadzone trzy rodzaje monitoringu wód powierzchniowych: diagnostyczny, operacyjny i badawczy.

Jakości wód powierzchniowych zagrażają głównie zanieczyszczenia o pochodzeniu antropogenicznym. Do głównych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych należą:

- źródła punktowe - ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, nielegalne zrzuty ścieków do rzek, cieków wodnych i rowów

melioracyjnych, nieuszczelne składowiska odpadów, oraz dzięki składowiska odpadów i nieuszczelne szamba, z których zanieczyszczenia mogą infiltrować do gruntu,

- zanieczyszczenia obszarowe - zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych (poprzez stosowanie nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin i wylwanie ścieków),
- zanieczyszczenia liniowe - zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych i osadowych.

Obszar gminy leży w obrębie sześciu zlewni: Wieprz od Jacynki do zb. Nielisz (RW20000624179), Szum (RW20001022849), Sopot (RW200010228389), Czarna Łada do Braszczki (RW2000102286279), Tanew od Łosinieckiego Potoku do ujścia (RW20001122899) oraz Wieprz do Jacynki (RW20001524135).

Powierzchnia zlewni Wieprz od Jacynki do zb. Nielisz (RW20000624179) wynosi 346,41 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny leśne. Stan ekologiczny zlewni jest zły. Stan chemiczny dobry. Stan ogólny określono jako zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest zagrożona.

Powierzchnia zlewni Szum (RW20001022849) wynosi 139.47 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny leśne. Stan ekologiczny zlewni jest umiarkowany. Stan chemiczny dobry. Stan ogólny nie został określony. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest zagrożona.

Powierzchnia zlewni Sopot (RW200010228389) wynosi 120.81 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny leśne. Stan ekologiczny zlewni jest umiarkowany. Stan chemiczny poniżej dobrego. Stan ogólny został określony jako zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrożona.

Powierzchnia zlewni Czarna Łada do Braszczki (RW2000102286279), wynosi 186.88 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny leśne. Stan ekologiczny zlewni jest dobry. Stan chemiczny poniżej dobrego. Stan ogólny został określony jako zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrożona.

Powierzchnia zlewni Tanew od Łosinieckiego Potoku do ujścia (RW20001122899) wynosi 327.81 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny leśne. Stan ekologiczny zlewni jest umiarkowany. Stan chemiczny poniżej dobrego. Stan ogólny został określony jako zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest zagrożona.

Powierzchnia zlewni Wieprz do Jacynki (RW20001524135) wynosi 277.23 km². W użytkowaniu terenu dominują tereny użytkowane rolniczo. Stan ekologiczny zlewni jest umiarkowany. Stan chemiczny poniżej dobrego. Stan ogólny został określony jako zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest zagrożona.

1.6. Wody podziemne i ich jakość

Wody podziemne w gminie Józefów należą do:

- Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 90 o kodzie PLGW200090,
- Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 120 o kodzie PLGW2000120,

Obszar gminy znajduje się w granicach trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP Nr 406 - Niecka lubelska (Lublin), GZWP Nr 407 - Niecka lubelska (Chełm - Zamość) oraz GZWP Nr 428 Dolina kopalna Biłgoraj – Lubaczów.

GZWP Nr 406 - Niecka lubelska (Lublin) to zbiornik znajdujący się w zachodniej części województwa lubelskiego. Jego granice stanowią: od zachodu rzeka Wisła, od wschodu i północy rzeka Wieprz, od południa linia miejscowości Biłgoraj– Janów Lubelski–Zaklików–Szczecyn. Zbiornik nr 406 ma charakter porowo-szczelinowy i zajmuje powierzchnię 7476,66 km². Obszar GZWP nr 406 jest związany z występowaniem poziomu wodonośnego w węglanowych utworach kredy górnej wykształconych w postaci margli, opok, gez, kredy piszącej i innych przejściowych typów litologicznych przechodzących w układzie poziomym facjalnie jedno w drugie, co łącznie z pionową zmiennością wykształcenia litologicznego sprawia, że warunki występowania wód podziemnych są w nim przestrzennie zróżnicowane. Głębokość do zwierciadła wody jest zróżnicowana i ogólnie zawiera się w przedziale 15-50 m. Najpłycej do wody jest w dolinach rzecznych. Zbiornik jest zasilany przez bezpośrednią infiltrację wód opadowych w miejscach wychodni skał węglanowych lub pośrednią, przez nadkład osadów czwartorzędowych i neogeńskich. Obszar GZWP nr 406 jest rejonem typowo rolniczym z przewagą gospodarstw indywidualnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń stanowią: oczyszczalnie ścieków, obszary nieskanalizowane, składowiska odpadów, magazyny paliw płynnych, fermy hodowlane, linie kolejowe, drogi oraz obszary, na których jest prowadzona intensywna produkcja rolnicza.

GZWP Nr 407 - Niecka lubelska (Chełm - Zamość) to zbiornik znajdujący się w południowo-wschodniej części Polski, wydzielono w granicach województwa lubelskiego i częściowo podkarpackiego. Jego granice stanowią: od zachodu rzeka Wieprz wraz z południowym dopływem, rzeką Świerszcz, od północy rzeka Tyśmienica wraz z prawobrzeżnym dopływem oraz dział wodny zlewni Włodawki i Hanny, od wschodu rzeka Bug, od południowego wschodu – granica państwowa z Ukrainą, od południowego zachodu – krawędź niecki lubelskiej (po granicy wychodni utworów kredowych). Zbiornik nr 407 ma charakter porowo-szczelinowy i zajmuje powierzchnię 9051 km². Obszar GZWP nr 407 jest związany z występowaniem poziomu wodonośnego w utworach górnokredowych. Lokalnie występują również poziomy płytsze związane najczęściej hydraulicznie z poziomem kredowym. Są to poziomy wieku paleogeńskiego, neogeńskiego i czwartorzędowego o nieciągłym rozprzestrzenieniu. Poziom górnokredowy jest wykształcony w postaci margli, opok, gez, kredy piszącej oraz innych przejściowych typów litologicznych, przechodzącymi w układzie poziomym facjalnie jedno w drugie, co łącznie z pionową zmiennością wykształcenia litologicznego sprawia, że warunki występowania wód podziemnych i parametry hydrauliczne są przestrzennie zróżnicowane. Głębokość do zwierciadła wody jest

zróźnicowana i ogólnie zawiera się w przedziale 15–50 m. Najpłycej do wody jest w dolinach rzecznych. Zasilanie poziomu głównego następuje przez bezpośrednią infiltrację wód opadowych w miejscach wychodni skał węglanowych i krzemionkowych. Obszar zbiornika Niecka lubelska (Chełm–Zamość) jest rejonem typowo rolniczym z przewagą indywidualnych gospodarstw rolnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń na omawianym terenie stanowią głównie: oczyszczalnie ścieków, obszary nieskanalizowane, składowiska odpadów, magazyny paliw płynnych, ферmy hodowlane, linie kolejowe, drogi oraz obszary, na których jest prowadzona intensywna produkcja rolnicza.

GZWP Nr 428 Dolina kopalna Biłgoraj – Lubaczów jest czwartorzędową doliną kopalną wypełnioną osadami zlodowaceń południowo- i środkowopolskich. Ważnym kryterium wyróżniającym obszar zbiornika jest zasobność piętra czwartorzędowego, wyraźnie wyższa w obrębie doliny kopalnej niż na obszarach sąsiednich. Struktura ta zdecydowanie zaznacza się w morfologii podłoża czwartorzędu w części północnej i środkowej doliny, słabiej w części południowej. Czwartorzędowe piętro wodonośne jest zasilane głównie przez infiltrację wód opadowych, a także z położonego wyżej piętra neogeńsko-kredowego na Rostoczu. Na obszarze GZWP nr 428 głównym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy. Na przeważającym obszarze zbiornika występuje tylko jeden poziom wodonośny. Obszar GZWP nr 428 to rejon rolniczy z dużymi kompleksami leśnymi i słabo rozwiniętym przemysłem.

Wody podziemne użytkowe związane są z ze skałami wapiennymi wieku kredowego. Głębokość ich występowania osiąga 80 m ppt. Są to wody szczelinowe lub szczelinowo warstwowe, głównie o swobodnym zwierciadle wody. Gmina położona jest w obrębie hydrologicznych regionów: Przedkarpackiego (Podregion Sandomiersko Biłgorajski) oraz Lubelsko-Radomskiego (Podregion Rostoczański), związanych z występowaniem wód podziemnych w utworach czwartorzędu i trzeciorzędowego. Wody czwartorzędowe zawierają nadmierne ilości żelaza i magnezu, charakteryzują się dużą mętnością, często są skażone bakteriologicznie, podobnie jak wody trzeciorzędowe. Warunki hydrologiczne gminy są niekorzystne – słaba przepuszczalność występujących tu iłów krakowieckich powoduje, że większa część wód opadowych spływa powierzchniowo.

Ocenę stanu chemicznego w JCWPd dokonano w oparciu o obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148). Rozporządzenie określa kryteria i sposób oceny jednolitych części wód podziemnych, w tym:

- klasyfikację elementów fizykochemicznych;
- definicje klasyfikacji stanu ilościowego wód podziemnych oraz ich stanu chemicznego;
- sposób interpretacji wyników badań elementów fizykochemicznych i ilościowych;
- sposób prezentacji ich stanu;
- częstotliwość dokonywania oceny ich stanu;
- wartości progowe będące normami jakości środowiska wyrażonymi jako stężenie danej substancji zanieczyszczającej, grupy tych substancji lub substancji wyrażonej

jako wskaźnik, które nie powinno być przekroczone z uwagi na ochronę środowiska oraz zdrowie ludzi, zwane „wartościami progowymi”.

Wody podziemne są w mniejszym stopniu zagrożone zanieczyszczeniami niż wody powierzchniowe. Pomimo braku bezpośredniego kontaktu wód podziemnych z czynnikami zewnętrznymi, ich jakość może ulec pogorszeniu w wyniku przenikania zanieczyszczeń antropogenicznych, infiltracji gorszych jakościowo wód podziemnych, a także w wyniku sytuacji awaryjnych. Na jakość wód podziemnych może mieć wpływ rejon wydobywania oraz głębokość ujmowanej warstwy wodonośnej. Jest to spowodowane zarówno warunkami przyrodniczymi, jak i negatywnym wpływem cywilizacji na środowisko naturalne, w tym również na wody podziemne. Do potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych należą:

- obszarowe źródła zanieczyszczeń, w tym obszary intensywnego użytkowania rolniczego, obszary objęte zasięgiem zalania powodziowego, obszary zurbanizowane,
- punktowe źródła zanieczyszczeń, np. składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, nieeksploatowane ujęcia wód podziemnych, działalność górnicza, miejsca zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych.

Monitoring jakości wód podziemnych odbywa się poprzez kontrolę jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych reprezentacyjnych dla każdej Jednolitej Części Wód Podziemnych. Jakość wód określa się pod kątem chemicznym, jak i ilościowym.

Jakość wód podziemnych ostatni raz badano w 2019 roku. Stan chemiczny, ilościowy i ogólny Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 90 o identyfikatorze UE: PLGW200090 oceniono na dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrażona. Stan chemiczny, ilościowy i ogólny Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 120 o identyfikatorze UE: PLGW2000120 oceniono na dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest zagrożona ilościowo.

W granicach administracyjnych gminy Józefów położone są wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych. Zostały one ustanowione decyzjami znak:

- a) RZ.ZUZ.4.4210.71.2021.EB – dla ujęcia Józefów,
- b) RO.6341.90.2014 – dla ujęcia Majdan Nepryski,
- c) RO.6341.85.2015 – dla ujęcia Górecko Stare,
- d) RRZ.ZUZ.4.4210.446.2021.KZ – dla ujęcia Stanisławów,
- e) RO.6341.51.2016 – dla ujęcia Górniki,
- f) RO.6341.4.2012 – dla ujęcia Szopowe.

W granicach terenu ochrony bezpośredniej ww. ujęć wyznaczono w planie ogólnym strefę infrastrukturalną (SI).

1.7. Gleby

Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżnione na podstawie następujących kryteriów: budowa profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, oglejenie, właściwości fizyczne, stosunki wilgotnościowe uwarunkowane położeniem w terenie, wysokość bezwzględna. Na stan gleb ma wpływ wiele czynników m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów, prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie środków ochrony roślin). Duże znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

Gleby dobre zajmują w gminie 51,1 % powierzchni gruntów ornych, w tym klasa III stanowi 4,3 % arealu gruntów ornych, klasa IV - 46 %. Znaczny odsetek gruntów stanowią słabe V i VI klasy niekorzystne i mało korzystne dla gminy. Są to gleby bardzo słabe, które kwalifikują się pod zalesianie. Lasy zajmują znaczną część obszaru gminy i stanowią 56 % jej powierzchni. Kompleksy leśne znajdują się pod zarządem Nadleśnictwa Józefów. Pod względem przyrodniczo-geograficznym lasy Nadleśnictwa Józefów na obszarze gminy Józefów położone są w VI Krainie przyrodniczo-leśnej Małopolskiej, w dzielnicy 10 - Nizina Sandomierska – Mezonegion Puszczy Solskiej. Najlepsze gleby występują na gruntach miejscowości Majdan Nepryski i Stanisławów, najgorsze w miejscowościach: Tarnowola, Brzeziny, Szopowe. Gmina posiada niezbyt korzystne warunki do produkcji rolnej - teren jest dość trudny do uprawy ze względu na urozmaiconą rzeźbę. Gleby, które występują na terenie gminy Józefów są glebami słabymi. Głównie są to gleby kompleksu żytnio buraczanego. Przydatność rolnicza gleb wynosi 41,4 punktu w skali 30-90.

Część północna gminy zbudowana jest z piasków czwartorzędowych położonych na łożyskach. Są tu głównie gleby pseudobielicowe i pseudoglejowe. Gleby pseudobielicowe (inaczej płowe) przypominają morfologicznie gleby bielicowe. Różnią się jednak właściwościami chemicznymi. Gleby płowe mają słabszy stopień zakwaszenia oraz są bardziej wysyczone magnezem i wapniem w kompleksie sorpcyjnym. Są to gleby średniej wartości użytkowej. Zalicza się do 3, 4 i 5 kompleksu glebowo rolniczego. Ponadto w części północnej gminy występują opoki margliste. Są one dość ubogie w węglan wapnia, mają zaś znaczną zawartość kwarcu i glaukonitu. Są odporne na wietrzenie z wyjątkiem wapieni marglistych i kredy piszącej. W obrębie gminy w niewielkich ilościach występują także gleby glejowe i czarne ziemie. Są to gleby zaliczane do 2 kompleksu glebowo rolnego. Gleby, które występują na terenie gminy Józefów, są glebami słabymi. Głównie są to gleby kompleksu żytnio-buraczanego. Przydatność rolnicza gleby wynosi 41,4 punktów - w skali 30-90. W gminie brak zupełnie gleb klas I-III. Dominują grunty o klasie DIIb do IV (DIIb to klasa pszenno-żytnia, Wa i b to klasa żytnia). Najwięcej gleb gminy należy do klasy VI. Są to gleby bardzo słabe, które kwalifikują się pod zalesienia.

Struktura klas bonitacyjnych gleb występujących na terenie gminy Józefów i duży udział gleb słabej i średniej jakości determinuje kierunki upraw polowych. Wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku dominowały tu uprawy zbóż tj. pszenica ozima,

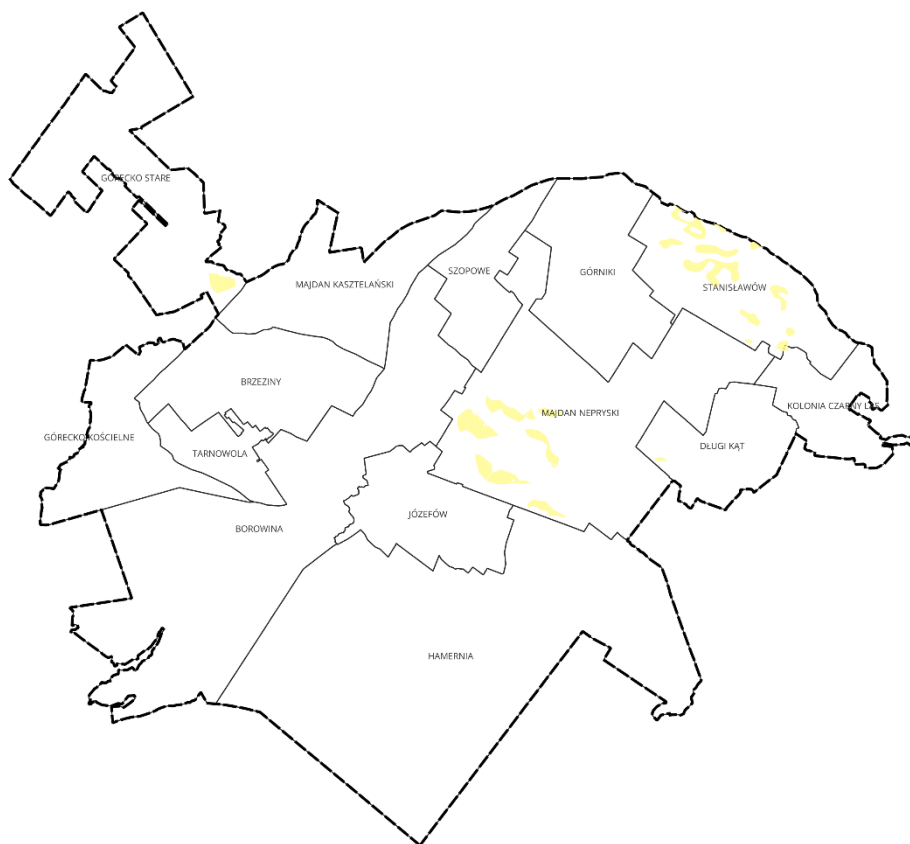
pszenica jara, żyto i jęczmień jary, natomiast 17 % powierzchni zasiewu stanowią uprawy przemysłowe.

Gleby o wysokich walorach agroekologicznych klasy bonitacyjnej III podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze. Występuje jedynie w obrębach: Majdan Nepryski oraz Stanisławów. Zdecydowanie mniejsza część gruntów tej klasy występuje także w obrębie Górecko Stare oraz w obrębie Długi Kąt.

Użytki zielone zlokalizowane są głównie w dolinach rzeki Szum, Sopot i Niepryszka, jak i w pobliżu cieków głównego o nazwie Świerszcz. Są to w większości użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Na terenie gminy Józefów występuje duży odsetek kompleksów gleb ornych nieprzydatnych dla rolnictwa (pod zalesienie). Wskazane gleby przeważają w północnej części gminy, m.in. w obrębie Majdan Kasztelański oraz Brzeziny (część wschodnia). Przewaga ww. gleb występuje także w południowo zachodniej części gminy w obrębie Hamernia oraz Borowina.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb, które w dużej mierze występują w gminie Józefów to kompleks żytni słaby, m.in. w części północnej w obrębie Górecko Stare, północno-zachodniej – obręb Tarnowola, Brzeziny (część zachodnia). Kompleks pszenno-wadliwy, głównie w części wschodniej – w obrębie Stanisławów i w obrębie Długi Kąt (południowy wschód).

Rysunek 7 Lokalizacja gruntów rolnych klas I-III w gminie Józefów

1.8. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne regionu określane są charakterystycznymi parametrami w tym: temperaturą, opadami atmosferycznymi, prędkością i kierunkiem wiatru.

Wybrane elementy klimatu dla gminy przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza: 7,4 st. C – 7,8 st. C, najcieplejszy miesiąc to lipiec (18,7 st. C), a najchłodniejszy – styczeń (3, 8 st. C),
- średnia roczna wilgotność względna: 82%,
- okres wegetacji roślin: ok. 211 dni,
- wysokość średnich rocznych opadów atmosferycznych: 630-710 mm, najwięcej opadów występuje w miesiącach letnich (lipiec, sierpień), mniej – w styczniu,
- częstość występowania ciszy atmosferycznej ok. 12%,
- średnia roczna prędkość wiatru: 3 – 3,5 m/s, max. prędkość wiatru w porywach - 20m/s,
- liczba dni z pokrywą śnieżną – 55 - 65 dni (najwięcej w styczniu i lutym).

Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie, które stanowią 33% wszystkich notowanych kierunków. Niekorzystny klimat obserwuje się w dolinach rzek, dolinkach bocznych i zagłębieniach terenu. Doliny są rynnami grawitacyjnego spływu chłodnego powietrza, zgodnie ze spadkami terenu. Przestrzenne zróżnicowanie warunków klimatycznych jest małe. Obszary zalesione zajmujące 56 % ogólnej powierzchni gminy wpływają modyfikująco na poszczególne elementy meteorologiczne: osłabiają natężenie promieniowania słonecznego, łagodzą dobowe wahania temperatury, dają wzrost wilgotności względnej powietrza, utrudniają rozpraszanie zanieczyszczeń, osłabiają prędkość wiatru oraz powodują obecność olejków eterycznych wpływających regenerująco na organizm. Tereny położone w pobliżu dużych zespołów leśnych wskazane są m.in. do lokalizacji różnych form wypoczynku stałego i okresowego.

1.9. Jakość powietrza atmosferycznego

Gminę Józefów charakteryzują korzystne warunki decydujące o stanie jakości powietrza atmosferycznego i jego potencjalnym zagrożeniu. Jest to gmina typowo rolnicza, w związku z czym tło zanieczyszczeń powietrza kształtowane jest przede wszystkim przez źródła naturalne i antropogeniczne. Na terenie gminy nie funkcjonują podmioty, które oddziaływałyby w sposób szczególnie szkodliwy na powietrze atmosferyczne.

Głównym źródłem emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych są lokalne i indywidualne kotłownie opalane paliwem stałym, m.in. zakładów usługowych, szkół, obiektów użyteczności publicznej oraz gospodarstw domowych. W bezpośrednim sąsiedztwie dróg ze zwiększonym ruchem komunikacyjnym występują przewyższenia wartości średnich rocznych stężeń NO₂ i benzenu nad wartościami tła.

Na podstawie danych pomiarowych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim z 2024 roku (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska) ustalono,

że poziom dopuszczalny dwutlenku azotu (NO₂) i dwutlenku siarki (SO₂) jest zachowany na obszarze województwa – obszar strefy lubelskiej wynikowo zakwalifikowano do klasy A. Stężenia średnioroczne NO₂ zarejestrowane na podstawie pomiarów nie przekroczyły dopuszczalnego poziomu 50 µg/m³. Stężenia 1-godzinne NO₂ także nie przekraczały dopuszczalnego poziomu 200 µg/m³.

Zestawienie klas wynikowych uzyskanych przez strefę lubelską w corocznej ocenie GIOŚ za rok 2024 pod kątem ochrony zdrowia zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 1 Klasy uzyskane w corocznej ocenie GIOŚ na rok 2024 w Lublinie ze względu na ochronę zdrowia ludzi (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie lubelskim. Raport za rok 2024).

Lp.	Substancja zanieczyszczająca	Klasa wynikowa
1	SO ₂	A
2	NO ₂	A
3	CO	A
4	C ₆ H ₆	A
5	PM ₁₀	A
6	PM _{2,5} wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji	A1
7	PM _{2,5} wg poziomu docelowego	C1
8	Pb	A
9	As	A
10	Cd	A
11	Ni	A
12	B(a)P	A
13	O ₃ wg poziomu docelowego	A
14	O ₃ wg poziomu celu długoterminowego	D2

W zakresie ochrony roślin strefa lubelska została sklasyfikowana następująco:

Tabela 2 Klasy uzyskane w corocznej ocenie GIOŚ na rok 2024 w Lublinie ze względu na ochrony roślin dla strefy lubelskiej (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie lubelskim. Raport za rok 2024).

Lp.	Substancja zanieczyszczająca	Klasa wynikowa
1	SO ₂	A
2	NO _x	A
3	O ₃ (AOT40) wg poziomu docelowego	A
4	O ₃ (AOT40) wg poziomu celu długoterminowego	D2

W przyszłości w wyniku istnienia presji urbanizacyjnej należy spodziewać się zwiększenia zanieczyszczeń powstałych wskutek wcześniej zidentyfikowanych źródeł.

1.10. Fauna i flora

Szata roślinna jest integralnym składnikiem środowiska przyrodniczego, a zróżnicowanie jej stanowi wypadkową czynników siedliskowych jak podłoże geologiczne i warunki wilgotnościowe.

Obszar gminy Józefów obejmuje swym zasięgiem jeden z najbardziej interesujących terenów pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Tworzy się to dzięki stykaniu dwóch krain: Rostocza i Kotliny Sandomierskiej.

Na terenie Kotliny Sandomierskiej panują bory sosnowe z najbardziej charakterystycznymi zespołami: subatlantyckim borem sosnowym świeżym i borem bagiennym. Najczęściej towarzyszą im torfowiska przejściowe. W obrębie dolin rzecznych dominują zbiorowiska trawiaste z zespołami kostrzewy czerwonej, życicy i grzebienicy oraz zespołami turzycowymi i płatami olszyn na czele. Obrzeża dolin rzecznych zajmują fragmenty borów jodłowych z domieszką buka. Z geograficznych elementów flory zarówno w obrębie runa leśnego, jak i torfowisk, dominują gatunki atlantyckie i borealne.

Rostocze charakteryzuje się dużym udziałem lasów górskich regła dolnego, tj. borów jodłowych, buczyny karpackiej oraz lasów dębowo-grabowych. W runie leśnym dużym udziałem odznaczają się gatunki flory górskiej, paprocie i storczyki. Doliny rzeczne zajmują zbiorowiska trawiaste tworzące zespoły podobne do tych, które w analogicznych warunkach występują na terenie Kotliny Sandomierskiej.

W południowej części gminy znajduje się Rezerwat Przyrody „Czartowe Pole” o powierzchni 63,7 ha. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym malowniczego przełomu przez strefę krawędziową Rostocza doliny Sopotu oraz bogactwa flory i fauny. Na terenie Nadleśnictwa zarejestrowano 14 pomników przyrody. Są to przede wszystkim dęby i lipy. Ptaki chronione na tym terenie reprezentowane są przez: orlika krzykliwego, bociana czarnego, żurawia. Wokół ich gniazd zakładane są strefy ochronne. W miejscach, gdzie chronione gatunki zwierząt występują liczniej, tworzone są ostoje. Szczytowe części stromych zboczy doliny Sopotu porasta bór sosnowy przechodzący niżej w mieszany bór wilgotny (przeważają sosna, świerk i jodła). Dno doliny porastają głównie lasy łęgowe (występuje tu olsza czarna), a miejscami podmokłe łąki. W rezerwacie można zobaczyć rzadkie rośliny, takie jak: wawrzynek wilczełyko, zachyłka Roberta (ściany ruin papierni), zanokcica skalna i zielona, parzydło leśne, storczyk plamisty, paprotnik kolczysty i nerecznica szerokolistna.

W północnej części gminy znajduje się Rostoczański Park Narodowy wraz z otuliną. Dominującym i jednocześnie najcenniejszym elementem szaty roślinnej Parku są lasy, pokrywające około 95% jego powierzchni. Są one bardzo zróżnicowane – w ich drzewostanach spotkać możemy prawie wszystkie rodzime gatunki (ponad 30). Dominują wśród nich taksony typowe dla Niżu Środkowoeuropejskiego, ale o specyfice fitocenoz leśnych Rostocza decydują buk zwyczajny i jodła pospolita. Są one podstawowymi składnikami budującymi drzewostany najcenniejszych w Parku i na Rostoczku zbiorowisk leśnych – żyźnej buczyny karpackiej oraz wyżynnego boru jodłowego. Specyficzne położenie Rostocza w strefie ważnych w skali Europy granic geobotanicznych oraz zasięgowych gatunków sprawia, że flora i fauna RPN odznacza

się dużym bogactwem i różnorodnością. Występują tu obok siebie gatunki i zespoły roślinne charakterystyczne dla terenów podgórskich i nizinnych; reprezentujące różne, często odległe, regiony geograficzne (tzw. elementy atlantyckie, borealne, zachodniosyberyjskie, pontyjsko-panońskie czy śródziemnomorskie); stanowiące relikty minionych epok; bądź mające charakter endemiczny. Świat zwierząt liczący ponad 3630 gatunków – to obok doskonale zachowanych lasów – najważniejszy walor Roztoczańskiego Parku Narodowego. Fauna bezkręgowców Roztoczańskiego Parku Narodowego stanowi około 10% gatunków fauny krajowej, przy czym ponad połowa taksonów wśród bezkręgowców to taksony stanowiące średnio od 30-60% fauny Polski. Zgrupowane są one w obrębie dziewięciu wyższych jednostek systematycznych: pierwotniaków – 37 gatunków, nicieni – 33 gatunki, pierścienic – 49 gatunków, mięczaków – 76 gatunków, stawonogów – 3080 gatunków, skorupiaków – 49 gatunków, pajęczaków – 339 gatunków, dwuparców – 11 gatunków, owadów – 2680 gatunków. Kręgowce są reprezentowane na tle fauny krajowej w sposób wybitny i stanowią 46% jej zasobów w skali Polski, przy czym w podziale na poszczególne gromady liczba gatunków i udział procentowy przedstawiają się następująco: minogi – 1 gatunek (25%), ryby – 30 gatunków (24%), płazy – 13 gatunków (67%), gady – 9 gatunków (70%), ptaki – 227 gatunków (50%) i ssaki – 59 gatunków (52%).

W przeważającej części gminy Józefów występują Parki Krajobrazowe. W gminie wyróżnić można Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej wraz z otuliną oraz Krasnobrodzki Park Krajobrazowy wraz z otuliną. Ponad 60% powierzchni Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego zajmują lasy, z przewagą sosny. Występują również bory jodłowe, buczyna karpacka, olsy, a także cenne torfowiska i roślinność kserotermiczna. W lasach Parku spotkać można wiele rzadkich i chronionych roślin m.in.: storczyki, widłaki, wawrzynka wilczełyko, rosiczkę okrągłolistną oraz kruszynę pospolitą. Faunę Parku reprezentuje: jeleń, sarna, dzik, borsuk, gronostaj oraz łasica i tchórz. Z ptaków zobaczyć tu możemy: bociana czarnego, orlika krzykliwego i pliszkę górską. Stawy nad Wieprzem zamieszkują bobry europejskie oraz ptaki wodne jak: derkacz, rybitwa czarna oraz zimorodek.

Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej obejmuje lesiste, południowo-zachodnie wzgórza części krawędziowej Roztocza Środkowego oraz fragmenty rozciągającej się u jego stóp Puszczy Solskiej. Rzeźbę terenu kształtują niewysokie wzniesienia (do 320 m n.p.m.), wydmy, liczne bagna i torfowiska. Powierzchnia Parku w 85% porośnięta jest lasami, administrowanymi przez Nadleśnictwa Narol i Józefów. Są to głównie bory sosnowe, buczyna z dużym udziałem jodły oraz olsy. Utrzymująca się na przeważającym obszarze Parku zgodność gatunkowa drzewostanów z warunkami siedliskowymi wpływa na wysoce naturalną stabilność flory leśnej. Duża różnorodność siedlisk znalazła swoje odbicie w bogactwie gatunków tworzących runo, z których ok. 40 podlega ochronie gatunkowej, m.in. rosiczka długolistna, bluszcz pospolity, podrzeń żebrowiec, widłak wroniec i spłaszczony, listera jajowata, kosaciec syberyjski, storczyki. Wielkie kompleksy leśne, tereny podmokłe i stawy są ostoją dla wielu gatunków zwierząt. Z najważniejszych ptaków należy wymienić perkoza rdzawoszyjego, bociana białego i czarnego, błotniaka stawowego, głuszca, cietrzewia, pliszkę górską. Wśród ciekawych ssaków można wymienić: nietoperze (nocek Brandta, nocek duży, borowiec wielki,

gacek wielkouchy), żółędnicę, wydrę, wilka, a także łosia, jelenia, sarnę, dziką, lisę i zająca. W czystych rzekach i potokach żyją lipień i pstrąg potokowy. Licznie reprezentowane są również płazy i gady. Podczas wędrówek możemy spotkać salamandrę plamistą, traszkę grzebieniastą i zwyczajną, kumaka nizinny, ropuchę szarą i zieloną, rzekotkę drzewną a także padalca, jaszczurkę żyworodną, zaskrońca, żmiję zygzakowatą czy gniewosza plamistego.

Na obszarze gminy Józefów występują także Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000. Wymienić można: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Solska”. Jest to cenny przyrodniczo kompleks leśny na Rostoczcu, kluczowy dla ochrony torfowisk, borów bagiennych oraz starodrzewi. Charakteryzuje się wysoką bioróżnorodnością, będąc ostoją dla wielu rzadkich gatunków ptaków i ssaków. Dominują bory sosnowe, bagienne bory brzezinowe oraz lasy łęgowe. Spotkać tu można cenne rośliny torfowiskowe, w tym liczne gatunki mchów torfowców oraz rosiczki. Puszcza to ostoja dla ptaków drapieżnych i leśnych, w tym: bociana czarnego, orlika krzykliwego, bielika, puchacza, a także głuszca i cietrzewia. Występują tu wilki, rysie oraz wydry. Teren ten jest również ważny dla ochrony rzadkich owadów, takich jak jelonek rogacz czy trzepla. Na terenie Puszczy Solskiej znajduje się wiele rezerwatów przyrody, takich jak "Nad Tanwią", "Czartowe Pole" czy "Obary", które chronią unikalne ekosystemy rzeczne i bagienne.

Kolejnym obszarem chronionym jest Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Rostocze”. to system ochrony przyrody obejmujący najcenniejsze fragmenty Rostoczańskiego Parku Narodowego i jego otuliny. Chronią one unikalne siedliska lessowe, leśne i wodne przed degradacją. Dominują tu lasy jodłowe i bukowo-jodłowe (buczyny karpackie), które tworzą specyficzny mikroklimat. Występuje tu storczyk obuwik pospolity, a także liczne gatunki górskie i podgórskie, mimo nizinnego położenia. Bogate w rzadkie rośliny zielne i torfowcowe. Charakterystyka fauny obejmuje ostoje rzadkich drapieżników: wilka, rysia oraz wydry. Rejon chroni gatunki cenne w skali UE, takie jak orlik krzykliwy, bocian czarny, puchacz i dzięcioł białostrzbiety oraz bogaty jest w świat owadów, w tym rzadkie gatunki chrząszczy saproksylicznych, związanych z martwym drewnem.

Wyróżnić można także: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Rostocze Środkowe” oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Solskiej”. Pierwszy z nich znany jest z lasów bukowo-jodłowych (żyźna buczyna karpacka) oraz borów sosnowych. Jest to ostoja rzadkich roślin, takich jak obuwik pospolity, liczne gatunki storczyków, a także roślinność górska przenikająca na teren nizinny. To kluczowa ostoja dużych ssaków, w tym rysia, wilka, jelenia i sarny. Znakiem rozpoznawczym jest konik polski. Ochroną objęte są również rzadkie gatunki ptaków (np. orlik krzykliwy) oraz liczne nietoperze. Cechuje się malowniczymi lessowymi wąwozami, licznymi rzekami i stawami. Drugi z nich, natomiast to teren zdominowany przez borowe siedliska, w tym bory bagienne, wilgotne bory trzęślicowe oraz torfowiska wysokie i przejściowe. Znajdują się tu stanowiska rzadkich roślin torfowiskowych. Jest to ostoja rzadkich ptaków, takich jak bocian czarny, cietrzew i puchacz. Z ssaków występuje tu wilk i wydra. Słynie z „szumów” (progi wodne na rzece Tanew), głębokich dolin rzecznych i rozległych kompleksów leśnych.

1.11. Powiązania przyrodnicze, walory przyrodnicze

Zgodnie z rejestrem form ochrony przyrody prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie teren gminy Józefów znajduje się w zasięgu następujących form ochrony przyrody:

- Roztoczański Park Narodowy wraz z otuliną,
- Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej wraz z otuliną,
- Krasnobrodzki Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sol ska”,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Roztocze”.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Roztocze Środkowe”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Solskiej”,
- Rezerwat Przyrody Czarłowe Pole,
- 8 pomników przyrody.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sol ska” (PLB060008)

Obszar Natura 2000 Puszcza Sol ska PLB060008 rozciąga się w południowej i południowo-zachodniej części gminy. Powierzchnia wynosi 79 349,10 ha. Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r. Nr 229, poz. 2313) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Ostoja obejmuje rozległy obszar leśny, z dominacją zbiorowisk borowych, będący częścią Kotliny Sandomierskiej oraz niewielkie fragmenty strefy krawędziowej Roztocza. Szczególnie wartościowe są tu siedliska podmokłe: torfowiska wysokie, przejściowe oraz bory i lasy bagienne, dla których ochrony omawiany obszar jest jednym z najważniejszych w Polsce. Puszcza Sol ska to kompleks leśny porastający ubogie gleby piaszczyste, zaś w strefie krawędziowej Roztocza pararendziny i gleby brunatne. Teren jest urozmaicony wydmami oraz zagłębieniami między wydmowymi wypełnionymi torfowiskami. Zagrożeniem dla ww. obszaru Natura 2000 jest obniżenie poziomu wód gruntowych, wycinanie starych drzewostanów, niekontrolowana penetracja terenu przez ludzi, kłusownictwo.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Roztocze” (PLB060012)

Obszar Natura 2000 Roztocze PLB060012 rozciąga się w północnej i południowo-wschodniej części gminy. Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów

specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Jest to rozległy obszar obejmujący Lasy Zwierzyniecko - Kosobudzkie oraz całe Roztocze Środkowe i Południowe. Roztocze to pas łagodnych wzniesień ciągnących się z północnego-zachodu na południowy - wschód. Na terenie gminy Józefów zajmuje powierzchnię 8842,5 ha. Około 70% powierzchni stanowią lasy, między którymi występują wąskie pasy pól uprawnych oraz wsie i niewielkie miasta. Znaczna część lasów ma charakter zbliżony do naturalnego. Dominują bory sosnowe, ale też spory udział mają mieszane bory jodłowe i buczyna karpacka. Sieć wód powierzchniowych jest dość uboga. Główną rzeką jest Wieprz. Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Roztoczańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1081) przyjęto plan ochrony dla tego obszaru, pokrywającego się z obszarem Roztoczańskiego Parku Narodowego. W planie określono szczegółowe cele ochrony przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu, wartości kulturowych. Celem ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Roztocze o powierzchni 103 503,3 ha jest zachowanie integralności tych obszarów, spójności sieci Natura 2000 oraz utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i ptaków będących przedmiotami ochrony.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Roztocze Środkowe” (PLH060017)

Obszar Natura 2000 Roztocze Środkowe PLH060017 rozciąga się w niewielkiej części północnej części gminy. Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego go obszaru ochrony siedlisk Roztocze Środkowe (PLH060017) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2085). Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Roztoczańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1081) przyjęto plan ochrony dla tego obszaru, pokrywającego się z obszarem Roztoczańskiego Parku Narodowego. W planie określono szczegółowe cele ochrony przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu, wartości kulturowych. Celem nadrzędnym działań ochronnych w obu obszarach Natura 2000, w granicach Parku, jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, będących przedmiotami ochrony, a także zapewnienie integralności oraz spójności sieci Natura 2000 w tej części Polski. Aby to osiągnąć niezbędne jest zachowanie należytej łączności biocenotycznej z sąsiadującymi obszarami Natura 2000 oraz utrzymanie drożności, zidentyfikowanych i opisanych pod względem uwarunkowań przyrodniczych korytarzy ekologicznych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Solskiej” (PLH060034)

Obszar Natura 2000 Uroczyska Puszczy Solskiej PLH060034 rozciąga się w południowej części gminy oraz w niewielkiej części na południowym zachodzie. Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie

specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Puszczy Solskiej (PLH060034) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2211).

Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej wraz z otuliną

Rozciąga się w południowej i południowo-zachodniej części gminy. Został wyznaczony w 1988 r. na podstawie uchwały Nr XXVII/175/88 WRN w Zamościu z dnia 11 maja 1988 r. w sprawie utworzenia Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego Nr 10, poz. 75 z 1988 r.). Zajmuje powierzchnię 28 895 ha i rozciąga się na obszarze gmin: Aleksandrów (gmina wiejska), Obsza (gmina wiejska), Narol (gmina miejsko-wiejska), Susiec (gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska), Łukowa (gmina wiejska), Cieszanów (gmina miejsko-wiejska). Otulina wspomnianego Parku Krajobrazowego obejmują znaczny obszar gminy (środkowa oraz wschodnia część).

Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:

1. dla ochrony przyrody nieożywionej:

- 1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym;
- 2) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;
- 3) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
- 4) udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej;
- 5) osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,

2. dla ochrony przyrody żywej:

1) szaty roślinnej:

- a) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych;
- b) zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
- c) ograniczanie procesu neofityzacji flory;
- d) zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,

2) dla ochrony fauny:

- a) zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
- b) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych;
- c) zachowanie korytarzy ekologicznych;

3) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,

3. dla ochrony dóbr kultury:

1) zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, a zwłaszcza dworów, kościołów, młynów, kapliczek przydrożnych;

2) zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych;

3) zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego, z kamieni wapiennych;

4) zachowanie i udostępnianie parków miejskich i wiejskich (podworskich);

5) utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej;

6) porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów;

7) udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych,

4. dla ochrony walorów krajobrazu:

1) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej;

2) zachowanie różnorodnych odsłoneń geologicznych oraz wychodni skalnych;

3) zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi.

Krasnobrodzki Park Krajobrazowy wraz z otuliną

Obejmuje niewielką, wschodnią część gminy. Został wyznaczony w 1988 r. na podstawie uchwały Nr XXVII/175/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zamościu z dnia 11 maja 1988 r. w sprawie utworzenia Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego Nr 10 poz.75 z 1988 r.). Zajmuje powierzchnię 30 370 ha i rozciąga się na obszarze gmin: Tomaszów Lubelski (gmina wiejska), Adamów (gmina wiejska), Krasnobród (gmina miejsko-wiejska), Susiec (gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska).

Szczególnym celem ochrony Parku jest zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych Roztocza Środkowego, takich jak:

1) bory jodłowo - bukowe;

2) siedliska i stanowiska rzadkich przedstawicieli fauny i flory;

3) różnorodne formy geomorfologiczne świadczące o dawnej aktywności geologicznej terenu Parku: wzniesienia ostańcowe, wydmy, wąwozy i suche doliny oraz źródła;

4) tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, objęte dodatkowo różnymi formami ochrony: rezerwat „Św. Roch” i „Zarośle”, stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom”, użytek ekologiczny „Belfont” oraz pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej,

5) walory kulturowe w postaci zabytków architektury mieszkalnej i sakralnej, ze szczególnym uwzględnieniem sanktuarium NNMP w Krasnobrodzie – zwanym małą Częstochową,

6) o wyjątkowości terenu Parku świadczy fakt utworzenia w Krasnobrodzie uzdrowiska.

Roztoczański Park Narodowy wraz z otuliną

Obejmuje północną część gminy, natomiast otulina obejmuje jej północną oraz północna zachodnią część. Został wyznaczony w 1974 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 maja 1974 r. w sprawie utworzenia Roztoczańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1974 r. Nr 21, poz. 120). Park Narodowy zajmuje powierzchnię 8 481 ha, a otulina 38 095 ha. Obowiązuje plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 19 kwietnia 2018 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Roztoczańskiego Parku Narodowego (Dz.U. 2018 poz. 1081). Celem ochrony przyrody Roztoczańskiego Parku Narodowego jest zachowanie i utrzymanie unikalnego w skali Polski i Europy krajobrazu wyżyn środkowopolskich z jego naturalną różnorodnością biologiczną, pozostającą w ścisłym związku z naturalnymi procesami przyrodniczymi oraz strukturami i procesami geologicznymi, geomorfologicznymi, hydrologicznymi i glebowymi, a także z mechanizmami funkcjonowania ekosystemów oraz historią przemian roślin, zwierząt i grzybów. Celem równorzędnym jest zachowanie wartości kulturowych, w tym krajobrazu kulturowego, uwarunkowań historycznych, walorów krajobrazowych oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska przyrodniczego. Powierzchnia ochrony ścisłej to 1 029 ha, ochrony czynnej: 7 241 ha oraz ochrony krajobrazowej: 212 ha.

Rezerwat Przyrody

Na terenie gminy występuje jeden rezerwat przyrody „Czartowe Pole”, utworzony w 1958 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 lipca 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1958 r. Nr 63, poz. 363). Jest to rezerwat o powierzchni 63,71 ha. Znajduje się w południowej części gminy Józefów, a swoim zasięgiem obejmuje również gminę wiejską Susiec. Rezerwat tworzy się w celu zachowania w stanie naturalnym cech krajobrazu malowniczo ukształtowanego odcinka doliny potoku Sopot porośłej lasem mieszanym z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt oraz z licznymi wodospadami.

Na obszarze rezerwatu zabronione są:

- a) wycinanie drzew i pobór użytków drzewnych,
- b) zbiór ściółki leśnej, pasanie zwierząt gospodarskich oraz wykonywanie wszelkich czynności gospodarczych,
- c) niszczenie lub uszkodzanie drzew lub innych roślin,
- d) niszczenie gleby, wydobywanie skał i minerałów oraz dokonywanie zmian w ukształtowaniu zboczy doliny potoku,
- e) polowanie, chwywanie, płoszenie i zabijanie dziko żyjących zwierząt,
- f) zanieczyszczanie terenu i wód potoku oraz rozniecanie ognia,
- g) umieszczanie tablic, napisów i innych znaków, z wyjątkiem tablic i znaków związanych z ochroną terenu,
- h) wznoszenie budowli oraz zakładanie lub budowa urządzeń melioracyjnych, komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych,
- j) przebywanie na terenie rezerwatu poza drogami i miejscami w tym celu wyznaczonymi przez konserwatora przyrody.

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy występuje 8 pomników przyrody.

Na podstawie Decyzji Nr RLX/1/9/64 Prezydium WRN w Lublinie Wydział Rolnictwa i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1964 r. wyznaczona została:

- Aleja dębów w Górecku Kościelnym;

Na podstawie Orzeczenia Nr 76 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 27 grudnia 1982 r. wyznaczona została:

- Grupa drzew obok zabudowań Nadleśnictwa;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 4 Wojewody Zamojskiego z dnia 22 stycznia 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody wyznaczona została:

- Lipa drobnolistna o obw. 581cm - Stanisławów;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 21 Wojewody Zamojskiego z dnia 20 lipca 1992 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody wyznaczone zostały:

- Grupa drzew w Samsonówce przy drodze gminnej,
- Grupa drzew w Samsonówce na terenie parku dworskiego;

Na podstawie Rozporządzenia nr 54 wojewody zamojskiego z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody wyznaczone zostały:

- Źródliko rz. Nepryszki,
- Źródliko w Górecku Starym;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 11 Wojewody Lubelskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody wyznaczone zostały:

- Skałki ostańcowe na wzgórzu Piekietko;

W niedalekiej odległości od granic gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- W odległości ok. 5,9 km na północ znajduje się Szczepreszyński Park Krajobrazowy,
- W odległości ok. 6,5 km na wschód znajduje się otulina Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego,
- W odległości ok. 11 km na południe znajduje się Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- W odległości ok. 2 km na południowy wschód znajduje się Rezerwat Przyrody Nowiny,
- W odległości ok. 1,7 km na północ znajduje się Rezerwat Przyrody Debry,
- W odległości ok. 6,5 km na północny zachód znajduje się Rezerwat Przyrody Wielkie Bagno wraz z otuliną,
- W odległości ok. 6,2 km na południe znajduje się Rezerwat Przyrody Nad Tanwią,

- W odległości ok. 9 km na wschód znajduje się Rezerwat Przyrody Zarośle,
- Przy północno-zachodniej granicy gminy znajduje się Rezerwat Przyrody Szum.

1.12. Formy ochrony dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt. 1).

Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2).

W Gminie Józefów ustanowiono także Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2022-2025.

W granicach gminy znajdują się następujące zabytki nieruchome:

- 60 obiektów objętych Gminną Ewidencją Zabytków (w tym obiekty, wpisane do rejestru zabytków), wskazanych w tabeli poniżej.

Tabela 3 Spis zabytków budownictwa i architektury w gminie Józefów

L.p.	Miejscowość	Adres	Obiekt	Rejestr zabytków	Wojewódzka Ewidencja Zabytków
1.	Józefów	ul. Wojska Polskiego 11	Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	Nr rej. A/30 z 8. IV.1966 r.	
2.	Józefów	ul. Wojska Polskiego 11	Ogrodzenie Kościoła parafialnego z kapliczkami	Nr rej. A/30 z 8. IV.1966 r.	+
3.	Józefów	ul. Wojska Polskiego 11	Brama Kościoła parafialnego	Nr rej. A/30 z 8. IV.1966 r.	
4.	Józefów	ul. Wojska Polskiego 11	Drzewostan na cmentarzu przykościelnym	Nr rej. A/30 z 8. IV.1966 r.	+
5.	Józefów	ul. Kościuszki	Cmentarz parafialny z ogrodzeniem i nagrobkami	Nr rej. A/1493 z 13.12.1985 r.	+
6.	Józefów	ul. Kościuszki/ dz. 9.17	Drzewostan na cmentarzu parafialnym	Nr rej. A/1493 z 13.12.1985 r.	
7.	Józefów	ul. Krótka 10	Synagoga, obecnie biblioteka	Nr rej. A/437 z 2 VI 1969 r.	+
8.	Józefów	ul. Spokojna	Cmentarz żydowski	nr rej. A/438 z 2.06.1969 r.	+
9.	Józefów	ul. Wojska Polskiego	Dzwonnica	-	

10.	Józefów	ul. Wojska Polskiego	Organistówka murowana	-	
11.	Józefów	ul. Wojska Polskiego	Figura św. Józefa na słupie (teren cmentarza przykościelnego)	-	
12.	Józefów	skrzyżowanie ulicy Nowej i Broniewskiego	Figura św. Łukasza	-	
13.	Józefów	ul. Kościuszki nr 6	Figura św. Jana Nepomucena na postumencie	-	
14.	Józefów	ulica leśna przy źródłisku rzeki Nepryszka	Kapliczka murowana	-	
15.	Józefów	Teren Nadleśnictwa Józefów	Lamus ordynacki	-	
16.	Józefów	ul. Leśna (przy drodze)	Krzyż z podwójnymi ramionami, kamienny	-	
17.	Józefów	u zbiegu ul. Leśnej i Zielonej	Krzyż kamienny	-	
18.	Józefów	ul. Kościuszki 122	Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena	-	
19.	Józefów	ul. Armii Krajowej nr 7	Kapliczka przydrożna - murowana z rzeźbą Chrystusa Frasobliwego	-	
20.	Józefów	ul. Górnicza przy zbiegu z ul. Kamienną	Figura M.B. Rodzicielki	-	
21.	Józefów	Dolina Nepryszki	Krzyż upamiętniający miejsce śmierci M. Romanowskiego	-	
22.	Długi Kąt	Przy drodze z Józefowa do Długiego Kąta po lewej stronie	Figura M.B.	-	
23.	Długi Kąt	Przy drodze z Józefowa do Długiego Kąta po lewej stronie	Krzyż kamienny	-	
24.	Florianka	Florianka	Leśniczówka ordynacka, drewniana	-	+
25.	Florianka	Florianka	Stodoła drewniana z maneżem	-	+
26.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Układ przestrzenny wsi Górecko Kościelne wraz z zabudową, zadrzewieniem, ciekim wodnym i ukształtowaniem terenu	nr rej. A/1440 z 23.04.1982 r.	

27.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Kościół pw. św Stanisława Biskupa w Górecku Kościelnym	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	+
28.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Ogrodzenie cmentarza przykościelnego z 4 kapliczkami	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	+
29.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Dzwonnica	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	+
30.	Górecko Kościelne	Cmentarz Przykościelny	Figura św. Jana Nepomucena	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	
31.	Górecko Kościelne	Cmentarz Przykościelny	Figura M.B. Niepokalanego Poczęcia	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	
32.	Górecko Kościelne	Cmentarz Przykościelny	Drzewostan na cmentarzu przykościelnym	nr rej. A/71 z 26.11.1966 r.	
33.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Cmentarz grzebalny	-	+
34.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Kaplica św. Stanisława Biskupa „Pod dębami”	nr rej. A/1470 z 6.12.2010 r	+
35.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Kaplica św. Stanisława Biskupa „Na wodzie”	nr rej. A/1471 z 6.12.2010 r.	+
36.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Plebania murowana	-	
37.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Organistówka murowana, ob. dom rekolekcyjny	-	+
38.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Kaplica cmentarna, drewniana	-	+
39.	Górecko Kościelne	Górecko Kościelne	Zapora z elektrownią wodną	-	
40.	Górecko Stare	Górecko Stare	Szkoła drewniana	-	+
41.	Górecko Stare	Górecko Stare	Kapliczka domkowa, drewniana	-	
42.	Hamernia	Hamernia	Rządcówka, drewniana (Izbice)	-	
43.	Hamernia	Hamernia	Zieleń zespołu folwarcznego	-	
44.	Hamernia	Hamernia	Figura św. Jana Nepomucena	-	
45.	Majdan Kasztelański	Majdan Kasztelański	Młyn wodny, drewniany	-	
46.	Tarnowola	Na skraju pól	Kapliczka murowana	-	
47.	Tarnowola	Przy drodze w środkowej	Figura M.B., kamienna	-	

		części wsi			
48.	Tarnowola	przy drodze (teren po dawnej szkole)	Krzyż kamienny	-	
49.	Tarnowola	Na wzniesieniu „Krzyżowa Góra”	Krzyż powstańczy, kamienny	-	
50.	Tarnowola	Przy drodze do leśniczówki	Figura św. Jana Nepomucena	-	
51.	Brzeziny	W lesie na odcinku między Tarnowolą a Brzezunami na prawo ok. 60m od drogi powiatowe	Figura św. Mikołaja	-	
52.	Brzeziny	Przy polnej drodze z miejsc. Brzeziny do Górecka Kościelnego	Krzyż kamienny	-	
53.	Brzeziny	Na wysokości posesji nr 41	Pomnik- krzyż kamienny	-	
54.	Gmina Józefów	Według wykazu AZP – nr ark. 93- 86	47 stanowisk archeologicznych	-	
55.	Majdan Nepryski	Przy drodze w Majdanie Nepryskim na wys. posesji 254	Krzyż kamienny	-	
56.	Józefów	Przy drodze wojewódzkiej nr 853	Krzyż kamienny na postumencie	-	
57.	Józefów	Dz. 15.56/2, Obręb Józefów	Krzyż kamienny na postumencie	-	
58.	Górniki Stare	Dz. 15, obręb Obręb Szopowe	Kapliczka domkowa drewniana	-	
59.	Majdan Kasztelański	Dz. 106 Obręb Majdan Kasztelański	Kapliczka murowana	-	
60.	Stanisławów	Dz. 110 obręb Stanisławów	Krzyż kamienny na postumencie	-	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków

Gmina posiada Gminną ewidencję zabytków, zaktualizowaną Zarządzeniem Nr 30 Burmistrza Józefowa z dnia 23.03.2022 r. W ewidencji tej znajduje się 60 obiektów.

Zgodnie z Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami na lata 2022-2025, na terenie gminy Józefów znajdują się stanowiska archeologiczne, których jest łącznie 47. Znajdują się one w miejscowościach Majdan Nepryski, Tarnowola, Józefów- Morgi, Brzeziny, Górecko Stare.

2. Istniejące zagrożenia środowiska przyrodniczego

2.1. Zanieczyszczenia atmosferyczne

Na stan czystości powietrza w gminie Józefów wpływa emisja niska, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni, palenisk domowych, procesów technologicznych i transportu samochodowego. W wielu gospodarstwach spala się w nich także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Głównym paliwem jest węgiel o różnej jakości i różnym stopniu zasilczenia. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym).

Na jakość powietrza wpływa również emisja, której źródło stanowią środki transportu. Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenie zwłaszcza w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego i ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego, a także wpływają na wzrost poziomu stężenia ozonu w troposferze.

Oprócz źródeł lokalnych znaczący wpływ na jakość powietrza atmosferycznego w gminie mają także ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z dużych ośrodków przemysłowych (głównie z aglomeracji lubelskiej).

2.2. Hałas i wibracje

Stan środowiska ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem i wibracjami określa klimat akustyczny, rozumiany, jako wynik różnych grup hałasu i wibracji. Hałasem nazywa się niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na ośrodek słuchu i inne zmysły oraz elementy organizmu człowieka. W przypadku wibracji drgania przenoszone są przez ciała stałe. Można wyróżnić trzy podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.).

Na obszarze opracowania źródłem ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego jest ruch na drodze wojewódzkiej Nr 849 biegnącej wzdłuż granicy obrębu Hamernia (w południowo-zachodniej części gminy), a także przez obręb: Józefów, Borowina oraz Majdan Kasztelański (północna część gminy). Hałas komunikacyjny wywołany jest również przez drogę wojewódzką Nr 853, która przebiega przez północną granicę obrębu Borowina, centralną część Józefowa oraz przez obręb Majdan Nepryski i obręb Długi Kąt.

Na poziom hałasu komunikacyjnego mają wpływ czynniki związane z warunkami ruchu, parametrami drogi, rodzajem pojazdów. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie środowiska hałasem drogowym znacznie wzrasta, co spowodowane jest przede wszystkim wzrostem liczby

pojazdów. Ponadto źródłem uciążliwości akustycznej na obszarze objętym analizie są obiekty produkcyjne i obiekty usługowe.

2.3. Odpady

Odpady komunalne pochodzące z obszarów zamieszkałych na terenie opracowania mogą stanowić zagrożenie dla środowiska naturalnego tego obszaru w przypadku niewłaściwej ich utylizacji. Na terenie opracowania w gospodarstwach domowych i obiektach infrastruktury powstają typowe odpady bytowe takie jak: odpady organiczne, papier i tektura, tworzywo sztuczne, materiały tekstylne, szkło, metale, odpady budowlane. Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, struktura oraz skład są uzależnione od poziomu rozwoju gospodarczego, zamożności społeczeństwa, ich sposobu życia, gospodarowania zasobami, subiektywnych cech charakteru mieszkańców oraz poziomu konsumpcjonizmu. Ponadto wytwarzane są odpady wielkogabarytowe, pochodzące z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów, oraz odpady niebezpieczne takie jak baterie i akumulatory, świetlówki i chemikalia.

Odpady przemysłowe stanowią niewielki udział, występują przy prowadzonych działalnościach gospodarczych i są zagospodarowywane we własnym zakresie. Znaczący wpływ w wytwarzaniu odpadów przemysłowych ma zakład produkujący wyroby ceramiczne zlokalizowany w Wielkiej Woli. Powstające podczas produkcji szkliska odpadowe oraz wybrakowane produkty są jednak poddawane procesowi recyklingu.

Dla Gminy Józefów obowiązuje Plan gospodarki odpadami Województwa Lubelskiego 2028, uchwalony Uchwałą nr X/142/2025 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 stycznia 2025 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028.

Odpady komunalne z terenu gminy składowane są przez Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych, prowadzoną przez Zakład Gospodarki Odpadami w Korczowie (PGK Biłgoraj). Wg danych z GUS-u w gminie Józefów na koniec 2024 r. na jednego mieszkańca przypadało 261 kg odpadów, z czego 33,6% było zbierane selektywnie. Daje to łącznie 1 644,88 t odpadów zmieszanych w ciągu roku na całą gminę Józefów, w tym 551,87 t zebranych selektywnie.

Na terenie gminy Józefów znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany w Spółdzielczym Zakładzie Gospodarczym w Józefowie.

Na terenie gminy znajduje się składowisko odpadów komunalnych, które stanowi instalację zastępczą w przypadku awarii Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Dla gminy opracowany został „Program usuwania wyrobów zawierających azbest”. Wszystkie odpady zawierające azbest powinny zostać usunięte do roku 2032.

Na terenie województwa lubelskiego znajdują się 3 składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest. Należą do nich: Składowisko Opadów Azbestowych w Srebrzyszczu (gm.

Chełm), Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (gm. Kraśnik) oraz Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa Wieś (gm. Poniatowa).

2.4. Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne to bardzo zróżnicowany czynnik środowiskowy, począwszy od pól statycznych o małej i dużej częstotliwości do promieniowania mikrofalowego. Wśród pól elektromagnetycznych występujących w otaczającym nas środowisku wyróżniamy naturalne oraz wytwarzane sztucznie, o różnych częstotliwościach. Pola elektromagnetyczne pochodzenia naturalnego to między innymi promieniowanie elektromagnetyczne Ziemi lub wyładowania elektryczne w czasie burzy natomiast pola pochodzenia sztucznego wywołane są m.in. przez telefony bezprzewodowe i komórkowe, anteny nadawcze radiostacji i TV, radary, linie elektroenergetyczne.

Pola o niskich częstotliwościach, ok. 50Hz, generują linie wysokiego napięcia. Pola o wyższych częstotliwościach to fale radiowe, a ich górne zakresy to mikrofae. Jeszcze większą częstotliwość ma podczerwień, światło widzialne i ultrafiolet. Dla jakości środowiska istotne znaczenia mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci fal radiowych o częstotliwości 0,1-300 MHz i mikrofal 300-300 000 MHz umieszczone w środowisku naturalnym.

Źródłami emitującymi pola elektromagnetyczne na terenie Gminy Józefów jest napowietrzna linia elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110kV Zamość - Józefów, a także linie średniego napięcia 15 kV oraz stacje bazowe telefonii komórkowych. Stanowią one przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogące stanowić zagrożenie dla ludności zamieszkującej obszary im towarzyszące.

Gmina Józefów w 2015 roku zakończyła realizację projektu pt. "ECO ENERGIA W GMINIE JÓZEFÓW", którego efektem było zamontowanie ponad 480 instalacji solarnych. Instalacje mieszczą się na budynku Szkoły Podstawowej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy i Schroniska Młodzieżowego przy Samorządowym Zespole Szkół oraz oddziału Domu Pomocy Społecznej w Teodorówce.

2.5. Zagrożenia geologiczne

Na obszarze opracowania nie występują obszary osuwisk oraz tereny zagrożone osuwaniem mas ziemnych wyznaczone w Systemie Osłony Przeciwośuwiskowej.

2.6. Zagrożenie powodziowe

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego stanowią podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią, a tym samym dla ograniczania negatywnych skutków powodzi. Obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1 % i 10 %, stanowią tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Zgodnie z Informatycznym Systemem Ostrony Kraju w gminie Józefów nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

3. Istniejące problemy ochrony środowiska

Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska w rejonie objętym opracowaniem:

- **zła jakość powietrza atmosferycznego.**

Na terenie Gminy Józefów paleniska domowe i małe kotłownie emitują tlenki węgla, siarki i pyły. Uciążliwość tej emisji odczuwalna jest szczególnie w rejonach gęstej zabudowy w okresach grzewczych. Mała wysokość emitorów uniemożliwia rozproszenie zanieczyszczeń w atmosferze, powodując koncentrację zanieczyszczeń na małym obszarze. Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenia w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego. Dotyczy to przede wszystkim dróg powiatowych. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenia atmosferyczne przyczyniają się także do degradacji szaty roślinnej.

- **uciążliwość oraz emisja zanieczyszczeń z elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej**

Obiekty infrastruktury technicznej, w tym drogowej stanowią zagrożenie dla środowiska. Są one, bowiem źródłem emisji zanieczyszczeń, źródłem powstawania odcieków i spływów powierzchniowych zawierających znaczne ilości niepożądanych w środowisku związków, a także odpowiadają za hałas.

Naturalne układy i zależności flory i fauny są odporniejsze na zmiany i degradację, dlatego też działaniem pożądanym jest ochrona środowiska naturalnego, która realizowana może być poprzez ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz kształtowanie ładu przestrzennego, jako podstaw prawidłowego i efektywnego rozwoju wszystkich zakresów działalności.

4. Odporność na degradację i zdolność do regeneracji

Odporność środowiska naturalnego na przekształcenie i jego zdolność do regeneracji zależy w znacznej mierze od jego charakterystyki oraz od poziomu dotychczasowego przeobrażenia. Środowisko przeobrażone w niewielkiej skali o prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemów i dużej bioróżnorodności jest względnie odporne na umiarkowane negatywne oddziaływania np. zanieczyszczenia.

Najbardziej zagrożone degradacją tereny to najczęściej obszary narażone na silną presję człowieka wyrażającą się poprzez szereg różnorodnych działań przez niego podejmowanych. Należy do nich między innymi presja urbanizacyjna (na obszarach miast i ich najbliższego otoczenia) i niewłaściwe zabiegi agrotechniczne (na terenach użytkowanych rolniczo). W wyniku tego następuje do zanieczyszczeń wód (powierzchniowych i podziemnych), powietrza, gleb oraz do przekształceń naturalnej rzeźby terenu. Dodatkowo, w wyniku presji antropogenicznej nierzadko dochodzi do introdukowania lub zawlekania nowych gatunków roślin i zwierząt. Prowadzi to do zubożenia naturalnego potencjału przyrodniczego i w skrajnych przypadkach do całkowitych przekształceń ekosystemów. W takich warunkach zachowaniu ulegają jedynie rośliny i zwierzęta o najlepszych zdolnościach adaptacyjnych, które nie zawsze są pożądane z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju.

Na terenie objętym opracowaniem degradacja następuje przede wszystkim wskutek rozprzestrzeniania się zabudowy oraz nieodpowiedniej gospodarki rolnej szczególnie w związku z chemizacją rolnictwa, która przyczynia się do skażenia wód powierzchniowych. Jest to przede wszystkim spowodowane spływami powierzchniowymi wód z terenów rolniczych, znacząco zanieczyszczonych substancjami mineralnymi. Przyczynia się to do nadmiernego użyczenia, a w efekcie eutrofizacji zbiorników wodnych. Jeszcze groźniejsze jest zanieczyszczenie wód gruntowych, co może być przyczyną skażenia wód pitnych. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód są nawozy azotowe oraz pestycydy. Innym elementem dotychczas degradującym obszary opracowania jest mechanizacja rolnictwa, która przyczynia się do erozji gleb oraz zmiany jej struktury.

Obszar Gminy posiada wysokie zdolności do regeneracji dzięki, tylko dzięki kontynuacji funkcji i użytkowania terenu w sposób niezmienny.

IV. Charakterystyka ustaleń planu ogólnego

W obszarze objętym ustaleniami przedmiotowego planu ogólnego znalazł się teren całej Gminy Józefów. W projekcie planu ustalono różnorodne tereny o określonym rodzaju przeznaczenia. Każdy z nich został wyznaczony na rysunku i oznaczony symbolem literowym oznaczającym przeznaczenie terenu. Każdy z wyznaczonych terenów posiada określone w tekście planu ustalenia. Zgodnie z projektem planu ogólnego gminy Bolimów wskazuje się następujące przeznaczenie terenów (tabela poniżej):

Symbol strefy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny strefy planistycznej		
		Profil podstawowy	Profil dodatkowy wskazany we wszystkich strefach	Profil dodatkowy wskazany w wybranych strefach /profil dodatkowy niewskazany w żadnej strefie
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, /teren handlu wielkopowierzchniowego,

SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	teren składów i magazynów
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	/teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej,
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren produkcji, teren usług, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego teren usług handlu detalicznego teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania,	teren produkcji,	

		teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	
SO	strefa otwarta na terenie: parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody, obszaru natura 2000, użytków ekologicznych, zwartych kompleksów gruntów leśnych	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej		teren elektrowni wiatrowej, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki,	

V. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu ogólnego

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie on aktem prawa miejscowego, a jego ustalenia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym.

Wprowadzenie tego rozwiązania zapewni gminom większy wpływ na lokalny rozwój zabudowy oraz jej charakter, a także ma na celu ograniczenie niekontrolowanego rozlewania się zabudowy. Ustawodawca przewidział termin uchwalenia planów ogólnych do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego utracą moc.

Brak uchwalonego planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym oraz nie będzie możliwości uchwalenia nowych planów miejscowych, w tym ich dostosowania do aktualnych potrzeb społeczno-gospodarczych i środowiskowych. Podobnie jak w przypadku decyzji WZ, które nie będą mogły

być wydawane bez wcześniejszego wyznaczenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe będzie również uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Należy podkreślić, że brak realizacji ustaleń planu ogólnego nie spowoduje likwidacji istniejącego zagospodarowania na terenie gminy, lecz może prowadzić do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

VI. Zagrożenia środowiska przyrodniczego wynikające z projektu ustaleń planu ogólnego

1. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z głównych czynników zagrożenia klimatu i degradacji środowiska przyrodniczego. Zanieczyszczenia wprowadzone do atmosfery podlegają wpływom warunków meteorologicznych zarówno w zakresie rozprzestrzeniania się, jak i ich transformacji. Tak więc emisja zanieczyszczeń zależy od topografii, zagospodarowania terenu, lokalizacji źródeł emisji oraz warunków meteorologicznych. Skład powietrza ma istotny wpływ na biosferę, a emitowane do niego zanieczyszczenia gazowe i pyłowe stanowią istotne zagrożenie dla wielu elementów środowiska m.in. wód, gleb oraz świata roślinnego i zwierzęcego. Do czynników decydujących o jakości powietrza zalicza się: przestrzenny i czasowy rozkład zanieczyszczeń powstających w efekcie działalności człowieka oraz warunki wymiany powietrza (kierunki i siły wiatrów). Pod względem rozkładu przestrzennego do głównych ognisk emisji na badanym terenie zalicza się:

- ogniska punktowe (niska emisja),
- ogniska liniowe (transportowe).

Ustalenia planu ogólnego nieznacznie zwiększają zagrożenie w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego. Ewentualny wzrost zanieczyszczeń może być skutkiem zwiększenia powierzchni zabudowy oraz zwiększenia obszarów potencjalnego zainwestowania, które zważywszy na niewielkie ekonomiczno-techniczne możliwości realizacji sieci ciepłowniczej, mogą stać się ogniskami zanieczyszczeń pochodzących z niskiej emisji.

W trakcie realizacji ustaleń planu ogólnego tj. budowy wystąpią uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza wywołane przez transport materiałów sypkich i pylastych oraz urobku ziemnego, a także związane z eksploatacją pojazdów wykorzystywanych podczas prac przygotowawczych i montażowych. Emisja ta będzie miała charakter czasowy, a zasięg jej oddziaływania ograniczy się do najbliższego otoczenia prowadzonych prac (+/- 100 m w zależności od przyjętego sposobu realizacji).

Na podstawie bilansu terenów mieszkaniowych sporządzonego na potrzeby planu ogólnego przyjmuje się, że chłonność terenów mieszkaniowych na obszarze gminy Józefów wynosi 47 912,84 osób. Jednocześnie znaczna część stref planistycznych o charakterze budowlanym obejmuje tereny już zagospodarowane. W związku z tym, pomimo wyznaczenia

na nich stref SJ, SZ, SW oraz innych stref budowlanych, ich realizacja nie będzie miała istotnego wpływu na wzrost poziomu zanieczyszczenia powietrza.

Przy wyznaczaniu rezerw inwestycyjnych wzięto pod uwagę przede wszystkim istniejące zagospodarowanie: zwartość istniejącej zabudowy, która umożliwiłaby rozszerzenie obszaru uzupełnienia zabudowy, ale także wyposażenie w sieci infrastruktury (wodociąg i linia elektroenergetyczna) oraz bliskość drogi. Największy priorytet nałożono na uzupełnienie luk w istniejącej zabudowie, tak by rozwijane na podstawie planu ogólnego osadnictwo cechowało się większą koncentracją zabudowy, tworzącej głównie układy liniowe wzdłuż dróg, pozostawiając otwarte przestrzenie do dalszego rozwoju rolnictwa.

2. Hałas i vibracje

Hałas stanowi jeden z elementów zanieczyszczenia środowiska, który w ostatnich latach przybiera na znaczeniu (zwłaszcza w obliczu nasilającego się ruchu samochodowego oraz przemysłowego).

Na obszarze opracowania nie ma zakładów, które na skutek emisji hałasu z procesów technologicznych oddziałują na otoczenie. Jedynie można spodziewać się (brak pomiarów) uciążliwości dla bliskiego otoczenia małych zakładów rzemieślniczych i produkcyjnych wbudowanych w budynki mieszkalne lub znajdujących się w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

W zakresie zagrożenia hałasem pochodzącym z ognisk komunikacyjnych nie obserwuje się znaczącej uciążliwości akustycznej terenów komunikacji drogowej. Hałas towarzyszący ruchowi samochodowemu zależy od pracy silnika i rodzaju nawierzchni, po których toczą się koła. Dodatkowo wpływ na emisję hałasu mają: niweleta jezdni, płynność ruchu, zagospodarowanie poboczy, prędkość pojazdu oraz warunki meteorologiczne. Normy dopuszczalnych poziomów emisji hałasu do środowiska określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112).

Tabela 4 Klasyfikacja akustyczna dla wybranych terenów podlegających ochronie akustycznej.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{Aeq D} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} Przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} Przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnym godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska	50	45	45	40
b) Tereny szpitali poza miastem				

a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej				
b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	61	56	50	40
c) Tereny domów opieki społecznej				
d) Tereny szpitali w miastach				
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	65	56	55	45
b) Tereny zabudowy zagrodowej				
c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe				
d) Tereny mieszkaniowo-usługowe				
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²	68	60	55	45

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Ustalenia planu ogólnego mogą doprowadzić do krótkotrwałego zwiększenia się poziomu hałasu w skali lokalnej wskutek jego emisji w trakcie realizacji procesów inwestycyjnych. Dodatkowo dopuszczenie terenów elektrowni wiatrowej w poszczególnych strefach może stwarzać zagrożenia w postaci emisji hałasu (związany z pracą urządzeń technologicznych oraz z ruchem śmigieł). Poziomy dźwięków nie będą przekroczyć wartości dozwolonych.

3. Odpady

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, struktura oraz skład są uzależnione od poziomu rozwoju gospodarczego, zamożności społeczeństwa, ich sposobu życia, gospodarowania zasobami, subiektywnych cech charakteru mieszkańców oraz poziomu konsumpcjonizmu. Głównym ogniskiem wytwarzania odpadów komunalnych na badanym obszarze są tereny mieszkaniowe i zagrodowe.

Przy wyznaczaniu rezerw inwestycyjnych wzięto pod uwagę przede wszystkim istniejące zagospodarowanie: zwartość istniejącej zabudowy, która umożliwiłaby rozszerzenie obszaru uzupełnienia zabudowy, ale także wyposażenie w sieci infrastruktury (wodociąg i linia elektroenergetyczna) oraz bliskość drogi. Największy priorytet nałożono na uzupełnienie luk w istniejącej zabudowie, tak by rozwijane na podstawie planu ogólnego osadnictwo cechowało się większą koncentracją zabudowy, tworzącej głównie układy liniowe wzdłuż dróg, pozostawiając otwarte przestrzenie do dalszego rozwoju rolnictwa.

W wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego istnieje zagrożenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów stałych będących efektem procesów technologicznych zachodzących na etapie realizacji inwestycji (większe zagrożenie) oraz na etapie funkcjonowania

nowowprowadzonego (poprzez plan ogólny) zagospodarowania (terenów mieszkaniowych i zabudowy zagrodowej).

4. Zanieczyszczenie wód

Uruchomienie nowych obszarów na cele gospodarczo-społeczne wiąże się z wprowadzeniem powierzchni utwardzonych na tereny naturalnej retencji wód. Przyczyni się to do zintensyfikowania spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych. Wody te, odprowadzane systemem melioracyjnym lub bezpośrednio do większych cieków wodnych, mogą przyczynić się do spadku, jakości wód w ciekach.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może wpłynąć na zmianę jakości wód podziemnych przez potencjalne zanieczyszczenie oraz ilość poprzez wystąpienie konieczności odwodnienia wykopów (lokalne i okresowe obniżenie zwierciadła wód gruntowych).

Najbardziej niebezpieczną przyczyną zanieczyszczenia wód w trakcie realizacji inwestycji jest wyciek związków ropopochodnych (oleje napędowe, smary, benzyny) oraz jego infiltracja do wód podziemnych, które nie są izolowane od powierzchni terenu. Przy właściwym zabezpieczeniu placu budowy oraz odpowiedniej organizacji pracy prawdopodobieństwo zanieczyszczenia wód można uznać za niewielkie.

W gminie Józefów znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków – w Józefowie (przepustowość 300 m³/dobę) oraz w miejscowości Siedliska (przepustowość 200 m³/dobę). Na terenie gminy Józefów, całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosi 13,7 km. Istnieją indywidualne rozwiązania przyobiektowe, oparte o zbiorniki bezodpływowe, z których ścieki usuwane są okresowo przez tabor asenizacyjny do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków. Korzysta z nich większość gospodarstw domowych. Rzadko stosowanym rozwiązaniem są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Ustalenia planu ogólnego utrwalają korzystne z punktu widzenia gospodarki wodno-ściekowej. Niemniej jednak zwiększenie powierzchni zabudowy przyczynić się może do zwiększenia liczby użytkowników analizowanych terenów, co w konsekwencji może przyczynić się do zwiększenia emisji ścieków.

5. Emisja pól elektromagnetycznych

Promieniowanie elektromagnetyczne zaliczane jest do podstawowych rodzajów zanieczyszczeń środowiska naturalnego. Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na terenie gminy jest terenowa sieć elektroenergetyczna, na którą składają się linie napowietrzne najwyższego napięcia, wysokiego napięcia oraz linie średniego i niskiego napięcia, a także stacje bazowe telefonii komórkowych, stacje transformatorowe oraz urządzenia elektryczne w zakładach pracy.

Zwiększenie intensywności zabudowy w niektórych strefach, a także dopuszczenie realizacji nowych stref mieszkalnych, usługowych i przemysłowych przyczyni się do zwiększenia emisji promieniowania elektromagnetycznego pochodzącego z istniejących i projektowanych w przyszłości sieci elektroenergetycznych.

Nie przewiduje się, aby wzrost promieniowania elektromagnetycznego będący skutkiem realizacji ustaleń planu ogólnego oddziaływał w sposób znaczący na ludzi oraz zwierzęta przebywające na obszarze gminy Józefów lub w jej pobliżu.

6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne Zagrożenie Środowiska to zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzając powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Obecnie częściej stosowanym terminem jest pojęcie „poważnej awarii”. Za poważną awarię uznaje się zdarzenie powstałe w czasie procesu transportowego, przemysłowego i magazynowego, które powoduje emisję zanieczyszczeń wskutek eksplozji, pożaru lub wycieku substancji niebezpiecznych.

Z pozostałych ustaleń planu ogólnego nie wynika ryzyko powstania nadzwyczajnego zagrożenia środowiska.

VII. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji projektu planu ogólnego

1. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody znajdujące się na obszarze opracowania

W przedstawionym do oceny projekcie Planu ogólnego Gminy Józefów wskazuje się obszarowe i punktowe formy ochrony przyrody położone w granicach gminy Józefów. Zaliczają się do nich:

- Roztoczański Park Narodowy wraz z otuliną,
- Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej wraz z otuliną,
- Krasnobrodzki Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Sol ska”,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Roztocze”.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Roztocze Środkowe”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Solskiej”,
- Rezerwat Przyrody Czartowe Pole,
- 8 pomników przyrody.

Wymienione powyżej obiekty chronione zostały opisane w rozdziale **III.1.11 Powiązania przyrodnicze, walory przyrodnicze**, niniejszej prognozy.

W planie ogólnym ujęto jedynie te zalecenia wynikających ze znajdujących się na terenie opracowania form ochrony przyrody oraz ich otulin, które posiadały jednoznaczne odniesienie przestrzenne i których treść pozwalała na określenie zakresu możliwych funkcji lub sposobu zagospodarowania danego obszaru.

1.1. Roztoczański Park Narodowy wraz z otuliną

Został wyznaczony w 1974 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 maja 1974 r. w sprawie utworzenia Roztoczańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1974 r. Nr 21, poz. 120). Zajmuje powierzchnię 8 481 ha, a otulina 38 095 ha i rozciąga się na obszarze gmin Zamość (gmina wiejska), Adamów (gmina wiejska), Zwierzyniec (gmina miejsko-wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska).

W projekcie planu ogólnego gminy Józefów niewielka część obszaru gminy położona w granicach RPN została objęta strefą otwartą (SO). Przyjęte rozwiązanie wynika z konieczności zachowania nadrzędnych celów ochrony przyrody realizowanych na terenie Parku Narodowego, w szczególności ochrony ekosystemów, krajobrazu oraz ciągłości powiązań przyrodniczych. Wyznaczenie strefy otwartej pozwala na utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych, ograniczenie presji inwestycyjnej oraz zachowanie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych w stanie umożliwiającym realizację funkcji ochronnych Parku. Przedmiotowe przesądzenie planistyczne dotyczy również terenów położonych w granicach otuliny RPK, które w większości zostały objęte strefą otwartą (SO).

Zasięg terenów przeznaczonych pod zabudowę w granicach otuliny RPK wynika w przeważającej mierze z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz istniejącego zagospodarowania. Dla przedmiotowych terenów projekt planu ogólnego wskazuje przede wszystkim strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową (SZ), strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), strefę usługową (SU), a także strefę cmentarza (SC) obejmującą teren istniejącego cmentarza. Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy.

Niewielkie poszerzenia stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną w obrębach Górecko Stare, Majdan Kasztelański, Brzeziny, Tarnowola, Górecko Kościelne, Szopowe związane są z uzupełnieniem istniejących układów osadniczych oraz domknięciem wykształconych ciągów zabudowy. Rozwiązanie to pozostaje zgodne z ustaleniami planu ochrony RPK, który dopuszcza koncentrację zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych, przy jednoczesnym ograniczaniu jej rozpraszania na terenach otwartych.

Dodatkowo w obrębie Szopowe utrzymano możliwość rozwoju funkcji usługowych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego stoku narciarskiego. Rozwiązanie to wynika z potrzeby zapewnienia odpowiedniego zaplecza dla funkcjonującego obiektu rekreacyjno-turystycznego i koncentruje potencjalny rozwój usług w obszarze już przekształconym oraz wykorzystywanym na cele związane z rekreacją i obsługą ruchu turystycznego.

Ponadto w sąsiedztwie istniejących terenów zabudowy zagrodowej wyznaczono strefy produkcji rolniczej (SR). Ich lokalizacja wynika z potrzeby zapewnienia warunków do dalszego funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych. Strefy te stanowią kontynuację istniejącego sposobu użytkowania terenów i zostały wyznaczone w sposób ograniczający potencjalne konflikty przestrzenne, poprzez ich powiązanie z obszarami już wykorzystywanymi na

potrzeby produkcji rolnej i zabudowy zagrodowej. Takie rozwiązanie sprzyja zachowaniu rolniczego charakteru krajobrazu oraz koncentracji działalności związanej z produkcją rolną w obrębie istniejących struktur funkcjonalno-przestrzennych. Przedmiotowe przesądzenie pozwala na zachowanie i rozwój istniejących funkcji rolniczych, bez naruszania podstawowych celów ochrony przyrody, krajobrazu i ładu przestrzennego obowiązujących na obszarze otuliny Parku.

1.2. Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej wraz z otuliną

Został wyznaczony w 1988 r. na podstawie uchwały Nr XXVII/175/88 WRN w Zamościu z dnia 11 maja 1988 r. w sprawie utworzenia Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego Nr 10, poz.75 z 1988 r.) Zajmuje powierzchnię 28 895 ha i rozciąga się na obszarze gmin: Aleksandrów (gmina wiejska), Obsza (gmina wiejska), Narol (gmina miejsko-wiejska), Susiec (gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska), Łukowa (gmina wiejska), Cieszanów (gmina miejsko-wiejska).

Praktycznie cały obszar gminy położony w granicach Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej został w projekcie planu ogólnego objęty strefą otwartą (SO). Zasięg tej strefy w dużej mierze pokrywa się z występującymi na tym obszarze zwartymi kompleksami leśnymi, które stanowią jeden z najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego gminy oraz są podstawą funkcjonowania Parku Krajobrazowego.

Przyjęte rozwiązanie ma na celu zachowanie ciągłości i integralności obszarów leśnych, ochronę walorów krajobrazowych oraz ograniczenie presji inwestycyjnej na tereny o wysokich wartościach przyrodniczych. Wyznaczenie strefy otwartej jest również zgodne z zasadą racjonalnego kształtowania przestrzeni poprzez koncentrację nowych funkcji inwestycyjnych poza obszarami pełniącymi istotne funkcje środowiskowe.

W granicach Parku Krajobrazowego uwzględniono ponadto dwie strefy infrastrukturalne (SI) oraz niewielkie fragmenty strefy usługowej (SU) wynikające bezpośrednio ze stanu istniejącego i obejmujące obiekty oraz zagospodarowanie już funkcjonujące na tym obszarze. Ich wyznaczenie nie stanowi wprowadzenia nowych funkcji mogących znacząco zmienić charakter przestrzeni, lecz służy odzwierciedleniu rzeczywistego sposobu użytkowania terenów oraz zapewnieniu możliwości dalszego funkcjonowania istniejących obiektów.

1.3. Krasnobrodzki Park Krajobrazowy wraz z otuliną

Został wyznaczony w 1988 r. na podstawie uchwały Nr XXVII/175/88 WRN w Zamościu z dnia 11 maja 1988 r. w sprawie utworzenia Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego Nr 10, poz.75 z 1988 r.) Zajmuje powierzchnię 30 370 ha i rozciąga się na obszarze gmin: Tomaszów Lubelski (gmina wiejska), Adamów (gmina wiejska), Krasnobród (gmina miejsko-wiejska), Susiec (gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska).

Przeważająca część obszaru gminy położona w granicach Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego została w projekcie planu ogólnego objęta strefą otwartą (SO). Przyjęte rozwiązanie wynika z konieczności uwzględnienia celów ochrony krajobrazu, walorów

przyrodniczych. Wyznaczenie strefy otwartej sprzyja zachowaniu terenów rolnych, leśnych i przyrodniczo cennych.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) wyznaczone w granicach Parku wynikają przede wszystkim z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz odzwierciedlają istniejący sposób zagospodarowania terenów. Obejmują one w szczególności obszary istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, w tym rozproszonej zabudowy siedliskowej.

Dodatkowo niewielkie poszerzenia terenów przeznaczonych pod zabudowę przewidziano w miejscowości Stanisławów. Ich celem jest przede wszystkim uzupełnienie istniejącego układu osadniczego. W obszarze tym wyznaczono głównie strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ), powiązane funkcjonalnie z sąsiadującymi strefami produkcji rolniczej (SR). Rozwiązanie to stanowi kontynuację istniejącego sposobu użytkowania przestrzeni oraz pozostaje podporządkowane rolniczemu charakterowi tego obszaru.

Przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania koncentrują rozwój zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych, ograniczając jednocześnie presję inwestycyjną na tereny otwarte i cenne przyrodniczo. Tym samym zachowana zostaje zgodność z celami ochrony Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego, przy jednoczesnym uwzględnieniu istniejącego zagospodarowania oraz potrzeb rozwojowych lokalnej społeczności.

1.4. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Solska” (PLB060008)

Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r. Nr 229, poz. 2313) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Zajmuje powierzchnię 79 349,10 ha i rozciąga się na obszarze gmin Tereszków (gmina wiejska), Narol (gmina miejsko-wiejska), Harasiuki (gmina wiejska), Księżpól (gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska), Biłgoraj (gmina miejska), Frampol (gmina miejsko-wiejska), Cieszanów (gmina miejsko-wiejska), Aleksandrów (gmina wiejska), Obsza (gmina wiejska), Biłgoraj (gmina wiejska), Radecznica (gmina wiejska), Susiec (gmina wiejska), Łukowa (gmina wiejska).

Nie przewiduje się również wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Solska”. Projekt planu ogólnego gminy Józefów nie przewiduje wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych mogących prowadzić do fragmentacji siedlisk, ograniczenia powierzchni terenów łęgowych, żerowiskowych lub miejsc odpoczynku gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Wyznaczone strefy zabudowy w przeważającej części stanowią odzwierciedlenie istniejącego zagospodarowania, ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uzupełnienie istniejących struktur osadniczych.

1.5. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Roztocze” (PLB060012)

Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Zajmuje powierzchnię 103 503,34 ha i rozciąga się na obszarze gmin Terespol (gmina wiejska), Narol (gmina miejsko-wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska), Tomaszów Lubelski (gmina miejska), Zamość (gmina wiejska), Horyniec-Zdrój (gmina wiejska), Tomaszów Lubelski (gmina wiejska), Adamów (gmina wiejska), Bełzec (gmina wiejska), Krasnobród (gmina miejsko-wiejska), Zwierzyniec (gmina miejsko-wiejska), Szczepieszyń (gmina miejsko-wiejska), Susiec (gmina wiejska), Lubycza Królewska (gmina miejsko-wiejska), Tarnawatka (gmina wiejska).

Nie przewiduje się również wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Roztocze”. Projekt planu ogólnego gminy Józefów nie przewiduje wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych mogących prowadzić do fragmentacji siedlisk, ograniczenia powierzchni terenów łęgowych, żerowiskowych lub miejsc odpoczynku gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Wyznaczone strefy zabudowy w przeważającej części stanowią odzwierciedlenie istniejącego zagospodarowania, ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uzupełnienie istniejących struktur osadniczych.

1.6. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Roztocze Środkowe” (PLH060017)

Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego go obszaru ochrony siedlisk Roztocze Środkowe (PLH060017) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2085). Zajmuje powierzchnię 8 472,8 ha i rozciąga się na obszarze gmin Zamość (gmina wiejska), Adamów (gmina wiejska), Terespol (gmina wiejska), Zwierzyniec (gmina miejsko-wiejska), Szczepieszyń (gmina miejsko-wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska).

Plan ogólny uwzględnia cele ochrony przyrody określone dla Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk Natura 2000 w tym dla „Roztocze Środkowe”, poprzez wyznaczenie w jej granicach strefy otwartej (SO). Odstępstwo od przedmiotowych założeń dotyczy wyłącznie obszaru strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) wskazanego w miejscowości Górecko Kościelne, gdzie przedmiotowa strefa została określona zgodnie z ustaleń obowiązującego mpzp. Tym samym ustalenia planu zostały sformułowane w sposób zapewniający zachowanie integralności tych obszarów, ochronę ich wartości przyrodniczych oraz niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony.

1.7. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Solskiej” (PLH060034)

Został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Puszczy Solskiej (PLH060034) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2211). Zajmuje powierzchnię 34 671,39 ha i rozciąga się na obszarze gmin Terespol (gmina wiejska), Narol (gmina miejsko-wiejska), Księżpol

(gmina wiejska), Józefów (gmina miejsko-wiejska), Biłgoraj (gmina miejska), Frampol (gmina miejsko-wiejska), Cieszanów (gmina miejsko-wiejska), Aleksandrów (gmina wiejska), Obsza (gmina wiejska), Biłgoraj (gmina wiejska), Radecznica (gmina wiejska), Susiec (gmina wiejska), Łukowa (gmina wiejska).

Plan ogólny uwzględnia cele ochrony przyrody określone dla Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk Natura 2000 w tym dla „Uroczyska Puszczy Solskiej” poprzez wyznaczenie w jej granicach strefy otwartej (SO). Odstępstwo od przedmiotowych założeń dotyczy wyłącznie obszaru strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) wskazanego w miejscowości Górecko Kościelne, gdzie przedmiotowa strefa została określona zgodnie z ustaleń obowiązującego mpzp. Tym samym ustalenia planu zostały sformułowane w sposób zapewniający zachowanie integralności tych obszarów, ochronę ich wartości przyrodniczych oraz niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony.

1.8. Rezerwat Przyrody

Utworzony w 1958 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 lipca 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1958 r. Nr 63, poz. 363). Jest to rezerwat o powierzchni 63,71 h. Rezerwat położony jest w południowej części gminy Józefów, a swoim zasięgiem obejmuje również gminę wiejską Susiec.

Obszar rezerwatu został objęty w całości strefą otwartą (SO), w ramach której wykluczono możliwość realizacji funkcji dodatkowych.

1.9. Pomniki przyrody

Na podstawie Decyzji Nr RLX/1/9/64 Prezydium WRN w Lublinie Wydział Rolnictwa i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1964 r. wyznaczona została:

- Aleja dębów w Górecku Kościelnym;

Na podstawie Orzeczenia Nr 76 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 27 grudnia 1982 r. wyznaczona została:

- Grupa drzew obok zabudowań Nadleśnictwa;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 4 Wojewody Zamojskiego z dnia 22 stycznia 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody wyznaczona została:

- Lipa drobnolistna o obw. 581cm - Stanisławów;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 21 Wojewody Zamojskiego z dnia 20 lipca 1992 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody wyznaczone zostały:

- Grupa drzew w Samsonówce przy drodze gminnej,
- Grupa drzew w Samsonówce na terenie parku dworskiego;

Na podstawie Rozporządzenia nr 54 wojewody zamojskiego z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody wyznaczone zostały:

- Źródłisko rz. Nepryszki,
- Źródłisko w Górecku Starym;

Na podstawie Rozporządzenia Nr 11 Wojewody Lubelskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody wyznaczone zostały:

- Skałki ostańcowe na wzgórzu Piekietko;

Ze względu na punktowy charakter pomników przyrody, w planie ogólnym przedmiotowe obiekty znajdują się w ramach różnych stref planistycznych zgodnie z istniejącymi formami zagospodarowania.

2. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody znajdujące się poza granicami gminy

Formy ochrony przyrody znajdujące się poza obszarem opracowania to:

- W odległości ok. 5,9 km na północ znajduje się Szczepreszyński Park Krajobrazowy,
- W odległości ok. 6,5 km na wschód znajduje się otulina Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego,
- W odległości ok. 11 km na południe znajduje się Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- W odległości ok. 2 km na południowy wschód znajduje się Rezerwat Przyrody Nowiny,
- W odległości ok. 1,7 km na północ znajduje się Rezerwat Przyrody Debry,
- W odległości ok. 6,5 km na północny zachód znajduje się Rezerwat Przyrody Wielkie Bagno wraz z otuliną,
- W odległości ok. 6,2 km na południe znajduje się Rezerwat Przyrody Nad Tanwią,
- W odległości ok. 9 km na wschód znajduje się Rezerwat Przyrody Zarośle,
- Przy północno-zachodniej granicy gminy znajduje się Rezerwat Przyrody Szum.

Ustalenia projektu planu nie będą oddziaływać na wyżej wymienione formy ochrony przyrody położone poza obszarem gminy z racji braku ustaleń wpływających na ewentualne pogorszenie się efektywności i sprawności powiązań w lokalnej i regionalnej sieci ekologicznej, a także ze względu na brak ustaleń, których oddziaływanie wykraczałoby poza granice obszarów objętych opracowaniem.

3. Oddziaływanie na siedliska występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów

Na obszarze gminy Józefów, w granicach Roztoczańskiego Parku Narodowego występują gatunki flory naczyniowej, które podlegają całkowitej ochronie, np. tojad dzióbaty.

Występują tu także rzadkie, górskie i chronione rośliny. W faunie Parku występują także owadożerne ssaki chronione – ryjówki. Gatunki fauny i flory, które także podlegają ochronie występują na obszarze Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego. Do chronionych roślin należą m.in. widłaki oraz storczyki.

Na Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk Uroczyska Puszczy Solskiej występują chronione gatunki zwierząt, m.in. bóbr europejski, żółw błotny. Na Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk Roztocze Środkowe znajdują się siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony, m.in. torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe i zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) oraz chronione gatunki roślin, takie jak bezlist okrywowy, obuwik pospolity, sierpowiec błyszczący i widłoząb zielony. Chronione gatunki występują także na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Roztocze, jak i na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Solska.

W Nadleśnictwie Józefów prowadzona jest inwentaryzacja występujących na terenie Nadleśnictwa ptaków chronionych takich jak orliki (krzykliwy i grubodzioby) bocian czarny, Żuraw, bielik, gadożer. Wokół gniazd tych ptaków zakładane są ostoje. Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 12 stref ochronnych zwierząt chronionych o łącznej powierzchni 2077,92 ha.

Opisane wyznaczone strefy planistyczne w rozdziale **VII.1 Oddziaływanie na formy ochrony przyrody znajdujące się na obszarze opracowania** pozwolą na nienaruszenie siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt wskazanych w dyrektywie siedliskowej i w dyrektywie ptasiej oraz ich ochronę i zachowanie bioróżnorodności przyrodniczej. Ustalenia w planie ogólnym nie naruszają również ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów, znajdujących się na obszarze Roztoczańskiego Parku Narodowego, Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej, Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego oraz Rezerwatu Przyrody Czarłowe Pole.

4. Oddziaływanie na korytarze ekologiczne

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska przez większą część obszaru opracowania (północna, zachodnia oraz południowa część gminy) przebiega główny korytarz ekologiczny - Roztocze. W odległości ok. 7 km na wschód znajduje się korytarz ekologiczny – Roztocze – Dolina Bugu – południe, natomiast w odległości ok. 6,5 km na północ znajduje się korytarz ekologiczny – Wieprz – Krzna.

Plan ogólny wyznacza w obszarze korytarza ekologicznego strefę otwartą (SO), w której wszelkie działania inwestycyjne i użytkowanie terenu będą podporządkowane utrzymaniu ciągłości powiązań ekologicznych, zachowaniu naturalnych wartości leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz ochronie wartości przyrodniczych i funkcji towarzyszących.

Nie przewiduje się, żeby ustalenia planu ogólnego wpłynęły w znaczący sposób na funkcjonowanie korytarza ekologicznego, przebiegającego przez obszar gminy.

5. Oddziaływanie na otulinę biologiczną cieków i zbiorników wodnych

Ustalenia zawarte w planie mogą wywoływać negatywny wpływ na warunki funkcjonowania istniejącej naturalnej otuliny cieków wodnych. Związane jest to z rozrostem przestrzeni możliwej do zabudowy w kierunku istniejących cieków wodnych. Ponadto dokument przewiduje ochronę cieków wodnych w wyniku realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie nadmiernemu zanieczyszczaniu cieków oraz ich otoczenia.

Największy zasięg przestrzenny strefa zieleni i rekreacji (SN) zajmuje w mieście Józefów, gdzie obejmuje ona teren istniejących zalewów wraz z częścią doliny rzeki Niepryszki.

W projekcie planu ogólnego dla terenów wzdłuż cieków wodnych w przeważającej części przyjęto strefy otwarte, w których w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie tereny zieleni urządzonej. Takie rozwiązania zapewniają zachowanie ciągłości przyrodniczej oraz maksymalnie możliwą ochronę cieków wodnych i ich bezpośredniego otoczenia.

Przy zachowaniu wszelkich uwarunkowań wynikających z obowiązujących przepisów z zakresu ochrony przyrody oraz realizacji ustaleń planu ogólnego, ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na cieki wodne i ich otulinę nie powinno wystąpić.

6. Oddziaływanie na stosunki wodne

Ustalenia planu ogólnego, w wyniku ich realizacji, będą potencjalnie nieznacznie oddziaływać na stosunki wodne. Może być to skutkiem ograniczenia naturalnej retencji wód opadowych w glebie na skutek zajęcia ich powierzchni przez zabudowę i inne elementy utwardzone.

Wskazane ustalenia wpłyną na zwiększenie się poziomu i szybkości spływu powierzchniowego, co w konsekwencji może doprowadzić zaburzenia reżimu rzek je odwadniających (zmiany mogą być widoczne w skali lokalnej, lecz mało znaczące w skali ponadlokalnej ze względu na charakter).

Nowe obszary o powierzchni utwardzonej powstałe na skutek realizacji projektu planu (drogi, podjazdy, parkingi, itp.) są w zasadzie elementem chroniącym wody podziemne przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do gruntu i poziomów wodonośnych. Na etapie realizacji postanowień projektu planu – budowy, istnieje wiele zagrożeń przedostania się zanieczyszczeń do wód. Zakłada się, że monitoring instalacji i urządzeń mogących zanieczyścić wody podziemne będzie prowadzony prawidłowo, wówczas ryzyko zanieczyszczenia wód zostanie ograniczone do minimum. W celu zapewnienia pełnej ochrony środowiska wodno-gruntowego konieczne jest zaprojektowanie programu monitoringu wód podziemnych. Monitoring wód powinien być procesem dynamicznym, tzn. zapewniającym szybkie reakcje na wyniki uzyskiwane w trakcie prowadzenia pomiarów. Negatywne oddziaływanie na środowisko wodne może wystąpić jedynie przy niewłaściwie prowadzonych pracach. Dlatego też nie należy lokalizować bazy materiałowej – surowcowej w pobliżu wód powierzchniowych. Należy też przewidzieć zabezpieczenia gruntu i wód podziemnych przed przedostaniem się produktów ropopochodnych. Przed odprowadzeniem wód opadowych do odbiornika należy

zastosować urządzenia podczyszczające np. w postaci piaskowników, osadników i studni osadnikowych oraz urządzeń zamykających odpływ odbiorników.

7. Oddziaływanie na pozostałe elementy środowiska

7.1. Różnorodność biologiczna oraz rośliny i zwierzęta

Zmiany w użytkowaniu terenu wprowadzane poprzez projekt planu ogólnego mają charakter obszarowy.

Ważnymi czynnikami oddziałującym na bioróżnorodność będą:

- utrzymanie naturalnej nawierzchni terenu (trawy, powierzchnia biologicznie czynna),
- nierozpraszanie zabudowy, rozwój funkcji związanych z zabudową w nawiązaniu do istniejącej tkanki wiejskiej.

Na spadek bioróżnorodności terenu może mieć wpływ planowana zabudowa o charakterze wiejskim i zagrodowa, wyłącznie poprzez zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Sam charakter zabudowy nie będzie mieć negatywnego wpływu na bioróżnorodność obszaru i nie wpłynie na zmianę składu gatunkowego zamieszkujących tam zwierząt.

Na terenie gminy Józefów wskazano możliwość realizacji następujących typów odnawialnych źródeł energii:

1. Terenów elektrowni wiatrowych w zakresie następujących stref funkcjonalnych:
 - a) stref gospodarczych (SP), gdzie elektrownie wiatrowe są ujęte w profilu podstawowym oraz stref infrastrukturalnych (SI) i stref górnictwa (SG) dla których w profilu dodatkowym wskazano teren produkcji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego można będzie wyznaczyć „teren produkcji energii (PE)”, w tym „teren elektrowni słonecznej (PEF)”;
 - b) stref otwartych (SO), do której dodano w katalogu profili dodatkowych „teren elektrowni wiatrowej”.
2. Terenów elektrowni słonecznych w zakresie następujących stref funkcjonalnych:
 - a) stref gospodarczych (SP), gdzie elektrownie słoneczne są ujęte w profilu podstawowym jako teren produkcji w ramach, którego zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego można będzie wyznaczyć „teren produkcji energii (PE)”, w tym „teren elektrowni słonecznej (PEF)”;
 - b) stref usługowych (SU), stref produkcji rolniczej (SR) oraz wybranych stref otwartych (SO), do którego dodano w katalogu profili dodatkowych „teren elektrowni słonecznej”. Dopuszczenie realizacji tej infrastruktury w strefach otwartych (SO) zostało ograniczone w miejscach, gdzie jej realizacja mogłaby negatywnie wpłynąć na walory przyrodnicze, w tym w granicach Roztoczańskiego Parku Narodowego.
 - c) stref infrastrukturalnych (SI), stref górnictwa (SG), gdzie elektrownie słoneczne są ujęte w profilu dodatkowym jako teren produkcji w ramach, którego zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego można będzie wyznaczyć „teren produkcji energii (PE)”, w tym „teren elektrowni słonecznej (PEF)”;
3. Terenów biogazowni – ze względu na rolniczy charakter gminy oraz wynikający z niego potencjał do wykorzystania biomasy pochodzenia rolniczego, w profilu dodatkowym strefy produkcji rolniczej (SR) oraz w strefie otwartej (SO) z wyłączeniem terenów zlokalizowanych w granicy RPK, dopuszczono możliwość lokalizacji terenu biogazowni.

Rozwiązanie to wpisuje się w założenia zrównoważonego rozwoju gminy oraz wspiera lokalną gospodarkę obiegu zamkniętego;

4. Terenów elektrowni wodnej – na terenie gminy funkcjonuje elektrownia wodna wraz ze zbiornikiem zaporowym zlokalizowana na rzece Szum, która znajduje się w strefie otwartej SO. Dodatkowo ze względu na istniejący potencjał energetyczny przepływających przez gminę rzek oraz ich korzystne uwarunkowania hydrologiczne i przestrzenne, w planie ogólnym w katalogu profilu dodatkowego przedmiotowej strefy dopuszczono „teren elektrowni wodnej”. Rozwiązanie to wpisuje się w cele zrównoważonego rozwoju, promując wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych doliny rzeki. Potencjalna lokalizacja elektrowni wodnych w tej strefie umożliwi efektywne zagospodarowanie zasobów naturalnych, a jednocześnie pozwala na utrzymanie charakteru otwartego, nieintensywnie przekształcanego obszaru;
5. Terenów elektrowni geotermalnej – na terenie gminy nie występują obszary zajęte pod elektrownie geotermalne. Niemniej, w celu umożliwienia przyszłego rozwoju tego typu odnawialnych źródeł energii, dopuszcza się ich lokalizację w ramach terenów otwartych (SO).

Należy podkreślić, że dopuszczenie pełnego katalogu odnawialnych źródeł energii w ramach poszczególnych stref planistycznych, zarówno w profilach podstawowych, jak i dodatkowych, nie jest równoznaczne z możliwością realizacji tego rodzaju inwestycji na całym obszarze objętym daną strefą. Ustalenia planu ogólnego określają jedynie potencjalne kierunki zagospodarowania przestrzennego, natomiast możliwość realizacji konkretnych przedsięwzięć będzie każdorazowo podlegała indywidualnej ocenie oraz weryfikacji pod kątem zgodności z przepisami odrębnymi. Ostateczna możliwość realizacji przedsięwzięcia będzie zatem każdorazowo analizowana indywidualnie, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań środowiskowych, krajobrazowych, społecznych i prawnych.

Nie przewiduje się więc fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Zaburzenia czasowe związane ze straszeniem przebywających tam gatunków ptaków, mogą wystąpić głównie poprzez prace przy budowie parku solarnego i utrzymaniu jego późniejszej działalności. W sposób bezpośredni lokalizacja elektrowni słonecznej może przyczynić się paradoksalnie do powstania alternatywnych miejsc żerowania, np. dla łuszczaków (fragmenty trawiaste i krzewy pomiędzy panelami i sektorami) oraz gniazdowania (panele są zakładane na specjalnych stojakach, które mogą być wykorzystywane przez niektóre gatunki do umieszczania gniazd). Pomimo różnych opinii nie ma naukowych dowodów na istnienie ryzyka śmiertelności dla ptaków związanych z panelami słonecznych ogniwo fotowoltaicznych („Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze” prof. dr hab. Piotra Tryjanowskiego „Czysta Energia” – nr 1/2013). „Zwykle w tym kontekście wskazuje się pracę McCrary i współpracowników, informujące o śmierci zwierząt kilku gatunków w USA w wyniku kolizji z ekranami paneli słonecznych. Jednak przyczyną zderzeń były nie same panele, lecz heliostaty – lustra stosowane do koncentracji energii słonecznej. Obecnie rozwijane technologie nie

wykorzystują już tego typu niebezpiecznych, a także energetycznie mało wydajnych rozwiązań”. Strukturalnie ryzyko porównuje się obecnie do wielu innych wykonanych przez człowieka inwestycji, wykorzystujących płaskie, przeszklone przestrzenie (ekrany akustyczne, szyby wysokich budynków).

Dobrym przykładem projektu parku solarnego jest obiekt Gondorf Kobern w Niemczech, gdzie stworzono nie tylko miejsce atrakcyjne dla ptaków, ale obecnie chroni się go na prawach rezerwatu dla zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Konstrukcja pod panele fotowoltaiczne oparta jest na fundamentach punktowych. Czyli grunt pod panelami jest wolny od zabudowy. Pomiędzy rzędami paneli znajdują się ścieżki technologiczne, które również nie są utwardzane.

Nowoczesne technologie pozwalają na znalezienie takich rozwiązań, które zadowolą obie strony – techników i przyrodników. Co więcej, można nawet zauważyć pozytywne aspekty lokalizacji elektrowni słonecznych na awifaunę. Samo wytwarzanie energii w sposób przyjaźniejszy środowisku jest dobre, gdyż nie trzeba eksploatować źródeł nieodnawialnych. Dodatkowo przy sprawnym zarządzaniu taką elektrownią jej zlokalizowanie – zwłaszcza w zubożonym krajobrazie rolniczym – może być korzystne dla ptaków, stanowiąc urozmaicenie krajobrazu. By jednak bilans strat i zysków był dla populacji ptaków jak najlepszy, niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu.

Strefy planowanych farm fotowoltaicznych położone będą poza głównymi korytarzami migracji zwierząt. Należy przypuszczać, że gatunki migracyjne ptaków będą korzystać z przelotu nad przedmiotowym terenem w sposób dotychczasowy, a ich trasy przelotu nie ulegną zmianie. Dla obiektów i urządzeń instalacji fotowoltaicznych powinny być zastosowane powłoki antyrefleksyjne na panelach fotowoltaicznych oraz oznaczenie paneli białymi pasami podziału mającymi na celu eliminację zjawiska imitacji tafli wody lub inne rozwiązania technologiczne zapobiegające efektowi tafli wody. Dla zminimalizowania wpływu prac budowlanych i montażowych należy przeprowadzać je poza okresem zimowania, jesienno-poszukiwania kryjówek do zimowania oraz wiosennie poszukiwania miejsc żerowania i rozrodu.

W zakresie migracji małych zwierząt powinny być zastosowane ogrodzenia ze światłem (otworem) nad gruntem. Dla zachowania bioróżnorodności należy też zachować istniejące drzewa wzdłuż drogi publicznej – położone na terenie gminy oraz tak projektować by zachować okazy drzew na pozostałym terenie opracowania. Ustalenia projektu planu przewidują zmianę zagospodarowania i użytkowania stref na terenie obecnie użytkowanym rolniczo. W zakresie siedlisk roślinnych oddziaływanie będzie mieć skutek długoterminowy, stały i bezpośredni. Oddziaływanie odbędzie się w zakresie zmiany przeznaczenia gruntów, przez co należy rozumieć nieodwracalną utratę dotychczasowego sposobu użytkowania ziemi.

Nie przewiduje się konieczności usuwania drzew na potrzeby realizacji ustaleń projektu planu. W przypadku kolizji pojedynczych drzew z planem instalacji paneli fotowoltaicznych wymaga się przeprowadzać prace w okresie poza lęgowym ptaków.

Koncepcja planu ogólnego zakłada koncentrację zabudowy mieszkaniowej

i przeciwdziałanie jej rozpraszania, dzięki czemu negatywny wpływ na różnorodność biologiczną można uznać za niewielki.

7.2. Ludzie

Oddziaływanie na ludzi będzie zachodzić w zakresie: adaptacji do zmian w krajobrazie w związku z zabudową zagrodową i mieszkaniową oraz rozwojem stref, na których dopuszcza się lokalizację urządzeń produkujących energię z odnawialnych źródeł energii.

Hałas, czyli ponadnormatywne dźwięki, będą oddziaływać negatywnie na etapie realizacji ustaleń projektu planu. Na etapie realizacji ustaleń projektu planu należy przewidzieć uciążliwości związane z pracą ciężkiego sprzętu. Wynikające z tych prac emisje zanieczyszczeń do powietrza, pylenie, hałas oraz wibracje mają jednak charakter przejściowy, a jeżeli prace zostaną właściwie zorganizowane i nadzorowane nie powinny powodować dużej uciążliwości. Istotne jest również prowadzenie prac przy użyciu sprawnego sprzętu i w odpowiednich warunkach BHP i przeciwpożarowych, co zapobiegnie zaistnieniu sytuacji awaryjnych.

Realizacja ustaleń planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem antropopresji – zwiększeniem ilości odpadów i ścieków komunalnych, wzrostem emisji zanieczyszczeń powietrza. Oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego nie spowodują trwałego pogorszenia warunków życia ludzi. Zagrożenia związane z oddziaływaniem na zdrowie ludzi wiązą się z etapem realizacji ustaleń projektu planu, poprzez pracę ciężkiego sprzętu i w związku z przemieszczaniem mas ziemnych.

W przypadku realizacji stref funkcjonalnych z zabudową zagrodową i mieszkaniową, uciążliwość ruchu samochodowego będzie zależeć od jakości dróg. Stąd zaleca się odnowienie nawierzchni na drogach dojazdowych. Do zabiegów minimalizujących negatywne oddziaływanie oraz zapobiegające negatywnemu oddziaływaniu zalicza się minimalizowanie czasu transportu materiałów budowlanych i montażowych. Należy ograniczać nadmierne pylenie poprzez zraszanie dróg w trakcie prowadzenia prac oraz w miarę możliwości ograniczanie robót ziemnych w czasie silnych wiatrów. Ruch samochodowy ze zmienną strukturą i natężeniem stanowił będzie mobilne źródło emisji zanieczyszczeń. Ze spalania paliw w silnikach pojazdów emitowane będą następujące zanieczyszczenia: dwutlenek azotu, tlenek węgla, pył, węglowodory aromatyczne i węglowodory alifatyczne. Dla ochrony powietrza ważna jest przede wszystkim prawidłowa organizacja robót, będąca jedynym sposobem minimalizacji oddziaływania prac na stan aerosanitarny.

W wyniku zrealizowania inwestycji budowy farmy fotowoltaicznej nastąpi produkcja energii elektrycznej ze źródła odnawialnego, zamiast produkcji energii w elektrowni konwencjonalnej, np. węglowej. Skutkiem tego będzie brak emisji do atmosfery m.in. dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, dwutlenku węgla, tlenku węgla i pyłów, co poprawi, jakość powietrza atmosferycznego i będzie korzystnie oddziaływać na zdrowie i warunki życia ludzi. Podobny wpływ będzie miał również rozwój terenów produkcji energii. Dodatkowo dzięki wzrostowi produkcji energii na terenie kraju, Polska będzie w mniejszym stopniu uzależniona od zagranicznych dostawców, co poprawia bezpieczeństwo energetyczne. Wykorzystanie lokalnych surowców energetycznych pozwoli na zmniejszenie zależności Polski od

zagranicznych dostawców źródeł energii. Strefy ochronne dają gwarancję dla mieszkańców pobliskich terenów, że urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii nie mogą powodować ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu stref oraz znaczącego oddziaływania na środowisko poza granicami stref ochronnych.

Na terenie gminy plan ogólny dopuszcza lokalizację terenów elektrowni wiatrowych w zasięgu stref gospodarczych (SP), gdzie elektrownie wiatrowe są ujęte w profilu podstawowym oraz stref infrastrukturalnych (SI) i stref górnictwa (SG) dla których w profilu dodatkowym wskazano teren produkcji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego można będzie wyznaczyć „teren produkcji energii (PE)”, w tym „teren elektrowni słonecznej (PEF)” oraz w zasięgu stref otwartych (SO), do której dodano w katalogu profili dodatkowych „teren elektrowni wiatrowej”.

7.3. Woda

Uruchomienie nowych stref na cele gospodarczo-społeczne wiąże się z wprowadzeniem powierzchni utwardzonych na tereny naturalnej retencji wód. Przyczyni się to do zintensyfikowania spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych. Wody te, odprowadzane systemem melioracyjnym lub bezpośrednio do większych cieków wodnych, mogą przyczynić się do spadku jakości wód w ciekach.

Realizacja ustaleń projektu planu może wpłynąć na zmianę jakości wód podziemnych przez potencjalne zanieczyszczenie oraz ilość poprzez wystąpienie konieczności odwodnienia wykopów (lokalne i okresowe obniżenie zwierciadła wód gruntowych).

Najbardziej niebezpieczną przyczyną zanieczyszczenia wód w trakcie realizacji inwestycji jest wyciek związków ropopochodnych (oleje napędowe, smary, benzyny) oraz jego infiltracja do wód podziemnych, które nie są izolowane od powierzchni terenu. Przy właściwym zabezpieczeniu placu budowy oraz odpowiedniej organizacji pracy prawdopodobieństwo zanieczyszczenia wód można uznać za niewielkie.

W przypadku wystąpienia konieczności odwadniania wykopów, dopuszcza się wprowadzanie wody z wykopów do środowiska bez oczyszczenia jedynie w przypadku, gdy wykonane analizy potwierdzą, że jej stan i skład nie jest gorszy niż ścieków, które można wprowadzić do środowiska zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311).

W trakcie realizacji inwestycji oddziaływania będą miały charakter lokalny oraz krótkotrwały i po zakończeniu prac budowlanych ustaną.

Ewentualna budowa projektowanych dróg do nowych stref funkcjonalnych może wiązać się z zanieczyszczeniami wód powierzchniowych i podziemnych. Mogą to być zmiany warunków hydrograficznych w otoczeniu budowanych dróg, czasowe obniżenie poziomu wód gruntowych, ewentualne zanieczyszczenia wód substancjami chemicznymi w wyniku awarii, bezpośrednie przedostawanie się niebezpiecznych substancji do naturalnych cieków,

zanieczyszczenia wód ściekami bytowo – gospodarczymi z zaplecza budowy. Szczególnie niebezpieczne są niekontrolowane wycieki produktów naftowych. Węglowodory hamują wymianę gazową, ograniczają dostęp światła, zmniejszają stężenie rozpuszczonego tlenu, degradują wody gruntowe i powierzchniowe, zanieczyszczają glebę i grunty, mają działania toksyczne, mutagenne i kancerogenne na wszystkie organizmy. W wyniku spływów opadowych z powierzchni wybudowanych dróg może nastąpić emisja ścieków. Będą to spłukiwane gazy spalinowe, przewożone materiały sypkie, płynne, zanieczyszczenia powypadkowe, chemikalia (np. używane podczas zimy, szczególnie niebezpieczna jest sól), zużywające się elementy pojazdów mechanicznych. Zanieczyszczenia te będą mieć wpływ na tereny otaczające drogi. Jednakże przy zachowaniu wszelkich norm i ustaleń wynikających z przepisów odrębnych nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu realizacji projektowanych dróg na wody powierzchniowe i podziemne.

Największym zagrożeniem dla wód podziemnych i powierzchniowych na terenach podlegających procesom urbanizacyjnym jest zagrożenie skażeniem ich zanieczyszczeniami komunalnymi i przemysłowymi.

Przewiduje się, iż pełna realizacja ustaleń planu może przyczynić się do zwiększenia emisji ścieków wskutek intensyfikacji zabudowy i związanej z tym potencjałem do większej produkcji zanieczyszczeń. Zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w niektórych strefach może doprowadzić w skali lokalnej do ograniczenia możliwości naturalnej retencji wody w glebie poprzez zwiększenie spływu powierzchniowego.

7.4. Powietrze

Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z głównych czynników zagrożenia klimatu i degradacji środowiska przyrodniczego. Zanieczyszczenia wprowadzone do atmosfery podlegają wpływom warunków meteorologicznych zarówno w zakresie rozprzestrzeniania się, jak i ich transformacji. Emisja zanieczyszczeń zależy od topografii, zagospodarowania terenu, lokalizacji źródeł emisji oraz warunków meteorologicznych. Skład powietrza ma istotny wpływ na biosferę, a emitowane do niego zanieczyszczenia gazowe i pyłowe stanowią istotne zagrożenie dla wielu elementów środowiska m.in. wód, gleb oraz świata roślinnego i zwierzęcego. Do czynników decydujących, o jakości powietrza zalicza się: przestrzenny i czasowy rozkład zanieczyszczeń powstających w efekcie działalności człowieka oraz warunki wymiany powietrza.

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu na obszarze opracowania wzrosnąć liczba punktowych źródeł zanieczyszczeń atmosferycznych w postaci budynków zagrodowych, mieszkalnych, usługowych i przemysłowych oraz linowych źródeł zanieczyszczeń w postaci dróg. Ponadto w wyniku realizacji ustaleń planu należy spodziewać się intensyfikacji ruchu kołowego na istniejących szlakach komunikacyjnych. Zjawiska te przyczyniają się do większej emisji gazów i pyłów z sektora bytowo-gospodarczego oraz komunikacyjnego.

W trakcie realizacji ustaleń planu tj. budowy wystąpią uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza wywołane przez transport materiałów sypkich i pylastych oraz urobku ziemnego, a także związane z eksploatacją pojazdów

wykorzystywanych podczas prac przygotowawczych i montażowych. Emisja ta będzie miała charakter czasowy, a zasięg jej oddziaływania ograniczy się do najbliższego otoczenia prowadzonych prac (+/- 100 m w zależności od przyjętego sposobu realizacji).

7.5. Powierzchnia ziemi

Plan ogólny może nieznacznie przyczynić się do przekształcenia aktualnej rzeźby terenu. Może mieć to miejsce na skutek prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji budowlanych. Zmiany te mogą mieć jedynie charakter lokalny.

Warstwa glebowa wskutek realizacji projektu planu ulegnie znacznej dewastacji w skali lokalnej wskutek zmniejszenia jej powierzchni. Jest to wynikiem prowadzenia robót ziemnych i przeznaczenia gruntów niezabudowanych pod inne formy zagospodarowania (dopuszczenie zabudowy nowych stref oraz zwiększenie jej dostępności dla potencjalnych inwestorów (zwiększenie liczby potencjalnych inwestorów w zabudowę zagrodową na terenach rolnych z dopuszczeniem realizacji zabudowy zagrodowej oraz umożliwienie realizacji mniejszej powierzchni biologicznie czynnej na terenach zabudowy jednorodzinnej, usług, rolniczych z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej i in.). Wspomniane zmiany warstwy glebowej obejmują niszczenie mechaniczne warstwy glebowej oraz zaburzenia układu warstw w profilu pionowym, przykrywanie gleb warstwami podglebia i skały macierzystej oraz całkowite usunięcie warstwy glebowej.

7.6. Krajobraz

Krajobraz gminy Józefów zaliczyć można do krajobrazu, który wyróżnia się urozmaiconą (bogatą) rzeźbą terenu.

Realizacja ustaleń planu może przyczynić się do nieznacznych zmian w lokalnym krajobrazie zubażając jego naturalny wygląd. Źródłem niekorzystnych zmian w krajobrazie będzie wzrost powierzchni przeznaczonych pod tereny zainwestowane, z zakresu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, usługi, przemysł oraz drogi. Dopuszczone w planie wskaźniki zabudowy nie spowodują konfliktu przestrzennego ze względu na fakt, iż są one dostosowane do stanu istniejącego krajobrazu a także wpływają na ustanowienie harmonijnego charakteru zabudowy. Ustalenia planu niosą za sobą również pozytywny wpływ na obszar opracowania, który związany jest z regulacją zagospodarowania terenu, co przeciwdziała chaotycznemu lokalizowaniu zabudowy.

7.7. Klimat

Zmiany klimatyczne wpływają na zasięg występowania gatunków, cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze środowiskiem. Jednakże różne gatunki i siedliska inaczej reagują na zmiany klimatyczne – na niektóre oddziaływanie to wpłynie korzystnie, na inne nie. Większość prognozowanych zmian opiera się o zmiany wartości przeciętnych parametrów klimatycznych: opadów, temperatury, kierunków wiatrów, ale równie często dzieje się to w

wyniku sytuacji ekstremalnych jak powódzie, silne wiatry i ulewę. Różnorodność biologiczna pod wpływem tych zmian ulega stopniowym przekształceniom.

Przez wzgląd na charakter i skalę ustaleń polityki zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy zaplanowanych w projekcie planu ogólnego, nie przewiduje się, aby doszło do znaczących zmian w klimacie i mikroklimacie obszaru.

Ustalenia planu nie wpłyną na zmiany klimatu w szerszej niż w lokalnej skali. Wspomniane lokalne zmiany klimatu mogą być związane ze zmianą pokrycia terenu i ograniczaniem powierzchni biologicznie czynnej, co może przyczynić się do lokalnych i niewielkich zmian, będących konsekwencją zwiększenia albedo, lokalnego zmniejszenia i/lub zwiększenia wilgotności powietrza. Ustalenia planu ogólnego nie ograniczą możliwości naturalnej wentylacji.

Ponieważ na terenie gminy nie planuje się budowy ogólnego gminnego systemu produkcji, przesyłu i dystrybucji ciepła, zaopatrzenie w ciepło, tak jak dotychczas, realizowane będzie w oparciu o lokalne kotłownie i indywidualne źródła ciepła.

7.8. Zasoby naturalne

Zapisy planu umożliwiają eksploatację kopalin na wszystkich terenach w miejscach udokumentowanych złóż kopalin, co bezpośrednio przyczyni się do ograniczenia tych zasobów. Na obszarze gminy Józefów znajdują się następujące złoża:

- a) „Babia Dolina” (KD 1067) – kamienie łamane i bloczne;
- b) „Borowina” (KN 21169) – piaski i żwiry;
- c) „Górniki 1” (KN 8497) – piaski i żwiry;
- d) „Górniki II” (KN 9524) – piaski i żwiry;
- e) „Górniki III-p.A” (KN 9699) – piaski i żwiry;
- f) „Górniki IV” (KN 10442) – piaski i żwiry;
- g) „Górniki V” (KN 14945) – piaski i żwiry;
- h) „Józefów” (KD 11117) - kamienie łamane i bloczne;
- i) „Józefów” (PB 2684) - piaski kwarcowe d/p betonów komórkowych;

Tereny udokumentowanych złóż kopalin mogą być zagospodarowane zgodnie z przepisami odrębnymi. Poszukiwanie i rozpoznawanie kopalin oraz ich eksploatacja na terenie gminy może się odbywać na podstawie stosownych koncesji, po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi. Ponadto, wszelkie wyrobiska powstałe w wyniku eksploatacji złóż kopalin należy poddać rekultywacji zgodnie z przepisami odrębnymi.

7.9. Zabytki i dobra kultury

Na obszarze gminy Józefów występują: obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Na szczególną uwagę zasługują obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego:

- Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, ogrodzenie Kościoła parafialnego z kapliczkami, Brama Kościoła parafialnego, drzewostan na cmentarzu przykościelnym - wpisany Nr rej. A/30 z 8. IV.1966 r.,
- Cmentarz parafialny z ogrodzeniem i nagrobkami, drzewostan na cmentarzu parafialnym – wpisany Nr rej. A/1493 z 13.12.1985 r.,
- Synagoga, obecnie biblioteka – wpisana Nr rej. A/437 z 2 VI 1969 r.,
- Cmentarz żydowski – wpisany Nr rej. A/438 z 2.06.1969 r.,
- Układ przestrzenny wsi Górecko Kościelne wraz z zabudową, zadrzewieniem, ciekim wodnym i ukształtowaniem terenu – wpisany Nr rej. A/1440 z 23.04.1982 r.,
- Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Górecku Kościelnym, ogrodzenie cmentarza przykościelnego z 4 kapliczkami, dzwonnica, figura św. Jana Nepomucena, figura M.B. Niepokalanego Poczęcia, drzewostan na cmentarzu przykościelnym – wpisany Nr rej. A/71 z 26.11.1966 r
- Kaplica św. Stanisława Biskupa „Pod dębami” – wpisana Nr rej. A/1470 z 6.12.2010 r.
- Kaplica św. Stanisława Biskupa „Na wodzie” – wpisana Nr rej. A/1471 z 6.12.2010 r.

Na obszarze gminy występuje również 60 obiektów objętych Gminną Ewidencją Zabytków, a niektóre z nich znalazły się także w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

W ramach planu ogólnego gminy Józefów ochrona obiektów zabytkowych realizowana jest poprzez wyznaczenie stref planistycznych uwzględniających ich zakres ochrony. Określone parametry i wskaźniki urbanistycznych zostały dostosowane zarówno do istniejącego zagospodarowania jak i do konieczności zachowania wartości kulturowych i architektonicznych tych obiektów. Uwzględniono przy tym zróżnicowanie parametrów w odniesieniu do zabytkowych struktur urbanistycznych, takich jak rynek wraz z otaczającą go zabudową, gdzie priorytetem jest ochrona historycznego układu przestrzennego i jego skali zabudowy.

Należy mieć na uwadze, iż plan ogólny określa wyłącznie katalog dopuszczonych funkcji wraz z odpowiadającymi im parametrami. Natomiast sam zakres ochrony konserwatorskiej, wraz z możliwymi ograniczeniami inwestycyjnymi, będzie doprecyzowywany dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w ramach odrębnych procedur administracyjnych.

Na obszarze gminy Józefów zostały ujawnione stanowiska archeologiczne, zidentyfikowane w ramach „Archeologicznego Zdjęcia Polski” (AZP) oraz późniejszych badań archeologicznych. Łącznie na terenie gminy zlokalizowano 47 stanowisk archeologicznych, które znajdują się także w opracowanym Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami na lata 2022-2025. Obecność stanowiska archeologicznego na danym terenie wiąże się

z koniecznością przeprowadzenia odpowiednich badań archeologicznych w sytuacji wykonywania robót ziemnych lub dokonania zmiany charakteru dotychczasowej działalności. Jednak sama obecność stanowiska archeologicznego nie jest bezwzględną barierą dla realizacji inwestycji i z tego powodu ich obecność, nie przekłada się w sposób bezpośredni na zasięgi poszczególnych stref.

Realizacja ustaleń projektu planu będzie miała pozytywny skutek na dobra kultury i zabytki znajdujące się na terenie opracowania, gdyż przyczyni się do ochrony ich wartości kulturowych i ekspozycji. Szczególnie cenne zabytki znalazły się w strefach planistycznych, dla których ustalono profile dodatkowe i wskaźniki zabudowy, które uznaje się za odpowiednie dla osiągnięcia tego celu.

7.10. Tereny cmentarzy

Ustalenia projektu planu utrwalają istnienie cmentarzy na obszarze gminy Józefów, w tym cmentarzy uznanych za zabytkowe.

Do strefy cmentarzy (SC) włączono wszystkie funkcjonujące na terenie gminy czynne cmentarze, zlokalizowane w Górecku Kościelnym oraz na obszarze miasta Józefów. W granicach strefy uwzględniono również historyczny, nieczynny cmentarz żydowski położony na terenie miasta, stanowiący element dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy.

7.11. Dobra materialne

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają zaspokojenie bieżących potrzeb inwestycyjnych właścicieli nieruchomości znajdujących się na obszarze gminy Józefów. Rozwój dóbr materialnych będzie następował w toku budowy obiektów i rozwoju inwestycyjnego omawianego obszaru.

8. Oddziaływanie transgraniczne

Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu ogólnego Gminy Józefów wpłynęła na zwiększenie transgranicznego oddziaływania na środowisko, ponieważ obszar opracowania oddalony jest od granic państwa i jego ustalenia nie będą wpływać na tereny przygraniczne.

9. Syntetyczne zestawienie wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego wraz z określeniem ich charakteru.

Analiza specyficznych uwarunkowań lokalnego środowiska przyrodniczego oraz ustaleń zawartych w planie pozwala określić przewidywane zmiany, jakie może wprowadzić realizacja jego zapisów na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego oraz przyszłe zagospodarowanie rozpatrywanego obszaru.

W związku z realizacją zapisów zawartych w projekcie planu przewiduje się różnorodny wpływ zachodzących zjawisk na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Podstawowym elementem rozróżniającym charakter zachodzących oddziaływań jest ich kierunek wpływu, który może być pozytywny lub negatywny. Przewidywane oddziaływania na środowisko mogą mieć charakter bezpośredni (związany z daną inwestycją czy też będący wyraźnym następstwem podjętych działań) lub pośredni (związany z już istniejącymi okolicznościami lub dodatkowymi przedsięwzięciami, które są ze sobą powiązane). Biorąc pod uwagę okres występowania oddziaływań wyróżnia się chwilowe, stałe, krótkoterminowe i długoterminowe. Największe znaczenie przypisuje się oddziaływaniom o charakterze długoterminowym, gdyż występują one od zakończenia danego działania i trwają wraz z funkcjonowaniem zrealizowanych przedsięwzięć. Znaczna część oddziaływań ma charakter skumulowany – jest wynikiem nałożenia się na siebie różnorodnych czynników, które przyczyniają się do wygenerowania pozytywnego bądź negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

Pod poszczególnymi pojęciami, znajdującymi się w poniższych tabelach rozumiane są:

- **różnorodność biologiczna** – rozumiana jako zespół cech zagospodarowania przestrzeni, który decyduje o możliwości występowania większej liczby gatunków roślin lub zwierząt;
- **ludzie** – rozumiany jest wpływ na zdrowie ludzi;
- **zwierzęta** – rozumiane jako zmiany ilościowe w populacjach;
- **rośliny** – rozumiane jako zmiany ilościowe wyrażone biomasą;
- **woda (powierzchniowe i podziemne)** – rozumiane, jako zmiany ilościowe i jakościowe;
- **powietrze atmosferyczne** – rozumiane jako modyfikujący wpływ na topoklimaty i jakość powietrza;
- **powierzchnia ziemi** – rozumiane jako zanieczyszczenie substancjami składowanie odpadów na powierzchni ziemi, w tym także na przygotowanych do tego celu składowiskach;
- **krajobraz** – rozumiany jako wpływa na komponenty i harmonię krajobrazu;
- **klimat** – rozumiany jako wpływ na klimat w sensie meteorologicznym;
- **klimat akustyczny** – rozumiany jako wzrost lub spadek uciążliwości związanej z hałasem;
- **zasoby naturalne** – rozumiane jako zaczerpywanie surowców mineralnych i pospolitych;
- **zabytki** – rozumiane, jak zespół presji wywieranych na strefy ochrony konserwatorskiej;
- **dobro materialne** – rozumiane jako wpływ na wartość dóbr (głównie nieruchomości);

Tabela 5 Przewidywane oddziaływanie na środowisko, będące skutkiem ustaleń planu

ogólnego – podsumowanie. (Źródło: Opracowanie własne)

Potencjalny wpływ realizacji ustaleń planu ogólnego na:	Potencjalny wpływ	Kierunek wpływu	Charakter wpływu	Czas trwania
Różnorodność biologiczna	Zmniejszenie ogólnej powierzchni biologicznie czynnej	N	P, S	Ś, S
	Zwiększenie powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę kosztem terenów otwartych	N	B, P, S	D, S
Zwierzęta	Ograniczenie terenu życiowego zwierząt	N	B, P	Ś
Rośliny	Niszczenie roślinności leśnej, na skutek wycinki pod nowe inwestycje	N	B	S, D
	Niszczenie roślinności polnej na skutek przekształcenia mikrorzeźby pod nowe inwestycje	N	B	S, D
Ludzie	Zwiększenie powierzchni terenów przewidzianych pod nowe inwestycje	P	P, S	D
	Wprowadzenie nowych zasad kreujących lokalny ład przestrzenny	P	B	D, S
	Powstanie nowych inwestycji generujących uciążliwości akustyczne, zwiększoną emisję pyłów	N	P, S	S, D
	Wzrost uciążliwości akustycznych i pylenia związanych z pracami budowlanymi	N	P, W	K, C
Wody powierzchniowe	Regulacja zasad gospodarki wodno-ściekowej	P	B, P	D
Wody podziemne	Wzrost uszczelnienia powierzchni terenu i związane z tym ograniczenie poziomu infiltracji	N	P, S	Ś
	Regulacja zasad gospodarki wodno-ściekowej	P	B, P	D
	Wzrost poboru wody	N	P, S	D
Powietrze atmosferyczne	Wzrost pylenia w trakcie realizacji inwestycji	N	P, S	K, C
	Ewentualny wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego na skutek wzrostu zainwestowania obszaru	N	P, S	D
	Wzrost ilości szkodliwych substancji w powietrzu w okresie grzewczym	N	P, S	S
	Pojawienie się zanieczyszczeń odorowych i/lub pyłowych powietrza	N	P, S	S, D
Klimat akustyczny	Emisja hałasu w trakcie realizacji inwestycji	N	P, S	Ś, C
	Pogorszenie warunków akustycznych na skutek wzrostu poziomu zainwestowania obszaru połączonego ze zwiększeniem natężenia ruchu kołowego.	N	W, S	D
Powierzchnia ziemi	Degradacja pokrywy glebowo-roślinnej w trakcie realizacji inwestycji	N	W	K, S
	Powstawanie lokalnych utwardzeń i przekształceń powierzchni terenu	N	P	D, S
	Ograniczenie możliwości wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.	P	B	D
	Wzrost ilości wytwarzanych odpadów	N	S	D
Klimat	Lokalne przeobrażenia mikroklimatu	N	P, W	Ś
Krajobraz	Częściowe przekształcenie krajobrazu	N	P	D
Zabytki	Utrwalenie istnienia stanowisk archeologicznych, obiektów zabytkowych oraz strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej	P	S	D
Dobra materialne	Rozwój dóbr materialnych	P	S	D

Oznaczenia:

Kierunek wpływu: P – pozytywny; N – negatywny

Charakter wpływu: B – bezpośredni; P – pośredni; W – wtórny; S – skumulowany

Czas trwania: K – krótkoterminowe; Ś – średnioterminowe; D – długoterminowe; S – stałe; C – chwilowe

Występowanie oddziaływań skumulowanych będzie głównie związane z lokalizacją poszczególnych przedsięwzięć, kumulacja może wystąpić przede wszystkim w przypadku prowadzenia podobnych przedsięwzięć w tym samym czasie i na tym samym terenie. Część z nich można wyeliminować lub ograniczyć stosując odpowiedni dobór terminów prac oraz nowoczesne, przyjazne dla środowiska technologie ich prowadzenia.

Przewiduje się, iż na obszarze opracowania może potencjalnie dojść do skumulowanych relacji następujących oddziaływań:

- wzrost uciążliwości akustycznej w wyniku wyznaczenia nowej zabudowy usługowej, przemysłowej oraz powstania nowych ciągów komunikacji kołowej. Tego rodzaju uciążliwości, nawet, jeśli wystąpią, mogą być ograniczane poprzez np.: obsadzanie terenów zielenią izolacyjną (która daje efekt psychologiczny), zastosowanie urządzeń o niskim poziomie emisji hałasu, odpowiednie usytuowanie urządzeń uciążliwych akustycznie w możliwie jak największej odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej;
- przekształcenie dotychczasowego krajobrazu w wyniku wzrostu zainwestowania terenów, które użytkowane są obecnie, jako grunty rolne i leśne - pojawienie się nowej zabudowy przemysłowej, usługowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej;
- zmniejszenie ogólnej powierzchni biologicznie czynnej w wyniku utwardzenia terenów przeznaczonych do zainwestowania i związane z tym ograniczenie poziomu infiltracji;
- ograniczenie przestrzeni bytowania i migracji niektórych gatunków roślin i zwierząt w wyniku pojawienia się zainwestowania na terenach użytkowanych obecnie, jako grunty rolne i leśne;
- wzrost tzw. niskiej emisji w wyniku pojawienia się zwiększonego ruchu pojazdów mechanicznych emitujących zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Biorąc jednak pod uwagę coraz powszechniejsze wprowadzanie do przemysłu motoryzacyjnego wielu proekologicznych rozwiązań nie przewiduje się, aby w wyniku realizacji określonych w projekcie planu ogólnego form zagospodarowania doszło do drastycznego pogorszenia, jakości powietrza atmosferycznego.

W ramach niniejszej prognozy trudno jest jednoznacznie wskazać zasięg skumulowanych oddziaływań, ponieważ na obecnym etapie brak jest wielu istotnych danych na temat charakteru, wielkości i sposobu realizacji planowanych przedsięwzięć.

10. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wynikające z ustaleń planu

Realizacja projektu planu może spowodować okresowe negatywne oddziaływanie na środowisko, a mianowicie zwiększenie poziomu hałasu – spowodowane przez procesy budowlane zmierzające do budowy nowych budynków oraz przebudowy, nadbudowy i rozbudowy obiektów istniejących. Ponadto może spowodować negatywne oddziaływania na

środowisko w zakresie wzrostu zanieczyszczeń powietrza, degradacji gleb pod terenami, zainwestowanymi oraz ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej. Nie przewiduje się jednak, aby miało to znaczący wpływ, na jakość środowiska.

Biorąc pod uwagę wpływ ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska oraz na charakter tych ustaleń nie przewiduje się, aby miały one znaczący i długotrwały wpływ na jakość środowiska i zamieszkania.

VIII. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnego oddziaływania na środowisko, mogących być rezultatem ustaleń planu

W celu zachowania bioróżnorodności, utrzymania zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych oraz odpowiedniego kształtowania krajobrazu kulturowego, jako działań ograniczających negatywne oddziaływanie zmian zgodnych z projektem planu, należy dążyć do zintegrowania procesów rozwojowych zabudowy z zabezpieczeniem przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody. Działania te polegać będą na:

1. **ochronie zieleni**, w tym:
 - maksymalnym zachowaniu i ochronie istniejących kompleksów leśnych;
 - prowadzeniu gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzania lasów;
 - zwiększeniu wskaźnika lesistości poprzez zalesienie gleb najniższych klas bonitacyjnych o małej przydatności dla produkcji rolnej;
 - ochronie cmentarzy i innych urządzonych grup zieleni wysokiej;
 - maksymalnej ochronie wszelkich zadrzewień, w tym szczególnie szpalerów przydrożnych, jak również zieleni łąkowej i śródpolnej.
2. **ochronie wartości przyrodniczych**, w tym:
 - ochronie istniejących korytarzy ekologicznych;
 - ochronie pomników przyrody zgodnie z zasadami wskazanymi w aktach prawnych ustanawiających te obiekty i przepisów odrębnych.
3. **ochronie wód powierzchniowych i podziemnych**, w tym:
 - dążeniu do osiągnięcia planowanej czystości wód powierzchniowych;
 - zakazowi odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych (zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi);
 - modernizacji urządzeń wodnych w celu osiągnięcia wymaganych standardów jakościowych wody pitnej;
 - udostępnieniu rowów dla prowadzenia prac porządkowych, oczyszczających i udrażniających;
 - zachowaniu w ramach możliwości istniejącej sieci rowów w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji szczegółowych i właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych;

- konieczności zapewnienia dostępu do rzek, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.
4. **ochronie jakości powietrza atmosferycznego, w tym:**
- zachowanie ciągłości i naturalnego charakteru korytarzy ekologicznych;
 - sukcesywnego przechodzenia na paliwa bezpieczne ekologicznie, w systemie ogrzewania indywidualnego (gaz, olej opałowy, także energia elektryczna);
 - stosowaniu kotłowni lokalnych bazujących na ekologicznych nośnikach energii, szczególnie dla projektowanych większych rejonów rozwojowych;
 - wprowadzaniu pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
5. **ochronie przed uciążliwością akustyczną, w tym:**
- stosowaniu w budynkach materiałów o zwiększonej izolacyjności akustycznej;
 - poprawie stanu nawierzchni dróg publicznych;
 - realizacji inwestycji zmniejszających narażenie na hałas komunikacyjny (w szczególności pasów zieleni izolacyjnej) oraz sukcesywne eliminowanie technologii i urządzeń przekraczających dopuszczalne normy hałasu.
6. **ochronie wartości krajobrazu kulturowego, w tym:**
- utrzymaniu ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz przeciwdziałanie chaotycznemu lokalizowaniu zabudowy;
 - eksponowaniu, poprzez zabiegi kompozycyjne, obszarów i obiektów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych (dominant kulturowo-znaczeniowych, wysokościowych);
 - kształtowaniu nowej zabudowy w poszanowaniu dla tradycji architektonicznej regionu oraz sąsiadujących terenów.

Ponadto proponuje się następujące działania mające za zadanie zapobieganie, ograniczanie i kompensację negatywnego wpływu realizacji niektórych zapisów planu ogólnego w stosunku do zmian odnoszących się do środowiska przyrodniczego:

- stosowanie nowoczesnych technologii przy wykonywaniu prac budowlanych;
- realizacja zamierzeń inwestycyjnych powinna być poprzedzona dokładnym rozpoznaniem wartości przyrodniczych terenu w celu wyeliminowania możliwości trwałego zniszczenia powiązań biocenotycznych;
- realizacja zabudowy na terenach dotychczas niezainwestowanych powinna być poprzedzona dokładnym rozpoznaniem warunków gruntowo-wodnych, inwestycje należy dostosowywać do zastanych warunków, bez ich przekształcania;
- dostosowywanie terminów prac budowlanych do okresów rozrodczych i lęgowych zwierząt występujących na analizowanym obszarze;
- ubytek powierzchni biologicznie czynnej powinien być równoważony wprowadzaniem terenów zielonych w możliwie jak najkrótszym okresie po zakończeniu prac budowlanych;

- odpowiednie zabezpieczenie sprzętu budowlanego oraz placu budowy;
- zachowanie szczególnej ostrożności podczas prac budowlanych w celu zapobiegania awariom sprzętu, które mogłyby doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska.

Na etapie oceny projektu planu ogólnego nie wskazuje się prac kompensacyjnych. Uznaje się, że zastosowanie się do zapisów zawartych w planie oraz zawartych w prognozie propozycji środków łagodzących niekorzystny wpływ skutków ustaleń planu na środowisko przyrodnicze zapewni niezachwiane funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska.

IX. Proponowane dodatkowe rozwiązania mające za zadanie ograniczyć lub wyeliminować negatywne oddziaływanie na środowisko

Dodatkowo, poza wymienionymi w poprzednim rozdziale rozwiązaniami, których celem jest zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnego oddziaływania na środowisko, które może być spowodowane realizacją ustaleń planu ogólnego, proponuje się następujące dodatkowe rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko:

1. likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wyrobisk piasku oraz ich rekultywacja;
2. stosowanie odpowiednich materiałów (odpornych na silne podmuch wiatrów oraz ekstremalne zjawiska pogodowe np. huragany) i zwiększenie ich odporności przy projektowaniu dachów;
3. w procesie zalesiania gruntów dobierać gatunki drzew poprawiających jakość gleby (gatunki wiążące azot i przyczyniające się do tworzenia ściółki);
4. wprowadzenie systemu stałego monitoringu wód powierzchniowych i gruntowych oraz jakości gleb;
5. ograniczenie nawożenia upraw rolnych związkami azotowymi w dolinach rzek i cieków;
6. rozwój rolnictwa ekologicznego;
7. propagowanie turystyki i agroturystyki na terenie gminy;
8. poprawa ochrony i rekultywacja obiektów kultury materialnej;
9. w projektach stacji transformatorowych usytuowanie ogrodzenia powinno przebiegać po granicy prognozowanego promieniowania elektromagnetycznego o wartości 1 kV/m;
10. prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów;
11. eksponowanie obiektów i zespołów zabytkowych architektonicznych, urbanistycznych, krajobrazowych, archeologicznych jako atrakcji turystycznych;
12. edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w oparciu o Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej (NSEE), której programem wykonawczym jest Narodowy Program Edukacji Ekologicznej, wskazujący zadania edukacyjne oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację;

13. zwiększanie wykorzystywania przyrodniczych możliwości siedlisk leśnych i wzbogacanie zdolności produkcyjnych lasów;
14. zwiększenie biologicznej odporności lasów i zachowanie zdolności samoregulacyjnych;
15. odpowiednie działania mające na celu pozyskiwania środków finansowych dla ochrony przyrody, pochodzących z Unii Europejskiej i międzynarodowych instytucji finansowych;
16. opracowanie map akustycznych dla terenów gminy;
17. obniżenie natężenia hałasu na terenie gminy;
18. rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych;
19. utrzymywanie w gotowości i dobrym stanie technicznym systemu zapobiegawczo – ratunkowego na wypadek wystąpienia klęsk żywiołowych.

X. Rozwiązania alternatywne

Projekt planu ogólnego Gminy Józefów zakłada pewien wzrost intensywności zainwestowania przedmiotowego obszaru. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszaru konieczne wydaje się świadome i racjonalne wyznaczenie obszarów najkorzystniejszych dla rozwoju poszczególnych funkcji.

W czasie sporządzania projektu przedmiotowego planu ogólnego, kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju, tzn. starano się wybierać te spośród wielu rozwiązań alternatywnych, które najlepiej łączą potrzeby społeczne, ekonomiczne i ochrony środowiska. Wariantowane założenia planistyczne umożliwiły przedstawienie szeregu rozwiązań alternatywnych. Brały one pod uwagę zmianę intensywności i charakteru zabudowy oraz zasięgu terenów inwestycyjnych. Oprócz powyższego, projekt planu ogólnego jest opiniowany i uzgadniany z szeregiem instytucji i zainteresowanych stron. Zaproponowane w projekcie planu ogólnego rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenu, sposobu jego zagospodarowania, warunków dla projektowanej zabudowy oraz zasad obsługi technicznej i komunikacyjnej uwzględniają warunki i zasady ochrony środowiska.

XI. Odniesienie do celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Podstawowym dokumentem ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, do przestrzegania, którego Polska jest zobowiązana jest opracowany w 1992 roku Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „**Agenda 21**”. Ten obszerny dokument przedstawia sposób opracowania i wdrażania programów zrównoważonego rozwoju w życie lokalne. Dotyczy rozwiązywania problemów wszystkich obszarów działalności ludzkiej w odniesieniu do każdej społeczności i jednostki. Kolejny dokument, który narzuca Polsce konkretne działania w zakresie ochrony środowiska to międzynarodowy traktat uzupełniający Ramową

konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu – **Protokół z Kioto**. Dokument stanowi międzynarodowe porozumienie dotyczące przeciwdziałania globalnemu ociepleniu. Traktat funkcjonował jedynie siedem lat i tylko państwa zrzeszone w Europejskim Obszarze Gospodarczym postanowiły przedłużyć swoje zobowiązania wynikające z Traktatu do 2020 roku.

Ramy działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska oparte są o programy. W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej polskie prawo z zakresu ochrony przyrody zostało dostosowane do wymogów stawianych przez Wspólnotę.

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, ratyfikowane przez Polskę, m.in.:

- 1) Konwencja Berneńska - Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, zawarta w Bernie w 1979 r., zobowiązująca poszczególne państwa do ochrony siedlisk dzikiej fauny na swoim terytorium, zwłaszcza gatunków ginących i zagrożonych, migrujących i endemicznych. Gatunki te zostały wymienione w załącznikach. Ponadto określono ściśle zakazane sposoby i środki odłowu dzikich zwierząt. Państwa, które ratyfikowały Konwencję zgadzają się na ochronę siedlisk tych gatunków w swoich planach i polityce rozwoju oraz na zwrócenie szczególnej uwagi na obszary, które są ważne dla gatunków wędrownych podanych w załącznikach do tej Konwencji. Na terenie opracowania występują zwierzęta umieszczone w II załączniku do tej Konwencji jako ściśle chronione.
- 2) Konwencja o różnorodności biologicznej podpisana w Rio de Janeiro w 1992 r.
- 3) Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- 4) Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro – 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro – 1992 r.,
- 5) Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto – 1997 r. wraz Protokołem,
- 6) Konwencja Bońska – Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, zawarta w Bonn w 1979 r., zobowiązująca do ochrony i w miarę możliwości odtworzenia siedlisk gatunków wędrownych, zapobiegania, usuwania, rekompensowania lub zmniejszania skutków uniemożliwiających lub pogarszających wędrówkę gatunków,
- 7) Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.

Ramy działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska oparte są o programy. Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobowiązana do dostosowania swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Cele określone w powyższych dokumentach ustanowionych na szczeblu światowym są zbyt ogólne, aby odnieść się do celów planu

ogólnego ustanawianego dla polskiej gminy. Stąd odniesiono się do obecnie obowiązującego 7 Programu Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska przyjętego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. pod nazwą: „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz. Urz. L347 z 28.12.2013 r.). Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowskie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych Siódmego Programu, który stanowi załącznik aktu, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia, i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Projekt dokumentu uwzględnia powyższe cele poprzez wprowadzenie zapisów dotyczących przestrzegania zakazów ustanowionych na obszarach objętych ochroną prawną.

Ze względu na poprawę krajobrazu, będący skutkiem realizacji zapisów dokumentu, należy przeanalizować w jaki sposób nawiązuje on do Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 roku Nr 14, poz. 98). Podczas Konwencji określono następujące cele: promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Artykuł 5 Konwencji „Środki ogólne” mówi, że: „Każda ze Stron podejmie działania na rzecz zintegrowania krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego i własną polityką kulturalną, środowiskową, rolną, społeczną i gospodarczą, jak również wszelką inną polityką, która bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje na krajobraz”.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Projekt planu ogólnego realizuje kierunki interwencji wskazane w Celu 7 Strategii – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu Środowiska:

- Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,

- Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Wskazuje się na realizację kierunków interwencji wymienionych

- w Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:
 - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- w Celu 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:
 - 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- oraz w Celu 3. Poprawa stanu środowiska:
 - 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Ustalenia projektu planu ogólnego realizują głównie cele „Polityki” poprzez zadania z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz poprawę jakości powietrza ze względu na przekroczenie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu:

1. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:
 - Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,

- Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
- 2. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:
 - Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, a w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów jakości. Zgodnie z założeniami KPOP ma to nastąpić poprzez osiągnięcie, w możliwie krótkim czasie, dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych substancji szkodliwych w powietrzu, wymaganych przepisami prawa unijnego transponowanych do prawa polskiego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia. Projekt planu ogólnego zakłada realizację zadań w zakresie poprawy stanu i jakości powietrza, tak by osiągnąć dopuszczalne poziomy pyłu zawieszonego i innych substancji szkodliwych w powietrzu w jak najkrótszym czasie.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) określa warunki stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatyczne. SPA 2020 jest elementem szerszego projektu badawczego o nazwie KLIMADA, obejmującego okres do 2070 roku. Strategia wpisuje się w działania unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa „odporności” państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem lepszego przygotowania do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcji kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. W dokumencie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. Przedmiotowy „Program...” realizuje w szczególności Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska poprzez realizację na polu obu kierunków: Kierunek działań 1.5 – adaptacja

do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie oraz Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu.

Aktualizacja programu wodno-środowiskowego kraju

Dokument ten stanowi realizację wymagań wskazanych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej, w zakresie konieczności opracowania programów działań niezbędnych do wprowadzenia w celu osiągnięcia zakładanych celów środowiskowych. PWŚK 2016 określa działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód, a jego podsumowanie stanowi kluczowy element planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.

Przedmiotowy dokument został więc oparty o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów, ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i wspólnotowym.

XII. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Skutki realizacji postanowień planu w zakresie oddziaływania na środowisko powinny podlegać bieżącym ocenom i analizom w oparciu o pomiary uzyskiwane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z Prawem ochrony środowiska stanowi on źródło informacji o środowisku oraz wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami i poziomów oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów i poziomów;
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo - skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Stosownie do Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, w celu monitorowania znaczącego wpływu realizacji planów lub programów na środowisko można wykorzystywać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu, dzięki czemu uniknie się jego powielania. W związku z powyższym analiza skutków realizacji ustaleń planu ogólnego powinna wykorzystywać istniejący monitoring realizowany między innymi przez: Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny czy Starostę powiatowego. Ww. organy prowadzą monitoring: jakości wód, jakości powietrza, jakości ziemi i gleby, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w przepisach.

Częstotliwość oraz zakres monitoringu na terenach objętych planem ogólnym, powinny być zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Określenie stanu środowiska

realizowane będzie natomiast zgodnie z wymogami i metodyką określoną w przepisach odrębnych.

XIII. Podsumowanie

Ustalenia planu pozwolą w sposób kontrolowany rozwijać obszary będące przedmiotem opracowania. Proponowane obszary funkcjonalne, ich rozmieszczenia i powiązania, a także zastosowane parametry i wskaźniki opisujące obiekty antropogeniczne, umożliwią racjonalne wykorzystywanie przestrzeni możliwej do zainwestowania oraz wpłyną pozytywnie na zachowanie i ochronę przyrody oraz krajobrazu naturalnego. Ustalenia planu ogólnego w sposób wystarczający chronią zdrowie i życie mieszkańców oraz zabezpieczają wysoki standard ich życia zarówno w aspektach społecznych jak i ekonomicznych, zachowując przy tym harmonię krajobrazu przyrodniczego.

Analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko wskazuje, że ustalenia projektu planu nie będą wykazywały znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Mogą pojawić się uciążliwości z powodu prowadzonych inwestycji, jednak nie wykazuje się, że ich poziom wzmożenia będzie długotrwały. Zaleceniem do dalszych prac jest ściśle przestrzeganie zasad zagospodarowania stref planistycznych ustalonych w projekcie planu ogólnego w dalszym rozwoju obszarów objętych opracowaniem oraz monitoringu zmian w środowisku wywołanych dalszym rozwojem obszarów objętych opracowaniem oraz monitoringu zmian w środowisku wywołanych dalszym rozwojem przestrzennym obszarów. Analizy zmian w zagospodarowaniu obszaru powinny być dokonywane przynajmniej raz podczas kadencji lokalnych władz samorządowych na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej i analizy obowiązujących przepisów odrębnych.

Ujęte w projekcie planu ustalenia w zakresie rozwiązań wykluczających i minimalizujących przewidywane negatywne oddziaływanie na środowisko należy uznać za wystarczające. Zastosowanie się do wszystkich wskazanych w projekcie planu ogólnego rozwiązań w ww. zakresie powinno ograniczyć negatywny wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt, na szatę roślinną, w tym również siedliska przyrodnicze i kompleksy leśne, na jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny itp. W celu uzupełnienia zapisów projektu planu ogólnego, w niniejszej prognozie zawarto rozwiązania mające za zadanie ograniczyć lub wyeliminować negatywne oddziaływanie na środowisko oraz rozwiązania dodatkowe w tym zakresie, które znajdują się we wcześniejszych rozdziałach.

XIV. Streszczenie

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego Gminy Józefów. Dzięki planowi ogólnemu system polityki przestrzennej gminy stanie się bardziej klarowny i będzie lepiej regulował stan ładu przestrzennego, w wyniku uwzględnienia aktualnych uwarunkowań środowiskowych oraz stanu zagospodarowania gminy. Plan umożliwi rozwój przestrzenny gminy szczególnie w zakresie wykorzystania jej potencjału do lokalizacji stref mieszkaniowych.

Zakres prognozy został uzgodniony w trybie art. 57 ust. 1 pkt. 2 i art. 58 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670). Podstawowym celem niniejszego dokumentu jest określenie potencjalnego wpływu jego ustaleń na poszczególne elementy środowiska oraz wskazanie ewentualnych zagrożeń dla środowiska wynikających z wprowadzenia w życie ustaleń planu ogólnego, jak również określenie metod działania pozwalających na ich zmniejszenie lub eliminację.

Siedzibą gminy jest miasto Józefów. Powierzchnia gminy wynosi ok. 126,5 km², co stanowi ok. 7,4% powierzchni powiatu. W 2024 r. liczba ludności wynosiła 6 277 osób, natomiast gęstość zaludnienia uzyskała wartość 49,6 os./km². Administracyjnie gmina podzielona jest na 14 obrębów ewidencyjnych oraz trzy osiedla, które utworzono na terenie miasta Józefów.

Gleby znajdujące się w zasięgu granic gminy należy ocenić jako słabe. Jakość powietrza uzyskała klasę A, czyli nie zostały stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów. Flora i fauna na terenie gminy Józefów odznacza się dość dużą różnorodnością, ze względu na występowanie wielu form ochrony przyrody.

Na stan sanitarny powietrza na obszarze opracowania rzutuje ruch komunikacyjny, niskie emitory palenisk domowych, zabudowa usługowa i przemysłowa, oraz imisja zanieczyszczeń pochodzących z terenów sąsiednich.

Do grona zagrożeń środowiskowych, występujących na obszarze gminy Józefów, zaliczyć można przede wszystkim ciągi komunikacyjne.

XV. Spis ilustracji

<i>Rysunek 1 Położenie gminy Józefów na mapie powiatu biłgorajskiego.....</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 2 Położenie gminy Józefów na ortofotomapie (Źródło: Opracowanie własne; źródło mapy: geoportal.gov.pl).....</i>	<i>12</i>
<i>Rysunek 3 Krajobrazy priorytetowe zidentyfikowane w projekcie Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego</i>	<i>19</i>
<i>Rysunek 4 Podtypy krajobrazów zidentyfikowane w projekcie Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego</i>	<i>20</i>
<i>Rysunek 5 Rzeźba terenu na obszarze gminy Józefów przedstawiona poprzez wizualizację Numerycznego Modelu Terenu w postaci cieniowania</i>	<i>21</i>
<i>Rysunek 6 Lokalizacja wód powierzchniowych na obszarze gminy Józefów (Źródło: Opracowanie własne; źródło mapy: geoportal.gov.pl)</i>	<i>25</i>
<i>Rysunek 7 Lokalizacja gruntów rolnych klas I-III w gminie Józefów.....</i>	<i>31</i>

XVI. Spis tabel

Tabela 1 Klasy uzyskane w corocznej ocenie GIOŚ na rok 2024 w Lublinie ze względu na ochronę zdrowia ludzi (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie lubelskim. Raport za rok 2024)..... 33

Tabela 2 Klasy uzyskane w corocznej ocenie GIOŚ na rok 2024 w Lublinie ze względu na ochrony roślin dla strefy lubelskiej (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie lubelskim. Raport za rok 2024)..... 33

Tabela 3 Spis zabytków budownictwa i architektury w gminie Józefów..... 43

Tabela 4 Klasyfikacja akustyczna dla wybranych terenów podlegających ochronie akustycznej. 55

Tabela 5 Przewidywane oddziaływanie na środowisko, będące skutkiem ustaleń planu ogólnego – podsumowanie. (Źródło: Opracowanie własne)..... 77

XVII. Spis załączników

Załącznik nr 1 Oświadczenie autora prognozy